

Torsdagen den 11 december

Kl. 12.00–17.26

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:161

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:161 Insatser för att minska risken för fallolyckor bland äldre

av Margareta B Kjellin (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 20 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 27 november 2014

Socialdepartementet

Åsa Regnér (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:168

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:168 Marinens musikkår

av Mikael Oscarsson (KD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 19 december 2014.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällen som finns före den 19 december 2014 har annat åtagande samt befinner sig på resa.

Stockholm den 4 december 2014

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

Maria Hedegård

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:170 Europa i förkrigstillstånd
av Allan Widman (FP)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 19 december 2014.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällen som finns före den 19 december 2014 har annat åtagande samt befinner sig på resa.
Stockholm den 4 december 2014

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

Maria Hedegård

Expeditions- och rättschef

§ 2 Anmälan om återkallelse av proposition

Tredje vice talmannen meddelade att regeringen genom skrivelse 2014/15:28 återkallat prop. 2014/15:15 *Upphävande om kravet på vårdvalssystem i primärvården*.

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2014/15:18 och 20 till skatteutskottet

2014/15:21 till socialförsäkringsutskottet

EU-dokument

KOM(2014) 724 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 4 februari 2015*.

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2014/15:SfU1 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

2014/15:SfU2 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

2014/15:SfU3 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

2014/15:SfU4 Utgiftsområde 8 Migration

Civilutskottets betänkande 2014/15:CU1

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

*Samhällsplanering,
bostadsförsörjning
och byggande samt
konsumentpolitik*

Anf. 1 CAROLINE SZYBER (KD):

Fru talman! Byggtakten är väldigt hög just nu. Vi får gå ganska långt tillbaka i tiden för att hitta en motsvarighet, nästan till miljonprogrammets dagar. Årstakten är omkring 40 000 bostäder. Det byggs lika många hyresrätter som bostadsrätter, vilket är väldigt ovanligt.

Men vi står inför många utmaningar. Det gäller att hålla den höga byggtakten och plussa på den ytterligare. Många gånger nämner vi politiker en siffra för antalet bostäder vi ska bygga. Men på det sättet byggs inga bostäder. De byggs inte förrän rätt marknadsförutsättningar finns.

Att möta bostadsbehovet hos delar av befolkningen med mindre plånböcker är en annan stor utmaning. Den sociala hållbarheten är vår tids kanske största utmaning i bostadsfrågan. Jag tänker inte minst på migrationen. Det som byggs är nästan uteslutande ”premium” – dyrt vid kaj med sjöutsikt. Hyresrätten är inget lågprisalternativ, vilket det ofta låter som i debatten. Vi måste bygga även för dem med mindre plånböcker.

Alliansregeringen genomförde den största översynen av regelverk på väldigt många år. Närmare 90 utredningar och myndighetsuppdrag har resulterat i över 100 skarpa förslag som hamnat på riksdagens bord. Planprocessen effektiviserades. Byggreglerna för exempelvis student- och ungdomsbostäder förenklades. Åtgärderna kröntes med Sverigebygget, i vilket infrastruktur och bostäder kopplas ihop på ett tydligare sätt än förut och skapar förutsättningar för fler bostäder.

Det jag har känt de senaste månaderna är en oro för att reformviljan inom bostadspolitiken stannar av. Den nya regeringen grubblar sig fram utan att våga fortsätta reformarbetet. Många viktiga steg har tagits i rätt riktning, men åtskilliga återstår att ta för att skapa en hållbar bostadspolitik ur socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Det behövs mer regelförenklingar. Vi behöver också ta tag i frågor som strandskydd, riksintresse och regional planeringsnivå.

Men vi måste också tala om vilken stad vi vill ha. Det räcker inte med nya bostäder. Stadsbyggnadspolitik är inte synonymt med bostadspolitik, som det låter på vissa. Stadsbygger – bygger städer – gör man inte bara med lägenheter. Bostäder är förvisso en viktig del, men också andra delar innefattas. Arbetsplatser, service, kommersiellt utbud, kultur, parker och mycket annat hör den attraktiva staden till. Men också frågor om husens placering, gestaltning och möte med omgivningen spelar en viktig roll när vi pratar om en attraktiv stad.

Kristdemokraterna och övriga Alliansen ser framför sig ett behov av en fortsatt reformering av svensk bostadspolitik, ett reformarbete som rör grundvalar, spelregler, organisation och struktur. Det finns områden inom bostadspolitiken där politiken och det offentliga har alldeles för

stort inflytande och där makten skulle behöva flyttas till den enskilda medborgaren. Det finns områden där marknadsekonomin grundläggande principer har satts ur spel på ett sätt som får samhällsekonomiskt negativa konsekvenser. Men det finns även områden där staten skulle behöva ha ett mycket större inflytande.

Det byggs inga nya bostäder med hjälp av vackra ord eller fluffiga formuleringar. Det blir inga nya bostäder för att vi politiker säger att ett visst antal bostäder ska byggas. Konkreta förslag på reformer måste till.

Jag måste säga att jag blev lite förvånad när jag läste regeringens budget.

Hela valrörelsen var det tal om byggsubventioner. Så kom budgeten, och de uteblev. Kampen kring subventioner för bostadspolitiken verkar ha försvunnit. Det som blev kvar var energieffektivisering.

Hela förra mandatperioden var det extremt hårda tongångar mot Alliansens bostadspolitiska mål. Sedan kom budgeten. Då var det Alliansens bostadspolitiska mål som var kvar.

Jag har inget emot energieffektivisering och upprustning av skollokaler och miljonprogramsområden, men varför ska de fastighetsägare som inte skött sig få skattebetalarnas pengar?

Sedan skulle jag vilja följa upp en skriftlig fråga som jag ställde till ministern tidigare gällande buller. Efter att ha tittat på en kolbit hela valrörelsen har jag på klassiskt MP-manér tagit med mig lite rekvisita i form av lego.

Jag träffade för några veckor sedan ett byggbolag som talade om hur många bostäder som kan byggas med den bullerförordning som Alliansen presenterat. Se här – det är fyra bostäder. Nu kommer inte bullerförordningen att finnas på plats till den 1 januari, och ska man vara ärlig verkar den inte heller kunna finnas på plats till den 1 februari. Det gör att man inte kan bygga fyra lägenheter, för man måste bygga sovrummen mot gården och inte mot gatan. Fyra lägenheter blir i stället två lägenheter.

Hur ska regeringen med stöd av Vänsterpartiet förklara detta för sina väljare, framför allt alla unga väljare som drömmer om ett eget boende? På grund av att det tar sådan tid för regeringen att fatta ett beslut kommer bara två lägenheter att byggas i stället för fyra lägenheter i ett Sverige med en stor bostadsbrist. Det aktuella företaget sa att 54 lägenheter bara blir 36 lägenheter. Min fråga kvarstår. När kommer bullerförordningen att finnas på plats?

Med det vill jag yrka bifall till de förslag i betänkandet som Alliansen står bakom. Till sist vill jag önska alla en fin och välbehövlig ledighet om några veckor.

(Applåder)

Anf. 2 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Vi debatterar i dag utgiftsområde 18, civilutskottets utgiftsområde. Det är ett spännande utgiftsområde som innehåller många viktiga delar. Jag kommer mestadels att behandla det som rör det bostadspolitiska området.

Efter den gångna veckans händelseutveckling finns det ganska mycket att reflektera kring. Det är på sin plats att stanna upp och tänka på det svåra läge Sverige befinner sig i.

Efter en lång valrörelse kom slutligen svenska folkets besked. Alliansregeringen fick underkänt. Den rödgröna regeringen fick förtroendet att fortsätta utveckla Sverige.

Utvecklingen i Sverige har under de senaste åren gått åt fel håll. Arbetslösheten har bitit sig fast. Överskottet i statens finanser har vänts till underskott. Skolresultaten har rasat.

Det var därför inte så konstigt att svenska folket valde en ny färdväg för Sverige. Men vi har den senaste veckan hamnat i ett nytt läge. Svenska folkets vilja om en ny färdriktning har stoppats av en riksdagsmajoritet bestående av de tidigare regeringspartierna och Sverigedemokraterna.

Vad var det då som hände? Jo, Sverigedemokraterna bröt den praxis som har gällt i Sveriges riksdag under väldigt lång tid. Man röstade först på sitt eget förslag. I nästa steg av omröstningen stödde man dock ett helt annat förslag – enbart för att driva fram en krissituation.

Riksdagsbeslutet innebär att ramen för utgiftsområde 18 minskar med ungefär 301 miljoner kronor. Det är en minskning med ca 20 procent av utgiftsområdet för det bostads- och konsumentpolitiska området. Även om det här i kammaren i dag finns en majoritet för att vi vill energieffektivisera bostäder och upprusta våra skollokaler kommer det inte att bli verklighet. Av det skälet kommer vi socialdemokrater att avstå från att delta i beslutet men står givetvis bakom regeringens förslag och hoppas att vi får möjlighet att genomföra dessa senare.

Fru talman! Sverige behöver en mer utvecklad bostadspolitik. Under de senaste åren 2006–2013 har befolkningen i Sverige ökat med ungefär en halv miljon invånare. Under den tiden har bostadsbyggandet minskat avsevärt. Sedan har vi under det senaste året sett en ökning. Men det beror i väldigt stor utsträckning på att det skriande behovet av bostäder nu är så stort att man kan tjäna väldigt mycket pengar på de bostäder som byggs.

Bostadsbristen är ett faktum. Stockholms Handelskammare skrev i en rapport i januari 2014 att nästan en tredjedel av alla små snabbt växande företag i Stockholm någon gång har misslyckats med rekryteringar på grund av bostadsbristen. Samma situation finns i stora delar av Sverige. Cirka hälften av Sveriges kommuner uppger till Boverket att bostadsbristen är ett faktum, och nio av tio kommuner har brist på hyresrätter.

Bostadsbristen slår hårt mot Sverige. Den påverkar både jobbtillväxt och Sveriges möjlighet att utvecklas. Bostadsbristen är en politisk utmaning, och därför är det politikens uppgift att förbättra förutsättningarna. Regeringen har ett mål om att Sverige ska vara det land i Europa som har lägst arbetslöshet 2020. För att uppnå det krävs utveckling, handlingskraft och bostäder så att människor har någonstans att bo i de områden där det finns arbetstillfällen.

Fru talman! Vi återgår till budgeten och regeringens ambitioner. Vi har en tydlig ambition. Vi har sagt att vi fram till 2020 vill bygga 250 000 nya bostäder. Det kanske bara är en siffra, men det är en siffra som visar på inriktning. Tidigare rödgröna och socialdemokratiska regeringar har haft mål. Vi hade ett mål 2002–2006 om att vi skulle bygga 120 000 lägenheter. Det lyckades vi med. Regeringen har som ambition att lyckas även med detta mål.

Men bostadspolitik handlar inte bara om att bygga bostäder. Det handlar inte om att bostaden ska vara som vilken annan vara på en marknad som helst. Vi måste se helheten. Vi måste bygga det goda samhället där bostäder, infrastruktur och andra mervärden i samhället kan samsas och utvecklas tillsammans.

Vi socialdemokrater tror på långsiktiga och breda överenskommelser för att trygga samhällsutvecklingen och sätta fokus på bostadsbyggandet. Då krävs det politisk handlingskraft i form av regelförenklingar. Men det krävs också vilja att få kommunala aktörer men även privata aktörer att ta sitt ansvar i byggandet av det framtida samhället.

Vi socialdemokrater och regeringen har lagt fram förslag om energieffektivisering av miljonprogramsområden och upprustning av skollokaler. Många fastighetsägare står i dag inför stora renoveringsbehov. Varför kan vi då inte se till att stimulera renoveringen så att man får den extra miljönyttan när man rustar upp husen? Det kanske inte alla gånger är företagsekonomiskt lönsamt att skapa den extra miljönyttan. Det tror jag att samhället kommer att tjäna på i det långa loppet.

Vi har slitna skollokaler. Även här tror jag att det är viktigt att samhället tar ett ansvar och ser till att våra elever får goda möjligheter till studier. Hur kan borgerligheten vara emot detta? Jag kan inte förstå hur man ena stunden kan tycka att det är okej att stimulera byggandet av äldre bostäder men i andra stunden anse att stimulerande av upprustning av våra skollokaler inte är okej. Vad är den ideologiska skillnaden? Det kan jag inte förstå.

Fru talman! Ett av våra stora problem inom bostadspolitik under de senaste åren har varit att konfliktnivån varit för hög. Vi måste bort från blockpolitik och skyttegravskrig och i stället se möjligheterna. Jag tror att Sverige och arbetet mot bostadsbristen skulle må bra av samarbete och långsiktiga spelregler.

(Applåder)

Anf. 3 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! När man lyssnar på detta landar det igen mycket i vilja, fina ord och mål. Det är inte fel att ha det. Men i slutändan ser vi det ideologiskt väldigt olika. Vi tror inte att man skapar en vilja genom byggsubventioner. Är det enda sättet att få igång en fungerande bostadsmarknad enligt Socialdemokraterna och övriga regeringen att subventionera byggföretag?

Jag återkommer lite grann till detta. Jag har alls inget emot att man rustar upp miljonprogramsområden eller satsar på skolor. Men tänk på alla de fastighetsägare som redan har gjort upprustningen. Vad händer för dem som gjorde det precis innan årsskiftet?

Ska man vara ärlig är det väldigt mycket ord. Det som skiljer regeringens budget från Alliansens budget är 301 miljoner. Är det de 301 miljonerna som ni tror leder till fler bostäder? Jag kan redan nu säga att de 301 miljoner som ni satsar inte är något som ni satsar på nya bostäder. Det satsar ni på att rusta upp redan befintliga.

Min fråga är: Är byggsubventioner det enda sättet att få en bostadsmarknad? Vad räcker 301 miljoner i upprustning egentligen till om man bryter ned det? Det är i princip en ny duschblandare per

lägenhet. Är det verkligen riktig och sann energieffektivisering? Skulle inte det ha gjorts ändå? Hur ställer man sig till de fastighetsägare som redan tidigare har gjort detta och de som inte har skött sig? Är det verkligen de som i slutändan ska få pengarna?

Anf. 4 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Svaret är nej. Byggsubventioner är inte den enda lösningen, men det är en av lösningarna. Självklart måste vi jobba med regelförenklingar, se till att kommunerna tar ett mycket större ansvar i sitt planeringsarbete och se till att vi får en så transparent byggprocess som möjligt som gör att vi kan få konkurrensen att fungera bättre.

Det finns väldigt mycket att göra. Där har vi ett antal förslag. Vi vill samla branschen och kommunerna för att föra samtal för att på så sätt hitta de smarta lösningarna. Byggsubventioner är en lösning, men det finns mycket annat. Vi skjuter i budgeten till 301 miljoner mer än Alliansen. Det är ett första steg. Det föreslår vi för att vi i dagsläget inte har utarbetade system. Det handlar om att systemen måste vara optimerade för att vi ska få ut så mycket nytta som möjligt.

Stöden ska vara det som gör att man gör det lilla extra. Vi har i samhället i dag ganska mycket morötter och stimulanser på olika områden. Om en fastighetsägare står inför en renovering och upprustning och man kan göra det lilla extra uppnår vi en väldigt mycket större klimatnytta och en mycket större nytta för samhället genom att vi minskar vår energiförbrukning. Då tycker jag att det är rimligt att samhället kan ge moroten till fastighetsägaren att göra den lilla extra saken som kanske inte skulle vara företagsekonomiskt lönsamt.

Det är vad pengarna ska användas till, inte till att köpa duschblandare eller någonting annat. De ska användas för att stimulera och skapa den extra nyttighet som behövs och som marknaden kanske inte klarar av.

Anf. 5 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! När det gäller byggsubventioner för att få en fungerande marknad måste ni nog titta lite på hur marknaden ser ut. Det sänder helt fel signaler till fastighetssektorn. Om det är någonting som är tydligt är det att det leder till en snedvriden konkurrens. Det är nog på tiden att ni uppdaterar er lite i förhållande till vad man kallar för en fungerande marknad via subventioner.

Om man läser detta – och om pengarna inte ska gå till någon duschblandare – kanske man också ska vara lite tydlig i kraven. Vi kommer återigen till att det är väldigt mycket fluff och väldigt mycket ord. Låt oss vara helt ärliga. Vad är det som detta ska leda till konkret? Om man vill ha en tydlighet och ett tydligt kravställande på fastighetsägarna måste man också peka med hela handen. Då kan man inte fluffa ut det, för det kommer att leda till en ny duschblandare. Om man ska vara helt ärlig är det bara det som pengarna räcker till; de räcker inte till så mycket mer.

Det jag är orolig för är att det leder till att man passar på att göra lite andra renoveringar och att detta sedan leder till en höjd hyra. Man måste någonstans vara mycket tydligare med vad det är som gäller och det ansvar som ligger i att vara fastighetsägare. Man har redan ett ansvar för att se till att alla lägenheter i ens fastighetsbestånd är i ett bra skick. Jag

tycker att det är jättebra att vi går mot större fokus på klimatsmart tänk i allt byggande. Det ska vi göra även när det gäller nybyggt. Men jag tror tyvärr att detta är alltför mycket av risktagande.

Samma sak gäller för skollokaler. Jag vet själv från kommunpolitiken att det här är så lite pengar. Om man nu ska sätta sig ned med alla får man nog sätta sig ned även med några kommunpolitiker. De kommer att skratta, för pengarna räcker inte till någonting mer än en list i ett fönster. Är det detta som kallas för att göra någonting klimatsmart? Är det så vi ska se till att få Sveriges största arbetsplats att bli trevligare? Det är inte så man rustar upp skolor om man ska göra det på riktigt.

Anf. 6 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att det här är det största problemet i den bostadspolitiska debatten i dag. Tonläget är så högt att man inte ens kan lyssna på varandras argument.

Jag sade alldeles nyss att de stimulanser som vi har lagt fram inte är så stora. De ska vara till för att skapa mervärden för samhället. Det behöver göras upprustningar av miljonprogrammet, och det behöver göras energieffektiviseringar i våra bostäder. Vi behöver också rusta upp våra skollokaler. För att göra detta kommer självfallet det största ansvaret att ligga på fastighetsägaren. Men om fastighetsägaren står och väljer mellan två alternativ, där det ena kanske inte alla gånger är företagsekonomiskt lönsamt men där den lilla stimulansen kan generera mycket mer av energieffektivisering, tycker jag att det är bra med den kostnad som samhället kan ta för att man väljer den lite smartare investeringen.

Caroline och Alliansen har en förmåga att säga att subventioner är det värsta som finns. Jag kan tycka att vi måste nyansera debatten lite grann. ROT-avdraget är väl också en stimulans? Ränteavdraget är väl också en stimulans? Subventioner av äldreboenden är väl också en subvention? Alla dessa tre förslag tycker Alliansen är bra.

Min fundering är att vi måste kunna ha en lite mer sansad diskussion om vad vi vill uppnå. Det hoppas jag att vi i utskottet och i riksdagen kan ha när det gäller hur vi ska utveckla den svenska bostadspolitiken. Då tror jag att vi ska ha ett lite lägre tonläge och mer av samarbete.
(Applåder)

Anf. 7 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Fru talman! Utifrån förra veckans budgetbeslut antog riksdagen Alliansens budget för ett starkare Sverige. Det är en budget för framtiden och en budget som bygger starka statsfinanser starkare – till skydd när nästa lågkonjunktur slår till. Vi gör i budgeten stora satsningar för mer kunskap i skolan, sänkta trösklar in på arbetsmarknaden, en stärkt välfärd och bättre miljö.

Därtill har vi samtidigt sagt nej till skadliga skattehöjningar på arbete och företagande. Bland annat kommer nu inte byggbranschens lönekostnader för unga anställda att öka med 2,4 miljarder kronor i ökade arbetsgivaravgifter.

Jag kan konstatera att Sverige under alliansregeringen har varit ett av de länder som har klarat finanskris och lågkonjunktur bäst. Vi har minskat vår statsskuld. Fler än 300 000 människor har fått ett nytt arbete

att gå till, och vi har högst arbetskraftsdeltagande i EU. Detta är fakta, oavsett vad andra säger.

Fru talman! Vad innebär då Alliansens budget för vårt utgiftsområde? Två tidigare talare har delvis varit inne på det. Det handlar om 300 miljoner kronor – eller 301 miljoner kronor om vi ska vara riktigt noga. Vad är det då vi gör? Jo, vi säger nej till statliga bidrag som dessutom i budgeten är på en nivå som egentligen inte märks.

Målet för samhällsplaneringen, bostadsmarknaden, byggandet och lantmäteriverksamheten är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. Det ska vara en miljö där långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Just i år är vi överens om målet, och jag tycker att det är ett heltäckande mål. Jag hoppas också att vi kan fortsätta att jobba mot detta mål.

Låt oss nu komma in på hur det ser ut i dag. Vi vet att bostadsbristen är stor i Sverige. Från Alliansens sida har vi ett mål om att det ska byggas 300 000 fler bostäder till 2020. Vårt mål är alltså högre ställt än regeringens. En av de viktigaste frågorna för att minska bostadsbristen är självklart ett ökat bostadsbyggande. Det måste gå snabbare att sätta spaden i marken, och tillgången på mark där det går att bygga måste öka. Snabbheten är extra viktig för de mindre och medelstora byggföretagen. De kan inte vänta de åtta till tolv år som det i dag tar från idé till dess att man kan sätta nyckeln i låset.

Caroline Szyber var inne på att alliansregeringen har genomfört en rad åtgärder. Jag är säker på att mycket av det också har varit grunden för att vi nu ser ett bostadsbyggande som ökar. Men det handlar självfallet också om att konjunkturen har vänt.

I prognoser tänker man sig nu att det kommer att påbörjas 40 000 lägenheter i år och de närmaste åren. Det är ett viktigt tillskott. Med ett byggande i den takten uppnår man regeringens mål om 250 000 nya lägenheter till 2020.

Men vi vill mer. Därför tog alliansregeringen initiativ både till Stockholmsförhandlingen och till det som i dag är Sverigebygget. Resultatet av Stockholmsförhandlingen blir en tunnelbana och 78 000 bostäder fram till 2030. Målet för Sverigebygget – som jag vet nu är omdöpt till Sverigeförhandlingen – bygger på förhandlingar mellan staten, regioner och kommuner för att på liknande sätt få fram avtal om infrastruktur och bostäder. Man tror att det skulle kunna ge någonstans runt 120 000 bostäder runt om i landet till år 2035. Om man rör dessa avtal i hamn kommer man att kunna få fram 50 000 till 2020.

Det arbete som är genomfört räcker dock inte. Vi måste fortsätta processen med att undanröja hinder för nyproduktionen. Det kan ske genom ytterligare regelförenklingar och förkortade handläggningstider. Varje sten som innebär hinder måste vändas för att vi ska kunna öka bostadsbyggandet och produktionen. Vi måste också titta extra noga på att öppna för mindre byggföretag så att vi på det sättet kan öka konkurrensen i byggsektorn.

Från Alliansens och Moderaternas sida räcker vi gärna ut en hand till regeringen för att fortsätta regelförenklingsarbetet. Som Caroline Szyber var inne på lades det fram många förslag under förra mandatperioden, och det finns många utredningar som tittar på andra förslag. Tyvärr kan

jag konstatera att S, V och MP röstade nej till en hel del av förslagen under förra mandatperioden. Jag tycker att det är olyckligt, och jag hoppas att man i och med våra motioner med lagförslag kan fortsätta arbetet och genomföra regelförenklingarna.

Jag måste också ta upp en skillnad mellan regeringen och Vänsterpartiet och Alliansens partier. Det är subventioner. Vi har testat subventioner i årtionden. Och vi kan väl konstatera att det inte har löst några problem i bostadssektorn i grunden.

Nu är en majoritet i riksdagen emot subventioner för nyproduktion. Vi i Alliansen är också emot de andra delarna. Jag hoppas att vi kan komma överens om att inte falla in på den vägen. Det minskar incitament till nytänkande, det driver upp priser och det skadar konkurrensen.

Än en gång: Jobba vidare utifrån det som vi i Alliansen gjorde, jobba vidare med regelförenklingar och vänd på varje sten för att möjliggöra det här! Då tror jag att vi kan ha fortsatt hög nyproduktion av bostäder.
(Applåder)

Anf. 8 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! I sitt anförande tar Ewa upp det som har hänt de senaste åtta åren. Och jag kan hålla med om att man har utrett väldigt mycket. Men tyvärr har det inte kommit tillräckligt många förslag.

Det är bra att Alliansen nu har satt ned foten och sagt att de vill ha ett bostadspolitiskt mål på 300 000 lägenheter. Tidigare har de varit emot alla typer av siffersatta mål. Därför är det bra att de har tagit sitt förnuft till fänga och konstaterat att siffersatta mål behövs.

Mellan 2002 och 2006 hade den socialdemokratiska regeringen ett siffersatt mål som uppnåddes. Och då hade vi stimulanser som bidrog till byggandet. Det var när de stimulanserna togs bort som byggandet störtbö. Och det har tagit nästan åtta år att återvända till den nyproduktionstakt som var 2006.

Moderaterna har haft många vallöften. Inför valet 2010 var ett av dem till exempel att bygga studentlägenheter. Man hade en målsättning att bygga ungefär 4 000. Jag tror att det blev lite över 100. Det krävs mer än bara marknadskrafter. Och man kan inte se bostaden bara som en vara.

Varför har Moderaterna och alliansregeringen inte diskuterat balansen mellan upplåtelseformerna? I dag har vi en situation där äganderätten har ett antal subventioner medan hyreslägenheten i stor utsträckning inte har någon stöttning alls.

Anf. 9 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Fru talman! Det var väldigt många frågor på en gång. Jag ska försöka närma mig några av dem, och sedan har jag någon tillbaka.

Jag vet att vi har varit skeptiska till att siffersätta mål för nyproduktion. Men nu känner vi att det finns ett behov av att göra det, beroende på hur det har sett ut. Vi har också många konkreta förslag för hur det ska uppnås. Jag lyfte fram några av dem.

Det är lite intressant att subventionen, som de facto tog slut i december 2006, skulle ha varit anledning till att det byggdes mycket. Jag skulle vilja säga att det var konjunkturen. År 2007 var det fortsatt hög produktion. Sedan kom finanskrisen. Och vi behöver inte hymla med att det bidrog till stora streck på hela marknaden. När man inte ens kunde

omsätta lån på befintliga fastigheter i bolag som gick hur bra som helst fick man definitivt inga lån för nyproduktion. Om vi ska ha en bra ton i den här debatten måste vi ha med det i en vågskål.

Prot. 2014/15:36
11 december

Balansen mellan upplåtelseformer är en fråga som har diskuterats så länge jag har jobbat med bostadspolitik, och det är några år. Man kan alltid diskutera fram och tillbaka vad som är rätt eller fel. Det ena är näringsverksamhet; det andra är privatpersoner. Jag ser inte att ni har några stora ändringar på det området heller.

Jag vill dock återkomma till er 100-miljonerssatsning på bättre arbetslokaler i skolan. Vilken skola är det som ska få de 100 miljonerna?

Anf. 10 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med Ewa om att finanskrisen bidrog till det låga byggandet. Men Odellplattorna bidrog nog ännu mer till att bostadsbyggandet störtade under den perioden.

Jag kan förstå att alliansregeringen inte ville ha ett siffersatt mål mellan 2006 och 2013 eftersom målsättningen i så fall hade varit oerhört låg. Jag tycker att man ska vara lika ärlig när man diskuterar den prognos som ligger just nu och som säger att det kommer att produceras ganska många lägenheter under det här året. Det beror på att bostadsbristen är så skriande att efterfrågan – kosta vad det kosta vill – är så hög i dag. Det är väl ett problem att vi under åtta års tid inte har sett några reformer som har bidragit till att få igång bostadsbyggandet? Det har lett till att vi befinner oss i ett läge där hälften av Sveriges kommuner i dag säger att de har bostadsbrist. Och Stockholm har de absolut största problemen. Därför är det inte märkligt att det nu tvingas fram bostäder. Men jag tror inte att det kommer att bli särskilt många bostäder för vanligt folk.

Som jag sa är stödet både för att energieffektivisera och för upprustning av skolor en stimulans som ska ge det lilla extra. Pengarna kommer inte att räcka till totalrenoveringar, men det är en indikation om att regeringen har som ambition att energieffektivisera miljonprogramsområden och se till att rusta upp våra skollokaler eftersom de är i alltför bedrövligt skick. Tanken med stimulanserna är alltså att ge en fingervisning till våra kommuner och till fastighetsägarna om att regeringen kommer att prioritera och fokusera på det här framgent.

När det gäller balansen mellan upplåtelseformerna kan jag återigen inte förstå hur man den ena stunden kan vara emot vissa typer av subventioner och avdrag och den andra stunden vara för andra typer.

Anf. 11 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Fru talman! Johan Löfstrand säger att finanskrisen bidrog. Vi kan väl vara överens om att den bidrog i väldigt stor utsträckning.

I fråga om subventioner fanns det en sådan. Och det finns väl inget företag som inte passar på att utnyttja att man kan få lite av skattebetalarnas pengar till de egna fickorna. Men när vi subventionerar tar vi bort incitament för nytänkande, och vi tar bort konkurrens. Därför är det skadligt.

Johan Löfstrand säger att det inte kom några reformer under alliansregeringen. Caroline Szyber var inne på att över 100 skarpa förslag lades fram för förenklingar av plan- och bygglagen, regler och för myndigheter. Förringa inte det, utan fortsätt på den vägen! Vi har också tillsatt många utredningar.

Jag måste kort komma tillbaka till satsningen på skollokaler. Jag ska inte bara tala om 2015 utan om de kommande fyra åren. Ni satsar 1 miljard kronor. Fördelat på Sveriges samtliga kommuner blir det 3,4 miljoner kronor. Om vi räknar snällt kan vi väl säga att det finns tio skolor i varje kommun. Det är inte ens stimulanspengar. Det är ingenting. (Applåder)

Anf. 12 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! En hel generation ungdomar står utan bostäder. Det är i dag en stor bostadsbrist, inte bara i vår huvudstad, inte bara i de stora städerna Malmö och Göteborg, utan det är bostadsbrist även i mindre städer. Och så ser det ut också i bruksorterna.

I min egen hemkommun Gävle är det långa köer, även till bostäder i tidigare mindre attraktiva områden. Det är i dag väldigt svårt att få en bostad.

Sverigedemokraterna ser positivt på de initiativ till utredningar som den tidigare regeringen lade fram – allt för att skapa snabbare byggprocesser, underlätta byggande och möjliggöra att vi i snabbare takt kan gå från att planera till att ha ett färdigbyggt hus.

Vi vet också att det kan skapa ekonomiska effekter som ger vinning för alla inblandade i byggprocessen.

Fru talman! Sverigedemokraterna har också lyft fram att man kan införa nordiska byggkrav. Gemensamma byggstrukturer tillsammans flera länder skulle göra det möjligt att snabba upp processen, men också att skapa ekonomisk vinning.

Vi har också stött förslaget om en förändring av bullernivåerna för att skapa mer byggande. Vi har också pratat om skattefrihet vid uthyrning av privatbostäder. Men allt detta skapar egentligen ganska lite med tanke på den bostadsbrist som vi har i Sverige i dag.

Under större delen av 1990- och början av 2000-talet – med undantag för 1993 och 1994 – var bostadsbyggandet ganska jämnt gentemot befolkningsökningen. Även om problemet med bostäder var ett stort problem redan då låg vi ändå på helt andra nivåer.

Under de två senaste mandatperioderna har invandringsvolymen eskalerat. Befolkningen i Sverige har ökat med 630 000 personer. Under samma period har man påbörjat byggande av 250 000 bostäder. Alla förstår att den här invandringspolitiken är helt orimlig i den bostadssituation som vi har i dag.

Samtidigt kan man se att varje hushåll innehåller ungefär 2,2 personer. De påbörjade byggnationerna kan långt ifrån täcka de behov som finns.

Det är ett mycket allvarligt läge på bostadsmarknaden. De ökade volymerna blir omöjligt att möta med dagens bostadspolitik, nu när vi står inför ett extraval som möjligtvis kommer att genomföras den 22 mars. Då är invandringspolitiken huvudfrågan så som för många andra politiska frågor i dag.

De reformer som vi genomför kan inte möta upp det ökade behovet av bostäder som är en följd av den invandringsvolym som Sverige ser ut att gå mot. Volymen är redan hög, och den kommer att öka ännu mer.

Den bostadsbyggnadsnivå som vi har sett under de senaste två mandatperioderna har legat något över tidigare bostadsbyggandenivåer.

Men befolkningsökningen har varit enorm. Det går inte att fortsätta på det här viset.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer 1, 6 och 7.

I detta anförande instämde Mikael Eskilandersson (SD).

Anf. 13 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Vi befinner oss ju i en minst sagt speciell situation både i dag och under de senaste två veckorna. Det bygger i mångt och mycket på Sverigedemokraternas agerande i budgetfrågan. När man läser er reservation och hör en del uttalanden förstår man att detta byggde på att man ville uppnå någonting större. Man ville uppnå någonting annat.

Men är det då inte lite sorgligt att när vi har haft möte i utskottet och diskuterat ett antal förslag, så har ni sverigedemokrater ställt er bakom den budget som regeringen lade fram där det finns stöd för energieffektivisering av bostäder och till upprustning av skollokaler. Under de kommande åren har det på detta område anslagits ännu mer pengar i Sverigedemokraternas budget.

Är det då inte sorgligt att vi inte kommer att få igenom dessa stöd på grund av att Sverigedemokraterna ville något helt annat? Min fråga till Roger Hedlund är därför:

Är det inte så att ni sviker väljarnas förtroende genom att nu inte stödja förslagen om energieffektivisering i miljonprogramsområdena, upprustning av skolor eller sänkningen av skatten för pensionärer som också är ett förslag som kommer att falla? Det gäller också den stora satsning på lärarna som fanns med i regeringens budget. Är det inte ett svek mot era väljare när ni inte röstar för de förslag som ni gick till val på?

Anf. 14 ROGER HEDLUND (SD) replik:

Fru talman! Johan Löfstrand ställer en rad intressanta frågor om den situation som vi har i dag. Sverigedemokraterna har varit med och fällt regeringen, säger han. Vårt huvudbudskap var att vi inte kan fortsätta att föra den invandringspolitik som Sverige har fört under tio års tid.

Det handlar om att få till en förändring på ett så viktigt område som berör alla politiska områden i Sveriges riksdag. Det berör alla kommuner och alla landsting. Det är viktigt att vi får till en förändring på det invandringspolitiska området. Det är huvudorsaken till att Sverigedemokraterna också fällde regeringen i budgetdebatten.

Vi kan inte fortsätta med dagens höga volymer. Det finns ett skriande behov av bostäder. Vi måste anpassa samhällets behov först, innan vi klarar av att ta emot personer i Sverige.

Den bästa insatsen för att hjälpa människor är att hjälpa dem i deras närområde, att se till att det finns humana flyktingläger där människor kan få tak över huvudet, kan leva under humanitära förhållanden, få mat och mediciner. Sådant finns inte i dag. Vi måste hjälpa människor i närområdena och deras grannländer att ta hand om all denna anstormning av flera miljoner flyktingar, till exempel när det gäller den senaste Syrienkrisen. Där kan vi inte slå oss för bröstet och tycka att vi gör

någonting bra. Av den anledningen valde vi att fälla regeringen i budgetfrågan.

Alla dessa miljoner som ni tar fram i er budget på en rad olika politiska områden – inte bara i civilutskottets budgetramar – finns egentligen inte. Man menar att de finns, men Reinfeldt sade i valrörelsen att vi inte kommer att ha råd med några nya reformer, ja, då finns inte heller dessa pengar. Bara genom att rösta på Sverigedemokraternas budget hade pengarna funnits.

Anf. 15 TREDJE VICE TALMANNEN:

Får jag be talarna att hålla sig till ämnet.

Anf. 16 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att beskedet från Roger är väldigt tydligt. De satsningar som Sverigedemokraterna har lyft fram innebär inte någon energieffektivisering av miljonprogramsområdena och ingen upprustning av skolor. Ett antal andra förslag som Sverigedemokraterna har lyft fram i valrörelsen och under de senaste veckorna är inte viktiga för Sverigedemokraterna.

Budskapet till väljarna är väldigt tydligt. Den enda fråga som är viktig är främlingsfientlighet och invandringspolitik. Jag tycker att det är ledsamt att vi inte får igenom regeringens förslag som bygger ett samarbete mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. En sådan budget hade gett väldigt mycket positivt. Det hade gett pengar till de satsningar som finns i utgiftsområde 18, men det hade också gett mer pengar till Sveriges pensionärer och mer pengar till skolan.

Nu hamnar vi inte där eftersom Sverigedemokraterna ansåg att en fråga var viktigare än alla de övriga.

Anf. 17 ROGER HEDLUND (SD) replik:

Fru talman! Diskussionen leder onekligen många gånger långt från vårt utgiftsområde, men jag kan samtidigt förstå varför den gör det. För alla de reformer som vi vill få igenom krävs pengar, och när man prioriterar andra områden – man prioriterar hög invandring före skapandet av reformutrymme i Sverige – ja, då hamnar diskussionen ofta där.

I Sverigedemokraternas budget, utöver 2015, har vi ökade anslag för upprustning av skollokaler. Den budgeten hade man kunnat anta om man röstat på Sverigedemokraternas politik – på Sverigedemokraternas invandringspolitik, på Sverigedemokraternas bostadspolitik. Då hade det funnits utrymme att lösa det skriande behovet av fler bostäder som vi ser i Sverige.

Det finns bara ett sätt, och det är att titta på vad som är viktigast, att vi hjälper ett fåtal personer i Sverige eller att vi hjälper alla de 50 miljoner flyktingar runt om i världen som är i behov av hjälp. Den kopplingen är ganska tydlig även i den svenska bostadspolitiska debatten.

(Applåder)

Anf. 18 EMMA HULT (MP):

Fru talman! Bostadsbristen är ett allvarligt problem, inte bara för den som i dag står utan bostad utan för hela samhället. Det leder till att personer måste nej till jobberbjudanden, att unga ofrivilligt tvingas bo kvar hemma och att studenter måste tacka nej till sin utbildningsplats. Det innebär att arbetsgivare har svårt att anställa personer med rätt kompetens och att universiteten kan gå miste om framtida Nobelpristagare.

Jag tror att vi alla ser problemet. Jag tror att vi alla är överens om att det behöver byggas fler bostäder. Men hur det ska ske är vi nog lite oense om. Alla vill inte och kan inte äga sin bostad. Antalet bostadsrätter som produceras räcker inte heller till. När utbudet är litet stiger priserna kraftigt. Det gör att de som har råd med dessa bostäder är en begränsad skara.

Vi behöver främja byggandet av hyresrätter, bostäder som behövs för såväl unga som gamla. Jag och regeringen ser behovet av hyresrätter. Vi ser de unga som längtar efter sitt första boende. Vi ser den frånskilda mamman som tvingas köpa en alltför liten lägenhet till sig och sina barn, för pengar hon inte har. Och vi ser den nyutexaminerade studenten, utan sparkapital, som fått sitt drömjobb men inte kan ta det.

Sverige behöver fler som väljer att vidareutbilda sig, och trycket på utbildningsplatser har aldrig tidigare varit så stort. Våra studenter, de som vill vara med och forma vårt framtida Sverige, tvingas tacka nej till sin utbildningsplats för att det inte finns någon bostad på orten där utbildningen bedrivs.

Enligt Sveriges förenade studentkårers bostadsrapport 2014 är det bara tre högskoleorter i Sverige som klarar av att uppfylla det som SFS kallar bostadsgaranti. Endast tre orter kan erbjuda ett studentboende inom en månad. Då rapporten släpptes var det 17 orter som sa sig kunna erbjuda ett studentboende någon gång under höstterminen, men det skrämmande är att hela elva orter sa att de inte hade något boende till dem som valde att studera på de orterna. Dit hör, vilket kanske inte är förvånande, stora studentorter som Stockholm, Göteborg, Lund, Malmö och Uppsala, men också städer som Gävle, Karlskrona, Luleå och Växjö återfinns på listan över dem som inte kan erbjuda boende för dem som valde att studera där hösten 2014.

Jag vill dröja kvar vid studenterna och passa på att klargöra en sak. Tala aldrig om studenter som en homogen grupp! Det finns bara en sak som är gemensam för studenter, och det är att de studerar. Studenter kan vara unga och friska, men studenter kan också bli sjuka. Studenter kan vara gifta, studenter kan ha barn och till och med husdjur. Studenter är precis som du och jag, väldigt olika. Dra därför inte alla studenter över en kam. Studenter behöver ett bra boende precis som alla andra.

Miljöpartiet vill verka för att ett hållbart samhälle växer fram där människor får förutsättningar att bo, leva och vara, och där vi i alla skeden tar hänsyn till miljön och klimatet. Det är sorgligt att se hur varken Alliansen eller SD vill ta ansvar för våra barns skolmiljö. När regeringens budgetram föll försvann stödet till upprustning av skollokaler. Skolmiljön, som är så viktig och där våra barn tillbringar den största delen av sin uppväxt, är eftersatt och behöver stöd.

Vi behöver se helheten. Det handlar inte bara om att bygga fler bostäder, utan det handlar om att bygga ett samhälle. Vi behöver se till att infrastrukturen fungerar, och vi behöver bygga för framtiden. I dag minskar antalet unga som tar körkort. Om vi ska bygga för framtidens behov behöver dessa tillgodoses, och då behöver vi ta hänsyn till dem som ska bo i de framtida bostäderna. Att då bygga dyra parkeringsplatser i stället för att möjliggöra för en bilpool, att då bygga bostadsrätter där unga inte har råd med insatsen, att då bygga för det som gällde i går och inte för det som gäller i framtiden håller inte. Vi måste ha med ungdomarna i en tidig dialog, våga fråga dem vad de vill ha och se till deras behov. Det må vara att kasta om vår världsbild, men det är lika bra att göra sig beredd, för det är de som styr i framtiden.

Fru talman! Vi behöver en aktiv markpolitik, en markpolitik där fler mindre aktörer släpps in och där aktörer som sitter på mark också bebygger den. Vi behöver mer demokratiska planprocesser. Vi behöver se över varför så många detaljplaner överklagas och varför det hela drar ut på tiden. Vi behöver ta ansvar för det befintliga bostadsbeståndet, det bostadsbestånd som i dag är i stort behov av upprustning. Därför valde regeringen att i budgeten avsätta pengar och visa på vikten av att det i samband med de nödvändiga upprustningarna även måste göras klimatinvesteringar. Det är investeringar för framtiden, viktiga för fastighetsägarnas ekonomi, för klimatet och för den jord vi vill lämna över till kommande generationer.

Välkommen hit, välkommen hem! Så lyder Uppsala kommuns slogan. Det borde vara en slogan för alla kommuner i Sverige och för hela Sverige som land. Dessvärre ökar antalet som inte har ett hem att komma till. Tak över huvudet är en mänsklig rättighet. Vi måste ta ansvar för bostadsbristen. Vi måste se till att det blir en av de absolut viktigaste frågorna, för det är det för såväl individen som samhället i stort. Låt oss bygga framtidens samhälle där alla människor är välkomna. (Applåder)

Anf. 19 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Det talades i ett tidigare replikskifte om god ton. Det ligger nog en del i det, för ska vi långsiktigt lyckas med bostadspolitiken måste det finnas samsyn. I tider när det talas mycket om utsträckta händer och samarbete ligger det väl någonting i att man kanske skulle passa på.

Jag sa redan i början av mandatperioden, innan vi hade de problem som vi kanske nu har rent parlamentariskt, att det här kan vara bostadspolitikens mandatperiod. Det kanske är nu vi faktiskt sätter oss ned och gör saker. Men sedan har det kommit upp några frågor, och mina lokala frågor i Stockholm har lite grann blivit till riksfrågor. När det talas om att bygga bostäder, framför allt för unga, kan jag inte låta bli att fråga vilka konkreta byggförslag, förutom Bromma flygplats, Miljöpartiet har.

På tal om Bromma flygplats och analysen av markföreningarna känns det från ett miljöperspektiv som att man kanske också skulle fundera lite på det. Man säger att man vill bygga billigt för studenter, även om det inte är en homogen grupp, och därför undrar jag vilka tankar man har om det.

Jag har kvar min fråga gällande buller, som jag gärna vill ha svar på under debatten. Jag kommer att bullra vidare om den tills jag fått klarhet i när förordningen kommer att träda i kraft.

Anf. 20 EMMA HULT (MP) replik:

Fru talman! Ja, Bromma är miljöförorenat. Jag ser inte att det är en bättre lösning att låta den miljöföreningen ligga kvar. Det är ett problem som vi behöver ta ansvar för, för kommande generationer.

Jag vill passa på att säga att det blir mycket Stockholmsdebatt i kammaren, och det blir mycket Stockholmsdebatt även generellt. Jag tycker att det är lite synd. Sverige är ganska mycket mer än bara Stockholm. Vi har ett skriande bostadsbehov även utanför Stockholm. Behovet är stort i Stockholm, absolut, och det behöver tillskapas bostäder här, men det är bostadsbrist också på många andra orter i Sverige. Därför behöver vi ta ett gemensamt ansvar.

Vad gäller bullerfrågan håller jag med dig: Det är en problematik. Men det är inte studenterna som bullrar. Det är inte de som bor i bostäderna som bullrar.

Jag skulle vilja fråga Caroline hur man kan säga att en viss kategori klarar buller bättre än en annan kategori. Buller är förenat med hälsorisker, och jag undrar varför vi ska peka ut en viss målgrupp som skulle klara av bullret bättre. Det är klart att det är ett problem att det bullrar mycket i Stockholms innerstad, men jag funderar fortfarande på varför vi ska peka ut en redan utsatt grupp, som inte har möjlighet att åka på semester, vara borta över helgen eller vara någon annanstans än hemma när de studerar och arbetar.

Bullerfrågan är central, och den behöver lösas. Men jag ser inte att vi ska peka ut en enskild grupp som klarar av buller bättre.

Anf. 21 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Den enskilda grupp vi ska peka ut som ska hantera frågan är regeringen om någon. Det är ni som måste återkomma. Det gäller en förordning, och ska den komma på plats är det regeringens sak.

Det jag tror att man ska vara ärlig med handlar om att satsa på byggandet. Vi kan bygga otroligt mycket smartare i dag än vad vi har gjort tidigare.

När man äter lunch i vår matsal här i riksdagen ligger decibelnivån, enligt en rapport från Arbetsmiljöverket, ganska långt över den som alliansregeringen föreslog när det gäller bostäder. Man får titta på decibelnivån, men faktum kvarstår.

Jag vill inte bara ha ett Stockholmsperspektiv, men i de flesta lägenheterna i Stockholm ligger bullernivån över den nivå som alliansregeringen föreslog. Om det är någon som har hand om frågan är det regeringen.

Man säger att det finns ett Stockholmsperspektiv på väldigt mycket. Bromma är inte en Stockholmsfråga. Läger man ned den flygplatsen berör det hela landet. Det tycker jag att man ska vara väl medveten om.

Om det är några politiker i Sveriges riksdag som bör prata mer om sina hemlän eller hemkommuner är det Stockholmspolitiker. Alla andra är mycket bättre på att göra det.

Det här är inte en Stockholmsfråga. Jag vill att alla som har fått ett jobb här ska kunna flytta hit och att de som har fått den efterlängtnade studieplatsen, som du säger, ska ha möjlighet att tacka ja till den.

För mig är det en nyckel att få fram fler bostäder, framför allt fler små bostäder. Där är frågan om buller i dag väldigt viktig. Som jag sade tidigare gick det byggföretag som skulle bygga bostäder från 54 till 36, och det är ganska många ettor som försvinner. Det är väldigt olyckligt.

Anf. 22 EMMA HULT (MP) replik:

Fru talman! Att jämföra miljön i vår lunchmatsal med sovrumsmiljön för de unga som ska bo i de bullerutsatta lägenheterna tycker jag inte är speciellt rättvisande. Det är möjligt att vår bullermiljö inte är speciellt bra, men den bullermiljön finns på många andra arbetsplatser också. Jag skulle inte vilja jämföra det med den miljö som människor ska bo i, leva i och kanske till och med studera i.

Problemet är större än så. Vi har städer som Gävle, Karlskrona, Luleå och Växjö där det inte heller finns bostäder för unga och studenter. Problemet är större än så. Jag tror att vi måste hitta breda överenskommelser och långa spelregler.

Visst har det börjat byggas mer under de senaste åtta åren, och det har vi tidigare varit inne på. Det handlar också om att konjunkturen är betydligt bättre och att det är gynnsammare. Man har möjlighet att bygga mer i dag, men det byggs inte tillräckligt. Vi måste fortfarande se till att det byggs ännu mer.

Jag ser fram emot och hoppas på ett bra resultat i det kommande valet så att vi kan få fortsätta att driva på för ett samhälle där alla har möjlighet att bo och där vi också tar hänsyn till miljön, klimatet och kommande generationer.

Anf. 23 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Under fyra år har jag lyssnat till det här höga tonläget som Johan Löfstrand talar i: Det byggs för lite bostäder, bostadsmarknaderna är dysfunktionella och det enda regeringen gjorde under denna tid var att tillsätta utredningar och ge uppdrag till Boverket och andra myndigheter – duttar hit och duttar dit.

Under hela den här tiden har vi tyckt på riktigt att det är viktigt med fungerande bostadsmarknader där det finns tillgång till bostäder

- för unga som vill flytta hemifrån
- för studenter som antagits till en utbildning
- för dem som just har fått ett jobb och för den delen företagaren som har gjort en lyckad rekrytering av en nyckelperson
- för den asylsökande som har fått ett permanent uppehållstillstånd och vill komma igång med utbildning eller söka jobb i en kommun
- för pensionären som behöver en bostad som fungerar när man känner sig nöjd med skötsel av trädgård och städning och vill ha nära till service och aktiviteter.

Alla vi som tycker att det är viktigt med bostäder ska erkänna en sak, och det är att det har varit en nervös väntan på hållbara resultat. Ett sådant resultat har varit att nivån på bostadsbyggandet skulle nå över de 40 000 bostäder om året som anses vara det långsiktiga målet för att vara i takt med efterfrågan.

Fru talman och utskottsvänner! Nu är vi där! Antalet beviljade bygglov har fördubblats på ett år. Bara i september månad påbörjades 4 500 lägenheter, och prognoserna visar nu på en byggtakt som ligger över 42 500 bostäder per år.

Berodde det på att vi i september fick en ny regering, vars företrädare när de var i opposition anklagade Alliansen för att duttelidutta med en massa utredningar? Nej, naturligtvis inte!

Under den förra mandatperioden behandlade riksdagen 112 förslag som skulle förenkla bostadsbyggande, planering och genomförande bara i ett enda syfte, nämligen att göra fler bostäder tillgängliga för människor.

Centerpartiet har lyssnat till Byggindustrin, kommunala bostadsföretag och fastighetsägare, som alla säger samma sak: Ge oss regelförenklingar för företag! Ge oss kortare och mer förutsägbara planprocesser och långsiktigt hållbara villkor! Kom inte med nya subventioner och kortsiktiga stöd som snedvrider konkurrensen, som är osäkra och som driver byggkostnaderna, som redan är bland de högsta i Europa!

Det är ju bara Vänsterpartiet i dag som tycker att nya bostäder ska subventioneras och som håller fast vid det bostadspolitiska målet som tidigare var i opposition var överens om. Att regeringen nu står bakom det, betyder det att ni är nöjda med vad som har åstadkommits under den förra mandatperioden?

I så fall är det en inställning som skrämmer mig. Vi i Centerpartiet är inte nöjda.

De närmaste åren behöver vi öka bostadsbyggandet och i stället bygga 50 000 bostäder per år. För att nå dit behövs det fler regelförenklingar, ännu kortare planprocesser, färre överklaganden, mer konkurrens och ökad tillgång till byggklar mark samt ett ökat tryck på kommunerna att ta fram aktuella planer och program för bostadsbyggande.

Sverigebygget, som Ewa Thalén Finné var inne på, handlar om detta. Framför allt handlar det om att hela Sverige ska betraktas som attraktivt att befolka och bebygga.

Fru talman! Vi gläder oss i dag åt att se att den ansvariga ministern är här. Det kanske är bäst att titta noga, för det är inte säkert att det blir så många fler gånger. Vi är alla säkert lika nyfikna på vilken bostadspolitisk inriktning han kommer att peka ut.

Det är illavarslande när den rödgröna regeringen i sin budget utlovar så mycket som 250 000 bostäder utan att berätta hur man tänker gå till väga för att förverkliga det målet. Tittar vi på den gångna mandatperioden ser vi att framför allt Miljöpartiet har haft egna åsikter om bullerregler och bygglovsbefriade åtgärder, som har vunnit gehör i Sveriges riksdag. Hur ska ni få fram fler bostäder när den ena parten i regeringen gör allt den kan för att försvåra?

Tillsammans med Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna har ni ju förhindrat kommuner att själva besluta om detaljplan behövs och om det går att göra undantag från gällande planer som har uppnått sin genomförandetid. Bara det skulle göra bostadsplaneringen mycket enklare för kommunerna, samtidigt som möjligheten att utnyttja redan befintliga bostäder skulle öka.

Det enda konkreta ni haft att komma med är 200 miljoner nästa år till energieffektivisering i miljonprogrammet och 500 miljoner per år därefter. Av 600 000 bostäder i miljonprogrammet är det kanske 400 000 – jag vet inte säkert – som är i akut behov av renovering eller energieffektivisering. Många är redan åtgärdade, utan bidrag, så jag tror inte att besvikelsen inom branschen är så stor över att detta blygsamma stöd försvinner ur budgeten. Då är nog byggbranschen betydligt mer nöjd med att kostnadschocken på 2,4 miljarder per år uteblir.

Fru talman! I byggbranschen arbetar 50 000 personer som är under 25 år. Med en rödgrön budget, där skatte- och avgiftshöjningar på 19 miljarder lurar runt hörnet, skulle byggkostnaderna öka för varje nyanställd från gymnasiernas byggprogram med 40 000 kronor per person och år. Det skulle leda till dyrare nybyggnation och dyrare renoveringar som helt och hållet skulle få bekostas av bostadskonsumenter, det vill säga hyresgästerna.

Årligt talat är inte 1,7 miljarder över fyra år en summa som imponerar ens på den mest övertygade subventionstillskyndaren. Det räcker som sagt på sin höjd till en ny duschblandare i varje lägenhet eller några rullar tapet. Och med högre arbetsgivaravgifter för unga skulle nettot för byggindustrin bli ett rejält minus om regeringens ram skulle gälla.

De verkningsfulla åtgärderna som sparar driftspengar och ökar fastighetens värde betalar sig själva, och det vet långsiktigt planerande, seriösa fastighetsägare om.

Samma argument gäller för skolupprustningen. Ska det bytas ut ventilation, bytas fönster eller sätts upp ny fasad är inte 100 miljoner mycket att komma med på ett år. Vi har 290 kommuner i landet.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis yrka delvis bifall till förslaget i utskottets betänkande, med undantag av de delar av betänkandet där det finns motivreservationer från allianspartierna.

Om inte tid medges senare vill jag passa på att önska utskottskansliets medarbetare en god jul och ett gott nytt år. Tack för ett gott samarbete! (Applåder)

Anf. 24 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med Ola och även Caroline i hennes förra replikskifte – jag tror och hoppas att den här mandatperioden kan innebära mycket samförstånd och diskussioner om hur vi ska få igång bostadsbyggandet.

Regeringen jobbar med regelförenklingar. Ett antal av de förslag som den tidigare regeringen inte hann eller orkade processa har den nya regeringen nu tagit tag i, och man kommer att leverera dem inom en snar framtid.

Vi kommer att fortsätta utvecklingen av regelförenklingar. Det kommer fortsatta diskussioner om hur vi kan ge kommuner ett större

ansvar att bidra till att skynda på processen. Byggbranschen måste också belysas för att skapa effektivitet även där.

Mina funderingar riktade till Ola som centerpartist är två. Den ena gäller Olas inställning till grön omställning. Centerpartiet ska ju vara borgerlighetens gröna röst. Hur kan ni då tycka att en stimulans för att energieffektivisera och skapa så mycket miljönytta som möjligt inom bostadssektorn är totalt felaktigt, medan ni inom till exempel jordbrukssektorn kan tänka er att ha olika typer av stimulanser för att generera miljönytta? Jag kan inte förstå skillnaden.

Den andra funderingen gäller Centerpartiets inställning till en friare hyressättning. Ola sa för ungefär ett år sedan att för att kunna fortsätta utvecklingen av hyresrätten och få fart på byggandet måste hyressättningen stegvis reformeras och utrymme ges för friare hyressättning och mer marknadsanpassade hyror. Min fråga till Ola är: Är detta lösningen för att få igång bostadsbyggandet?

Anf. 25 OLA JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Jag uppfattar Johan Löfstrands utsträckta hand eller vad vi ska kalla det som ett erkännande för att Alliansen har lagt grunden och dukat bordet för en regering som ännu inte har angett vad den har för ambitioner.

Det är saker som kommer att levereras som har grundlagts av Stefan Attefall tidigare. Det hör jag Johan säga mellan raderna. Vad är det? Är det bullerförordningen som Caroline adresserade alldeles nyss? Är det instansordningarna när det gäller överklaganden? Är det kanske ett förenklat planantagande från kommunernas sida, som ni sa nej till efter midsommar i år? Det skulle förenkla bostadsbyggandet väldigt mycket. Allt detta är förslag som är beredda, har lagts på riksdagens bord och i hög grad har antagits och förväntas antas, enligt vad Johan Löfstrand säger. Jag tolkar det som ett tack till våra föregångare i Alliansen.

När det gäller grön omställning kan jag berätta att jag var hos de allmännyttiga bostadsföretagen i går. Naturligtvis var det bara centerpartister jag träffade eftersom det var gruppmöte, men det är möjligt att Johan också var där. Där blev det väldigt tydligt att de allmännyttiga bostadsföretagen gör sina renoveringar, sina stambyten och sina fasadbyten – de byter också duschblandare – inte för att de tycker att de borde få en extra stimulans för det utan för att det är lönsamt. De gör det för att de ser i sina kalkyler att om de får minskad energiförbrukning får de också bättre fastighetsekonomi. Det är det som är drivkraften; det är det som är motivet.

När Johan talar om det lilla extra skulle jag vilja säga att det är väl den lilla extra vinsten i byggföretagens fickor som han är så otroligt mycket emot när det handlar om välfärdstjänster, skola och omsorg.

Hyresfrågan är inte på bordet i dag, så jag väljer att vänta med den.

Anf. 26 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Ja, vi får väl möjlighet att diskutera hyressättningssystemet vid ett annat tillfälle. Det vore spännande.

En annan fundering som jag skulle vilja ta upp är diskussionen om prognosen. Jag tycker också att det är positivt att vi nu har en prognos där vi ser ett tydligt trendbrott, där vi ser en ökning av bostadsbyggandet.

Men min fundering är: Vad tror du att denna förändring återspeglar, Ola? Beror den på att det har lagts fram så våldsamt många bra förslag som helt plötsligt gör att bostadssektorn börjar bygga, eller beror den på att det skriande behovet av bostäder just nu är så stort och efterfrågan så stor att man tjänar väldigt mycket pengar på att bygga de här bostäderna? Jag tror snarare att det skriande behovet är skälet till att vi nu ser att prognoserna stiger. De förändrade reglerna kan ha en marginell betydelse, men jag tror inte att det är alliansregeringen som är det största skälet. Det är nog det skriande behovet av bostäder.

Jag vill avsluta med frågan om den gröna omställningen. Det samhället ska göra och det Centerpartiet inom ett antal andra miljöområden tycker är bra är att stimulera till att skapa mervärden. Jag ställer frågan en gång till: Hur kan man då tycka att det är okej att jordbruket får stimulanser för att skapa mervärden men inte fastighetsägare som ska bygga om sina hus? De ska inte få stimulanser för att göra det lilla extra som kanske inte platsar i den företagsekonomiska kalkylen men som är väldigt bra för miljön och samhället.

Anf. 27 OLA JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Nu blir jag faktiskt lite brydd. Det skulle vara intressant att höra vad det är för stimulanser som Johan Löfstrand syftar på. Jag kan inte ge ett svar eftersom jag inte känner igen den beskrivningen.

Om vi börjar bakifrån och håller oss till fastighetssektorn och bostadssektorn, som är det som vi ska debattera i dag, kan jag ge ett exempel, och det är nettodebiteringen. Det är möjligheten att skapa ett system som gör det möjligt för en bostadsägare, en fastighetsägare, att producera egen el och få en nettodebitering som gör att investeringen i solceller skapar en grön omställning och ger möjlighet att använda sig av förnybar energi och att köpa förnybar energi för sin elförsörjning från annat håll. Det är en sådan åtgärd som hör till fastighetssektorn.

Jag vidhåller det jag sa tidigare: En energieffektiviseringsåtgärd ska man kunna räkna in i sin kalkyl. Kan man inte det är man inte en seriös fastighetsägare som har en långsiktig plan för hur man vill underhålla sina fastigheter. Då är man en som väntar på subventioner att stoppa i sin egen ficka, och det är inte ett beteende som vi vill stimulera.

När det gäller prognosen kan jag göra en tolkning, och det är att den är ett bevis på att ryckighet inte lönar sig. Under de år när vi har haft olika typer av riktade stöd och subventioner har den ryckigheten uppstått.

Jag tolkar det som ett tecken på att fastighetsägarna och byggherrarna inser att subventionernas tid är förbi. Nu gäller det att jobba effektivt och mata in synpunkter på hur man borde förenkla planprocesserna. Det är det som har legat till grund för de 55 utredningarna och 112 förslagen. Det är ett lyssnande och en dialog med aktörerna, även Hyresgästföreningen, som har lett fram till de verkningsfulla förslagen.

Att det nu byggs för att ekonomin har förbättrats i samhället och människor har fått en bättre privatekonomi beror ju på den ekonomiska politik som Alliansen har fört och som ni kritiserar. Det är en smula inkonsekvent att först raljera över den ekonomiska politik som har förts och sedan hylla resultatet av den.

(Applåder)

Anf. 28 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Jag börjar med formalia: Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets reservation nr 8.

Sverige behöver en bostadspolitik med höga ambitioner. Alla människor ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i goda boendemiljöer. Vi är trots allt det land i Europa som hade sämst bostadsstandard under 1930-talet. Bara decennier senare, på grund av stora bostadsinvesteringar från samhället, fick vi en av de absolut mest moderna bostadsstockarna på kontinenten. Vi fasade ut marknadshyrorna, som fanns i det gamla Sverige. Vi byggde upp allmännyttan, som gjorde att även människor med låga inkomster kunde få goda, funktionella hem att bo i.

Det finns mig veterligen inget land som har kunnat bygga bra bostäder till sin befolkning utan ett finansiellt stöd från samhället.

Boverket släppte häromdagen en rapport om flyttmönster vid renovering. Där beskriver man hur bostadsmarknaden har sett ut. Jag citerar: ”Bostadspolitik har genomgått många reformer. Dessa reformer har gett en av de mest marknadsliberala bostadsmarknaderna i västvärlden med mindre statlig inblandning än länder som vanligtvis förknippas med marknadsliberalism som Storbritannien och USA.” Detta är alltså den borgerliga bostadspolitik! Den är extrem, och den är världsunik, för den lägger inte en krona på bostadsinvesteringar.

Man lägger inte en krona på att lösa bostadskatastrofen för de unga, äldre och studenter som söker bostad, för alla dem som bor på soffor, i skrubbar och i källare utan fönster eller för dem som tvingas flytta från sin lägenhet för att renoveringen innebär en hyreshöjning på 45 procent.

Vi ser genom historien att det är när staten har lagt in tydliga stöd till bostadsbyggande som det också har byggts mycket i Sverige. Det finns statistik på det. Det är bara att titta. När staten har gått in med åtgärder har man också valt att bygga.

Jag rekommenderar alla som tittar på debatten och alla i kammaren att se på statsbudgeten, den budget som Alliansen har lyckats få igenom med Sverigedemokraterna. Det är mycket lite pengar som ligger i den för att stimulera ökat bostadsbyggande eller för att få en god upprustning av våra miljonprogram.

I dag är det i stället individer själva som måste gå in med finansiering, vilket har lett till en galopperande privat skuldsättning. I längden håller inte det. Om byggandet varaktigt ska öka måste det allmänna öka sitt engagemang i den här sektorn.

Titta på de 300 000 unga människor som i dag inte kan flytta hemifrån! Det är ett problem i ett modernt samhälle att man inte kan kliva ut i vuxenlivet förrän man blir 30 år gammal.

Detta hänger också ihop med att det ställs höga villkor för att få hyreskontrakt i många bolag. Man vill att folk ska tjäna tre gånger hyran per år och ha fasta kontrakt på arbetsmarknaden. Det hänger inte ihop med den arbetsmarknad som finns i dag, där stora grupper går på visstid och har varierande inkomst. De människorna behöver också ha någonstans att bo. Då är man hänvisad till tredje- eller fjärdehandsmarknaden på bostadsmarknaden.

En av de större satsningar som fanns i den budget som regeringen och Vänsterpartiet hade tagit fram var på upprustningar av

miljonprogrammet. Bostäderna i miljonprogrammet byggdes under kort tid. De behöver nu byggas om.

Riksbyggen räknar med att vi skulle behöva ha en upprustningstakt på 50 000 lägenheter per år. Vi vet att utan samhällets stöd riskerar hyreshöjningarna att bli oöverkomliga för normala familjer. I ett stort antal områden i landet kan vi redan nu räkna ut att hyreshöjningarna kommer att vara på över 45 procent. Boverket räknar med att var fjärde person i områden där man har renoverat flyttar därifrån för att de inte har råd att bo kvar. Är det så vi vill ha det? Det är den fråga jag ställer.

De rödgröna satsade därför på ett stöd. Det är alldeles nödvändigt. Tillsammans med förstärkt, lagstadgat hyresgästinflytande skulle vi kunna skapa transparens i satsningen och i hela upprustningsprocessen och se till att hyresgästernas kunskap och engagemang i boendet tas till vara och hyresvärdarna klarar av att motivera sina beslut. Men det första som Alliansen och Sverigedemokraterna gör är att tala om för dessa familjer som tvingas flytta att man struntar i dem. Alliansen och Sverigedemokraterna kunde inte bry sig mindre över att en familj plötsligt får en utgiftsökning på 45 procent i regioner där det råder akut bostadsbrist, till exempel Göteborg, Stockholm eller Malmö.

Jag har pratat med många människor i min egen hemkommun, Botkyrka, som nu är extremt oroliga för vad som ska hända och om de ska kunna bo kvar.

Jag hör i debatten att man inte ska ge några bidrag i bostadspolitiken. Det stämmer ju inte! Alliansen och Sverigedemokraterna väljer ju i stället att skänka pengar, som hyresgästerna varit med och betalat in, till ROT-bidrag för villaägare och bostadsrättsinnehavare. Det kostar oss 15–16 miljarder per år.

Då är frågan: Ska vi lägga pengar på köksutrustningen i ganska välbärgade hushåll, som till exempel vill följa köksinredningstrender i sina fritidshem på Franska rivieran? Är det en viktigare satsning än att satsa skattepengar på Albyborna i min hemkommun Botkyrka så att de kan få tilläggsisolering i sina lägenheter? Det är detta valet står emellan.

Fram till dess att vi har skattemässigt likvärdiga villkor mellan hyresrätten och det ägda boendet krävs det att vi går in med stimulansbidrag för byggande och upprustning av hyresrätter. Annars drabbas hyresrätterna av en enorm konkurrensnackdel, vilket direkt innebär en förmögenhetsöverföring från hyresgäster till villaägare.

Sedan har förstås kommunerna ett stort ansvar att erbjuda rimliga mark- och exploateringsvillkor för hyresrättsbyggande. Där är markpolitiken mycket viktig. Dessutom har kommunerna det absolut vassaste vapnet i sin hand, nämligen allmännyttan och de bolag som alla de partier som sitter härinne är med och styr i. Våra partier skulle med ägardirektiv kunna tala om för de allmännyttiga bostadsföretagen att vi vill öka bostadsbyggandet och höja ambitionerna.

Då räcker det inte med att säga fina ord här i kammaren. Man är samtidigt med och styr i ganska välbärgade kommuner runt om i Stockholmsområdet där det inte byggs särskilt mycket hyresrätter. Danderyd och Lidingö är sämst i klassen. Vad tycker den borgerliga alliansen i kammaren om det? Ska man prata med sina vänner och med medlemmarna i partiet om att man kanske borde göra en vändning i synen på bostadsbyggandet?

Jag kan konstatera att det som har hänt med den borgerliga bostadspolitikerna är, förutom den övergripande borgerliga bostadspolitiska insatsen, som har fungerat som sysselsättningsåtgärd för dem som skriver utredningar, egentligen är tre saker. Man har ombildat och sålt ut ett stort antal hyresrätter, vilket innebär att vi i dag har jätteområden där det inte finns en enda hyresrätt. Man har sett till att det ska bli lättare att i princip sätta marknadshyror på andrahandsmarknaden. Dessutom vill man nästan uteslutande tala om att sänka bostadsstandarden. Det tycker inte jag är en modern bostadspolitik.

Bostadspolitikerna handlar också om samhällsplaneringsfrågor. Vi behöver bygga levande bostadsområden där vi har mötesplatser och nära till skola och till kollektivtrafik, som snabbt kan ta oss till jobb och fritidsplatser. Det krävs att allt runt omkring fungerar för att vi ska bo tryggt.

(Applåder)

Anf. 29 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Fru talman! Egentligen vill jag ställa två frågor till Nooshi Dadgostar. Men vi kan väl vara överens om att bostadsbristen är ett problem som måste åtgärdas. Därför är det nu glädjande att vi ser den prognos för nyproduktion som vi ser. Som Caroline Szyber var inne på är ungefär hälften hyresrätter, och den andra hälften är bostadsrätter. Emellanåt är det väldigt höga nivåer. Det kan vi också vara överens om.

Men sedan säger Vänsterpartiet att vi skulle behöva ha stimulansbidrag till nyproduktion. Det vet jag att Vänsterpartiet har drivit under lång tid. Det är alltså i sig inte förvånande. Men jag måste ställa en fråga. Med vem vill Vänsterpartiet genomföra de här stimulansbidragen och till vilka nivåer? Den andra frågan handlar om energieffektiviseringar. Vänsterpartiet går fram med att det emellanåt blir väsentligt högre hyror. 25 procent flyttar inte tillbaka. Jag har också läst den rapporten. Men, seriöst, gör 200 miljoner kronor att de här hyresnivåerna sänks?

Anf. 30 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag är lite oroad över det som bostadsindustrin gick ut med i veckan: att man nu ser en avmattning i bostadsbyggandet. Det hoppas jag inte stämmer. Men det stora problemet handlar ju fortsatt om att vi behöver bygga hyresrätter med överkomliga hyror. Att det kan byggas hyresrätter med en månadshyra på 14 000–15 000 visste vi redan. Att det kan byggas bostadsrätter som är väldigt dyra visste vi också redan. Problemet är att vi inte bygger för människor med vanliga inkomster. Det är det som är hela poängen med ett investeringsstöd.

Investeringsstödet ska ju också kopplas samman med ett tak för hyresnivåer. På det sättet premierar man dem som bygger för vanliga människor. Det har fungerat tidigare. Det kommer att fungera igen. Självklart förstår man pengar. Den som säger att pengar inte fungerar har inte stöd för det. Självklart är det så: Bestämmer vi att vi ska premiera ett visst byggande kommer det att ske. Och vi har sett tidigare att byggandet sjönk dramatiskt när Alliansen tog bort det här stödet. Vi är väldigt oroliga över den bostadsbrist vi ser. Därför vill vi ha ett investeringsstöd.

Jag tycker att det är väldigt positivt med den inriktningsändring som regeringen kom med. Man tror att politiken kan ha en viktig roll på det här området. Därför är det självklart bättre att satsa 300 miljoner kronor än att satsa 0 kronor, som är Alliansens förslag. Det är det som är skillnaden. Det är 0 kronor från Moderaterna och 300 miljoner från den rödgröna sidan.

Anf. 31 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Fru talman! Det finns kommuner runt om i Sverige som jobbar väldigt effektivt i fråga om nyproduktion av hyresrätter. Ingen i det här rummet kan väl bli speciellt imponerad över att man bygger så dyrt man kan; det borde nästan vem som helst klara av. Konsten är naturligtvis att få till det billigare byggandet. Regelförenklingen är en väldigt viktig del för att få till det. Men det finns också kommuner – det gäller kommunala bostadsbolag, men jag har också sett privata bostadsbolag – där man har lyckats få till nyproduktion med maxpris och maxhyror. Och det gör man då utan statliga bidrag.

Jag tycker att det är mycket bättre om fastighetsägare sätter press på en marknad så att vi kan få lite nytänkande, för det har vi egentligen aldrig haft i den här sektorn.

Sedan måste jag komma tillbaka till de 200 miljonerna för energieffektiviseringen. I min kommun har vårt bostadsbolag – vi kan tala om våra kommunala, om vi tar alla 300 miljoner – gjort otroliga energieffektiviseringar för väsentligt högre summor. Men det här kan vi räkna hem med lägre energikostnader och med bättre lokaler. Fastighetsägare kan om de vill, och det går att räkna hem.

Jag ska bara säga att det kan finnas någon enstaka kommun i det här landet – och det är inte i det här området – där man kan ha ett större problem, eftersom man har en otroligt vikande bostadsmarknad. Men det är en helt annan fråga som vi får diskutera i andra sammanhang.

Anf. 32 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Faktum kvarstår. Det känns otroligt viktigt för Moderaterna, Alliansen och Sverigedemokraterna att behålla det ROT-avdrag som kostar oss 16–17 miljarder per år, för villaägare som vill bygga om sitt fritidshem i Málaga. Vi vet att de fördelningspolitiska effekterna av ROT-avdraget är ganska negativa. Ändå behåller man det. Men 200 miljoner kronor till hyresgästerna säger Moderaterna tvärt nej till.

Jag har faktiskt väldigt svårt att förstå det. Varför är det så viktigt att villaägarna får sin nya altan eller får byta ut köket vart tredje år? Albyborna får inte tilläggsisolera i sina hyresrätter. Varför är det så stor skillnad på människor? Det är det som är problemet.

Jag tycker också att vi ska sätta press på byggbranschen när det gäller att de ska bygga. Det är ett av de viktigaste argumenten för ett investeringsstöd, tycker jag. Vi ger pengar och har väldigt tydliga kriterier. Man får inte bygga så att det blir alldeles för höga hyror. Man får bygga under vissa förutsättningar. Det är därför vi premierar det och ger ett sådant stöd. Vi vet att det fungerar, för det har det gjort tidigare. Och vi såg att byggandet störtök när vi tog bort det.

Vi är säkert överens om att det finns en bristande konkurrens i byggbranschen. Ett av de absolut bästa sätten för att man ska få bukt med det tror jag är att man går in och styr produktionen på ett tydligare sätt. Det handlar om att sätta upp kriterier och pressa priserna. Det är det man gör. Vi såg att vi pressade priset på produktionen när vi hade investeringsstödet. Kan du tänka dig – bostadsrättspriserna ökade, men kostnaden för att bygga hyresrätter sjönk eftersom man satte upp sådana tak.

Anf. 33 OLA JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Jag valde att ta det här replikskiftet eftersom det kan vara intressant att utröna Vänsterpartiets roll i det svaga regeringsunderlag som vi har.

När det gäller stödet, om det är 1 miljard eller flera miljarder som man förväntar sig att ha i stöd till nyproduktion av bostäder, ska man ha i åtanke att det är någonting som tas av skattekollektivet, och en stor del av skattekollektivet bor just i de hyresrätter som man vill stimulera framväxten av. Men nu har Vänsterpartiet ställt sig bakom en budget där ett sådant stöd saknas.

Det vore intressant att veta, utifrån förutsättningen att sådant stöd saknas, hur man ser på dem som har till uppgift att nyproducera de här bostäderna. Det är ju inte politiker som bygger bostäder. Det är inte ens statliga företag, utan det är privata byggherrar som bygger. Under vilka villkor anser ni att de ska kunna verka, givet att lösningen i fråga om att till skapa möjlighet för det här omfattande stödet är att man tar ut det i form av skattepengar?

Sedan är det intressant att grotta ned sig i de 200 miljonerna för att stimulera energieffektivisering. Johan nämnde bland annat det och talade om det här lilla extra. Tolkar jag Nooshi Dadgostar rätt menar hon att 200 miljoner är någonting som vi ska använda för att kompensera hyresgästerna för ökade hyreshöjningar.

Betyder det att Nooshi Dadgostar inte har tilltro till det förhandlingssystem som råder och som det finns en relativt stor enighet kring i Sveriges riksdag?

Nooshi Dadgostar nämner Botkyrka. Det är ju en kommun där Vänsterpartiet är med och styr i majoritet med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Men vi behöver inte vara i Botkyrka; vi kan ta oss till Göteborgsregionen där jag själv bor. Där finns det bostadsföretag som heter Göteborgsbostäder, Poseidon och så vidare, och där finns Vänsterpartiet med och styr både i bolagen och när det gäller ägardirektiven.

Vilket ansvar har kommunerna i detta?

Anf. 34 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Ola Johansson tog upp ett antal frågor, och jag ska se om jag hinner svara på alla.

Skattekollektivet betalar i dag 40 miljarder kronor till dem som har ett ägt boende. Det vi säger är: Varför ska inte alla omfattas? Varför ska hyresgäster bara betala till villaägare? Varför kan vi inte gemensamt betala så att även de som bor i fastigheter i miljonprogrammet också kan

rustas upp, att vi skapar morötter för att kicka igång upprustningen? Det är väl fantastiskt bra.

Självklart har vi ett gemensamt ansvar för att alla människor i det här landet ska bo i värdiga lägenheter, att det inte ska vara vitmögel i badrummet eller nedrivna tapeter eller annat. Vi ska ha en bra och god bostadsstandard i Sverige, och då kan vi inte bara premiera dem som har ett ägt boende.

Det är klart att vi har en kollektivmodell när vi förhandlar hyror. Det ställer jag mig naturligtvis bakom. Men självklart är det så att när man rustar upp många av miljonprogrammen vältras kostnaderna över på hyresgästerna. Det är ju ofta den enda intäkt bostadsbolagen har. Det är därför vi har sett alla dessa fantasihöjningar av hyrorna när man har rustat upp – tyvärr.

Då är det självklart så att om man får ett stöd för en viss andel av upprustningen, ja, då skulle man kanske inte behöva vältra över kostnaden för just den andelen på hyresgästerna. Det tycker jag är en rättvisefråga, därför att skillnaderna i skattesystemet mellan de här två boendeformerna är så enormt orättvisa.

Ola Johansson var också inne på de politiska maktförhållandena i olika kommuner och om kommunen hade ett ansvar. Självklart har de det. Vi har alla ett ansvar. Hela samhället har ett ansvar för bostadspolitiken.

Anf. 35 OLA JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Jag måste ta upp HUS-avdraget, som ju är någonting som det råder en ganska stor enighet om i Sveriges riksdag att vi ska ha kvar.

HUS-avdragen som helhet är något som bidrar till skatteintäkterna i landet genom att det ger människor möjlighet att ha en riktig anställning. Det har skapat många nya arbeten. Det har gjort svarta jobb till vita, och det har skapat sjysta arbetsvillkor som ger människor möjlighet att få en pensionsavsättning på det arbete man utför.

Alldeles oavsett om det är en husrenovering, ett altanbygge eller städhjälp till en pensionär är det här någonting som är viktigt och väldigt bra. Jag stöder det i alla delar, och jag vill inte sätta det ena mot det andra i det här fallet.

När vi nu pratar om stöd och stimulanser är det trots allt, utifrån den budget som Vänsterpartiet har ställt sig bakom, endast 300 miljoner kronor under 2015 som är ett stöd. Jag måste få svar på detta: Vad är Vänsterpartiets inriktning med det här stödet? Är det att täcka upp mellanskillnaden i hyresförhandlingen när fastighetsägare och hyresgästen inte kan komma överens? Eller är det det lilla extra som Johan Löfstrand pratar om som kan vara en duschblandare eller någonting annat? Det är viktigt att få svar på detta.

Om vi avslutar med det kommunala ansvaret nämnde inte Nooshi Dadgostar byggföretagens roll, men vi kan koncentrera oss på kommunerna då. Är det Nooshi Dadgostars uppfattning att det ansvar som inte tas av kommuner som Göteborg och Botkyrka i stället borde tas av riksdagen?

Anf. 36 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Det finns ganska skilda åsikter huruvida ROT-avdraget har gjort särskilt många svarta jobb vita. Tvärtom verkar det finns mycket oklarheter kring avdraget.

Däremot är det självklart så att ett stöd för upprustning i miljonprogrammen innebär att många kan jobba och få sin lön och pensionsavsättning där genom detta stöd för att rusta upp. Poängen är ju att vi ska kicka igång upprustningen.

Problemet i dag är att upprustningarna inte sker. Många av värdarna skjuter bara detta på framtiden. Man orkar inte ta tag i det. Det funkar inte. Här lovordas alla som nu rustar upp, men processen är djupt problematisk. Många människor tvingas flytta för att de inte har råd. Vart ska de flytta i Stockholms- eller Göteborgsregionen? De har ingenstans att flytta. Vi behöver ha ett stöd så att man kan få värdiga lägenheter även om man bor i hyresrätt.

Om vi ger ett stöd är min absoluta åsikt att detta stöd inte ska gå i fickorna på något företag, utan då måste man se till så att det premierar hyresgästkollektivet. En insats, en del av kostnaderna som man lägger på upprustningen tas av staten, och då ska inte den tas av hyresgästkollektivet.

Jag tycker fortsatt att det är orättvist att vi ska ge 40 miljarder varje år till det ägda boendet men inte en krona till hyresgästerna. Alliansen är svaret skyldig: Tycker ni inte att det är orättvist?

Anf. 37 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Fru talman! Det skiljer ungefär 300 miljoner kronor mellan budgetalternativen, men som vi redan har hört i debatten går den stora skiljelinjen egentligen i synen på hur bostadsmarknaden ska kunna ges bättre förutsättningar.

Folkpartiet och Alliansen tror inte på att kortsiktiga åtgärder löser problemen på bostadsmarknaden. Det är ju just det kortsiktiga och det ryckiga som har bidragit till de problem som finns.

Sverige har sedan 1990-talets början byggt hälften av vad våra nordiska grannländer har gjort och hälften av snittet för OECD-länderna. Under de senaste åtta åren med alliansregeringen har dock kursen för bostadspolitiken antagit en ny inriktning. År 2011 var antalet påbörjade bostäder 24 500. År 2013 var antalet påbörjade bostäder 34 500. Prognosen för nästa år är 40 000 bostäder.

Trots att det nu ljusnar snabbt och nyproduktionen har satt fart finns det ingen anledning att slå sig till ro. Det krävs ytterligare åtgärder. Det är 156 kommuner som anger att de har ett underskott på bostäder, men 35 kommuner i Sverige har ett överskott på bostäder. Förutsättningarna i Sverige ser olika ut beroende på var vi bor.

Frågan är då vilka åtgärder det är som skapar förutsättningar i hela landet. På denna fråga fanns det i regeringens budget för bostadspolitiken inga långsiktiga svar. Vad är till exempel lösningen för att öka nyproduktionen?

Alliansen har lagt många skarpa förslag, och vi har av tidigare talare hört några av de över 100 förslagen. Jag hoppas verkligen att kammaren får möjlighet att ta ställning till ytterligare förslag efter juluppehållet.

Fru talman! Arbetet för att minska hinder och krångel behöver fortsätta. I fokus behöver de långsiktiga spelreglerna stå. Viktiga åtgärder har genomförts, såsom ändringar av hyressättningssystemet, förändringen av fastighetsskatten, förändringar av regelverken och snabbare planprocess.

Aktörerna på marknaden väger in risken när de ska bygga. Osäkerhet, skakighet, kortsiktighet och brist på transparens påverkar synen på risk.

I dag bär fastighetsägare, byggsektorn och konsumenter mycket av denna risk. Vad vi kan göra här i Sveriges riksdag är att skapa ökad långsiktighet. Vi kan arbeta för långsiktighet. Vi kan arbeta för ökad transparens så att aktörerna vet vad som gäller.

Men fokus i bostadspolitiken behöver även utgå från konsumenterna och vad de efterfrågar. Målsättningen borde vara att fortsätta att se till att ta bort de hinder som gör att det inte går att bygga i tillräckligt snabb takt. Bullerregler har vi hört talas om i debatten. Regelkrångel och handläggning; orsakerna är många. Det går inte att bo i en överklagad detaljplan. Det går inte att bo i en planprocess. Planprocessen måste effektiviseras. Det är inte rimligt att byggandet stoppas.

Folkpartiet tror på den egenmakt som kommer utifrån att människor själva kan bestämma. Vi i riksdagen ska inte förhindra, utan vi ska möjliggöra, och konsumentperspektivet måste finnas med.

Vi tror också på konkurrens. Vi tror att det är viktigt att många aktörer får plats på marknaden, och vi menar att man genom att se till att det finns många aktörer skapar förutsättningar för produktutveckling, kvalitetsfrågor och långsiktigt även en prispress.

Samplanering av bostäder och infrastruktur är absolut nödvändigt på de flesta håll i Sverige. Kommuner byter dag och natt befolkning med varandra. Folk pendlar med hjälp av kollektivtrafik och med egen bil. Utbyggnad av järnvägar, vägar och kollektivtrafik måste ske så att vi ger så bra förutsättningar som möjligt för att öka bostadsbyggandet. Med hjälp av Alliansens förslag om Sverigebygget kan nya bostäder börja produceras. Att nu förhålla och stoppa viktiga infrastrukturprojekt, till exempel Förbifart Stockholm, är inte rimligt. Det hämmar pendlingsmöjligheterna och tillväxten. Tala om risker och kortsiktighet!

Hur ser Socialdemokraterna på kopplingen mellan bostadsbyggande och infrastruktur? För att underlätta bostadsbyggandet måste det gå snabbare att sätta spaden i backen och öka tillgången på mark så att det går att bygga. Det behövs kortare planprocess och ökad tillgång till byggklar mark. Detta är viktigt!

Mycket är gjort, och mer behöver göras. Att bygga hus är att bygga samhällen. Bostäder är en fråga om livsmiljö. Det handlar om social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet över tid. Alliansens budgetförslag ligger i linje med det långsiktiga arbetet med att minska regelkrångel och skapa långsiktiga spelregler. Det behövs.

Fru talman! Regeringens budget innehöll två förslag, men dessa har ingen koppling till nyproduktion. Min fråga till statsrådet Mehmet Kaplan är: Avser ministern att vidta någon konkret åtgärd för att minska krånglet som hindrar bostadsbyggandet? I så fall vilken åtgärd? Om det finns 47 000 bostäder beslutade i detaljplaner i till exempel Stockholms län, vad är ministrarnas analys av varför dessa inte byggs?

(Applåder)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Statsministerns frågestund

Anf. 38 FÖRSTE VICE TALMANNEN:
Jag hälsar statsministern välkommen.

Samverkan mellan regering och opposition

Anf. 39 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! I dag är det 70:e dagen Stefan Löfven är statsminister, och hittills i höst har vi fått se konsekvenserna av att tillträda detta ämbete utan att ha ett förberett alternativ.

Vi har sett svikna löften och brutna överenskommelser, och vi har sett viktiga reformer skjutas på framtiden. Vi har sett friskoleuppgörelsen brytas redan i regeringsförklaringen, överskottsmålet överges mindre än två veckor senare och arbetsordningen för pensionsarbetsgruppen brytas redan före gruppens första möte. Vi ser industrin fortsätta vänta på besked om Förbifart Stockholm, energin med mera.

Denna höst blev inte riktigt vad Stefan Löfven eller väljarna hade tänkt sig, men nu befinner vi oss i ett svårt läge.

Mot bakgrund av den hand Alliansen har sträckt ut är min fråga: Menar statsministern allvar med talet om samverkan, och är han beredd att nå en överenskommelse om hur landet ska kunna regeras av den största minoriteten, det regeringsalternativ som får störst stöd?

Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Samarbete bygger på vilja. Vi är fullt ut beredda att diskutera hur man kan underlätta riksdagens arbete och underlätta för oss att ta oss framåt – för Sverige i ett, precis som Anna Kinberg Batra sa, besvärligt läge.

Det går inte att lagstifta fram vilja till samarbete. Det finns inte. Vi ställer gärna upp på den typen av diskussion, men vi har några principiella utgångspunkter för denna diskussion.

Den ena är att vi inte kan ha en ordning i Sveriges riksdag där majoriteten inte kan komma till tals på rätt sätt. Vi kan inte ha ett minoritetsstyre.

Den andra är att vi i Sverige har ett flerpartisystem. Vi har inte ett system med enmansvalkretsar. Det innebär att alla partier måste försöka ta ansvar för att samverka oavsett vilka lagregler man hittar på.

Vi ställer gärna upp på denna typ av diskussioner, men det finns några principiella utgångspunkter.

Anf. 41 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Jag tackar statsministern. Det är värdefullt att försöka nå en överenskommelse, men då krävs det lite konkreta besked som vi ännu inte har fått.

Det handlar till exempel om formerna för statsministeromröstningen. Skulle partierna i statsministerns regering vara beredda att släppa fram ett annat alternativ i en statsministeromröstning om detta alternativ hade det största parlamentariska underlaget? Skulle statsministern vara beredd till det även om det inte var han själv? Här saknas det besked från både Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Skulle statsministern vara beredd att försöka finna former för bättre ordning för budgetpropositionen? Där finns ändå en huvudregel om att det största alternativet ska kunna vinna. Skulle han vara beredd till det även om det inte var Magdalena Andersson som bar in den i denna kammare?

Det handlar om ömsesidig respekt för att försöka finna former för att Sverige ska kunna regeras av det alternativ som får störst stöd av väljarna. Det förtjänar väljarna besked om före den 22 mars.

(Applåder)

Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det verkar finnas ett visst intresse från den andra sidan att ha bra regler – bara det inte är en socialdemokratiskt ledd minoritetsregering.

Detta måste verka åt båda hållen. Det var precis det beskedet som de fyra borgerliga gav innan valet och efter valet: Den största minoriteten skulle få möjlighet att regera. Men det räckte inte länge.

Ja, vi är beredda att diskutera förenkling av kammararbetet och förtydligande av budgetregler. Vi tänker dock inte medverka till en ordning där riksdagens ledamöter sätts i andra hand och där majoriteten hela tiden måste lyssna till vad en minoritet sa. Det är inte meningen med detta.

Hade ni varit intresserade av en överenskommelse hade ni också tagit den utsträckta handen.

Nu får vi göra det bästa av situationen, och det tänker vi göra. Men jag kan konstatera att det budgetalternativ som ni röstade fram har försämrats för många människor runt om i landet.

(Applåder)

Regeringens budget och Migrationsverkets kostnadsprognos

Anf. 43 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Sverige står inför en ny valrörelse. Statsministern har aviserat att regeringspartierna avser att gå till val på sakinnehållet i den budgetproposition som riksdagen nyligen avvisade.

Sedan budgetpropositionen lades fram har Migrationsverket kommit med en ny prognos där man aviserar att asylinvandringen kommer att bli betydligt större än den regeringspartierna har prognostiserat för i budgetpropositionen. Man flaggar för ett underskott för Migrationsverkets budget på 17 miljarder kronor under de kommande åren.

Detta gäller bara Migrationsverkets kostnader. Till det kommer kostnader för välfärd och nya bostäder. Vi vet också att det kommer att följa en ökad anhöriginvandring i asylinvandringens spår.

Min fråga till statsministern är: Om Migrationsverkets prognos stämmer, vilka av de reformer som regeringspartierna har aviserat kommer ni framöver att stryka?

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Den budget som vi har lagt fram är en plattform för den politiska inriktningen. Sedan får man laga efter läge när den nu är nedröstad med bland andra Sverigedemokraternas bistånd.

Det är intressant att Sverigedemokraterna nu helt och hållet har visat vad det egentligen handlar om. Talet om att pensionärerna borde få sänkt skatt, talet om att äldreården borde få mer utrymme och allt det fina talet om att ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen borde öka var just bara prat.

Nu är det inte helt förvånande åter invandringsfrågan som kommer upp på frågestunden. Den må vara intressant. Men beskedet från Sverigedemokraterna var att ni inte var intresserade av sänkt pensionärsskatt, för det röstade ni emot. Ni var inte intresserade av en satsning på äldreården, för det röstade ni emot. Ni var inte intresserade av en satsning på sjukvården, för det röstade ni emot. Det var beskedet från Sverigedemokraterna, och det har vi noterat.

(Applåder)

Anf. 45 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Nej, Sverigedemokraterna var inte intresserade av att rösta ja till en budgetproposition som utlovar saker till svaga grupper med monopolpengar. Det var därför jag ställde min fråga.

Det mesta talar för att Migrationsverkets prognos kommer att stämma. Historiskt sett har Migrationsverkets prognoser snarare legat i underkant än i överkant. Hamnar man i mitten av Migrationsverkets prognos innebär det att Socialdemokraterna och Miljöpartiet saknar 17 miljarder kronor.

Det är dessa pengar ni använder för att ställa ut löften till pensionärerna. Det är dessa ni talar vitt och brett om och avser att fortsätta tala vitt och brett om i valrörelsen.

Jag tycker att statsministern är skyldig väljarna att svara på frågan: Om Migrationsverkets prognoser visar sig stämma, vilka reformer kommer ni då att stryka från er agenda? Väljarna ska veta det när de går till valurnorna.

(Applåder)

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Sverigedemokraterna borde veta att utgifter har olika ökningstakt från tid till annan, och de hanteras inom de regler som finns. Så är det till exempel med sjukskrivningskostnaderna. De har ökat på senare tid, men det ställs aldrig mot några försämrade reformer.

Herr talman! Att Sverigedemokraterna gör extravalet i mars till en omröstning om invandringen visar på det jag pekade på tidigare, nämligen att det finns en enda fråga som är intressant för dem.

Hur det slår mot andra reformer är ni inte så intresserade av, för då hade ni röstat för de förbättringar som vanligt folk nu går miste om. Det handlar om ensamstående föräldrar, arbetslösa och andra som hade behövt ett tillskott i pengar. Dessa pengar såg ni till att de inte fick. Det ska ni berätta för svenska folket.

(Applåder)

Förutsättningarna för ett bra samarbetsklimat

Anf. 47 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman, statsministern! Alla samarbeten bygger på ömsesidigt förtroende. För att skapa detta krävs fungerande samtalsklimat, att parterna håller sig till tidigare löften och att man inte skapar konflikter där sådana egentligen inte finns.

Bara denna vecka har Socialdemokraterna brutit mot denna ordning på två för Centerpartiet centrala politikområden.

För det första: I den ägarprövningsutredning om vinster i välfärden som vi gemensamt har varit överens om över blockgränsen har regeringen nu valt att mörka och hemlighålla slutsatser och rapporter som går på tvärs med regeringens vänsterideologi.

För det andra: I den stora översyn av Arbetsförmedlingen som vi satte igång i våras har man tittat på att både sparka utredaren och lägga det arbete som har gjorts i malpåse och, som jag har förstått det, även i papperskorgen. Översynen skulle leda till ökad samverkan med företagen, konkurrensutsättning och bättre matchning.

Jag skulle vilja fråga statsministern, som ofta pratar om samarbete: Hur gynnas samarbetsklimatet av detta? Vad samarbetet handlar om är ju det politiska innehållet.

(Applåder)

Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag har ägnat hela mitt vuxna liv, tror jag, åt samverkan. Jag har suttit i många olika sammanhang, där vi som arbetsgivare och arbetstagare har diskuterat utifrån helt olika utgångspunkter men där vi alltid har kommit fram till lösningar på ett eller annat sätt. Det har inneburit givande och tagande.

Nu är det mycket prat om att vi har brutit överenskommelser till höger och vänster. Jag säger det igen, herr talman: En lögn blir inte mer sanning bara därför att den upprepas flera gånger.

Låt oss göra upp en gång för alla hur det är med Friskolekommittén. Där finns ett betänkande som vi var överens om. I det ingick två särskilda yttranden, som ingår i betänkandet – annars är man inte överens och det borde rimligen inte stå i betänkandet. Det borde inte vara så svårt att läsa sig till att så är fallet.

Vad gäller Arbetsförmedlingen är det helt enkelt så att förutsättningarna är helt annorlunda, efter det att vår budget röstades ned – och det var ni med och gjorde.

(Applåder)

Anf. 49 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman, statsministern! Jag har ägnat mina åtta år som heltidspolitiker åt just samverkan. Kanske är den politiska verkligheten något annorlunda än den samverkan som du har ägnat dig åt.

För att ta exemplet med Friskolekommittén, som jag inte ens ställde frågor om just nu: Det handlar om att man är överens om en kärna, och då kan man inte välja den andra satelliten och tro att de andra är överens om också det.

Men låt mig komma tillbaka till det jag frågade om. Socialdemokraterna och regeringen har valt att kasta utredningen om en förbättrad arbetsförmedling i papperskorgen och sparka utredaren. Man har valt att mörka och hemlighålla rapporter om vinster i välfärden från den ägarprövningsutredning som vi har tillsatt över blockgränsen.

Tycker statsministern att det är en bra samtalston, ett bra samtalsklimat, för att föra vidare samarbete i dessa viktiga frågor?

Statsministern sa tidigare i dag att samarbete bygger på vilja. Tycker statsministern – i ljuset av de politiska delar som ni nu har lagt i papperskorgen – att detta tyder på att han vill samarbeta?

(Applåder)

Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Annie Lööfs vokabulär om att sparka, mörka och hemlighålla är väl inte den bästa tonen, om man säger att man själv är så ödmjuk.

Vi har fått helt andra förutsättningar efter budgetomröstningen – det är ett faktum. Vi hade mycket stora planer på att Arbetsförmedlingen inte skulle vara den som bara ska leta fel hos dem som eventuellt inte söker

arbete utan skulle vara en aktiv part. Det var därför vi skulle förse Arbetsförmedlingen med rejäla verktyg, för att det skulle vara möjligt för människor som i dag är arbetslösa att få en utbildning, så att de faktiskt kommer i arbete.

Vi har ungefär 80 000 människor, ja kanske 100 000 människor, som inte har adekvat utbildning för att kunna komma i arbete. Det är dem som företagarna efterfrågar. Det var ett av de verktyg som vi ville sätta i sjön. Det andra var att se till att ungdomar får en riktig garanti.

Det valde de fyra borgerliga, tillsammans med Sverigedemokraterna, att rösta bort. Då har vi helt andra förutsättningar, och då får vi se över detta på ett annorlunda sätt.

(Applåder)

Attacker mot aborträtten

Anf. 51 HANS LINDE (V):

Herr talman! I torsdags inleddes RFSU:s aborträttsfestival här i Stockholm, där man firade att det snart var 40 år sedan som Sverige införde fri abort. Jag deltog tillsammans med flera statsråd i öppnandet.

Men festivalen kunde inte genomföras i sin helhet. I söndags attackerades festivalen med en rökbomb under en filmvisning. Det är en attack på den svenska aborträtten men också på yttrandefriheten och den svenska demokratin.

Vi vet i dag inte vem som genomförde attacken. Men polisen säger att det var ett politiskt motiverat attentat, och vi ser hur högerextrema grupper i Sverige hyllar attacken.

Tyvärr ser vi redan i flera delar av Europa men också i Nordamerika en alltmer våldsam antiabortrörelse som attackerar de kvinnor, män och organisationer som står upp för kvinnors rätt till sin egen kropp.

Därför vill jag fråga statsministern: Vad vill statsministern göra för att förhindra ytterligare attacker på alla de kvinnor, män och organisationer som står upp för aborträtten i Sverige?

Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är en mycket allvarlig situation som vi befinner oss i nu. Den här typen av händelse, liksom det som hände i Malmö och det som hände i fjol i Kärrtorp, är en varningssignal till oss i Sverige om att vi måste se till att bygga det samhälle som gör att alla människor kan känna sig trygga och våga uttrycka sin uppfattning. Det är helt okej att ha olika uppfattningar, men det är aldrig någonsin okej att bruka våld för att föra fram sin uppfattning. Vi kommer aldrig att acceptera det.

I den nya polismyndighet som påbörjar sin verksamhet den 1 januari måste den här typen av brott mot åsiktsfriheten vara en prioriterad arbetsuppgift. Annars riskerar vi att underminera vår demokrati, och det är aldrig okej.

Det är viktigt för oss alla att verkligen stå upp för den demokratin på riktigt och alltid ge uttryck för hur förkastligt det är att ge sig på olika åsikter med våld eller hot.

(Applåder)

Anf. 53 HANS LINDE (V):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag hoppas också att man på samma sätt kommer att prioritera upp de här frågorna i Säpos verksamhet, för den här typen av attacker är inte bara en polisiär fråga utan också i högsta grad ett säkerhetshot mot Sverige och vårt land.

Med den aborträttsfestival som arrangerades firade man inte bara den svenska lagstiftningen utan lyfte också fram de miljontals kvinnor världen över som inte har makten över sin egen kropp och som tvingas resa till ett annat land för att kunna genomföra en abort. När rökbomben kastades in visades en dokumentärfilm med bland annat aktivistgruppen Women on Waves.

Det fanns en tid i vårt lands historia när svenska kvinnor tvingades åka över Östersjön till Polen för att genomföra aborter. I dag går båtarna i den motsatta riktningen. I dag har vi en svensk lagstiftning som ger utländska kvinnor rätt till abort i Sverige. Men vi ser att mycket få kvinnor använder den möjligheten, för det är dyrt och kostsamt att komma till Sverige. Därför lyfte man på festivalen upp behovet av att göra ytterligare förenklingar för utländska kvinnor som behöver komma till Sverige för att få en legal och säker abort.

Är statsministern beredd att agera för det?

Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Först beträffande det allmänna säkerhetsläget, som Hans Linde beskriver: Det är helt rätt att vi nu måste se det på ett annat sätt. Säkerhetspolitiken och säkerhetsfrågorna har så många olika dimensioner. Den ena är den rent försvarsmässiga, som vi pratar om. Den andra är just det organiserade hotet mot det fria ordet men också den organiserade brottsligheten. Det finns många olika perspektiv på detta.

Vad gäller kvinnors rätt till abort är det självskrivet att vi står upp för den. Det gäller kvinnors rätt till sin egen kropp, till sin egen hälsa. Det är också en fråga som vi driver i Europeiska unionen och internationellt, att detta är en helt grundläggande del i människors hälsa och kvinnors rätt till sin egen kropp.

Exakt vad vi kan komma att göra för att förbättra möjligheterna, genom lagstiftning eller annat, kan jag inte säga nu. Men vi står upp för detta. Den möjligheten ska finnas i hela Europa och hela världen – det råder ingen som helst tvekan om det.

(Applåder)

Förbifart Stockholm

Anf. 55 JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Förbifart Stockholm är ett angeläget vägprojekt. I de flesta svenska städer och mindre samhällen går genomfartstrafiken runt staden eller runt samhället i dag och inte rakt igenom. Jag är uppvuxen i lilla Skene i Västergötland. För 20 år sedan fick man till och med där en förbifart. När jag var barn gick trafiken genom samhället.

Men i Stockholm går trafiken rakt genom staden. E4:an skär rakt igenom Kungsholmen. Det är därför som Förbifarten är ett angeläget projekt.

Nu säger Karin Svensson Smith, trafikskottets ordförande, i Dagens Industri att frysningen av Förbifarten ligger fast till den 1 maj. Regeringens interna uppgörelse mellan S och MP väger tyngre än ett beslut i riksdagen, säger trafikskottets ordförande.

Herr statsminister! Sannolikt är det så att riksdagen nästa vecka fattar beslut om att arbetet med Förbifarten ska återupptas utan dröjsmål.

Min fråga är: Kommer regeringen att följa riksdagens beslut?
(Applåder)

Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Regeringen arbetar för fullt med den här frågan. Infrastrukturministern har kallat till sig de två parter som förutom regeringen har stora intressen i denna fråga, nämligen Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

Detta uppehåll gjordes i syfte att dessa två aktörer skulle få möjlighet att diskutera huruvida trängselskatteinkomsterna kunde användas på ett annat sätt. Det beror på att vi har stora behov av ytterligare kollektivtrafik i Stockholm. Det tror jag att alla kan skriva under på. Vid ett sådant samtal kommer det säkert att visa sig hur dessa parter ställer sig till detta.

Det är klart att regeringen får rätta sig efter riksdagens beslut. Men de parter som är inblandade i avtalet måste också få uttala sig. Skulle det vara så att en part säger att man inte är intresserad av någon diskussion ska regeringen handha detta så pragmatiskt och skyndsamt som möjligt utifrån dessa förutsättningar.

(Applåder)

Anf. 57 JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Då måste jag få en precisering av svaret. Vi vet i dag att Stockholms läns landsting, som är alliansstyrt, kommer att säga att de vill fullfölja detta. Men ni kan naturligtvis vänta till efter mötet i nästa vecka. Men om de säger att de vill fullfölja detta och riksdagen ett par dagar senare fattar beslut om att arbetet ska återupptas utan dröjsmål, kommer regeringen då att följa riksdagens beslut?

Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag måste rimligen först få avvakta detta samtal och vad det ger vid handen. Det tycker jag är ganska rimligt. Om det då står fullständigt klart att det inte blir några ändrade förutsättningar, då säger jag att vi ska handha det så skyndsamt och så pragmatiskt som det någonsin är möjligt. Det är mitt svar.

Sedan är det lite märkligt att det tydligen helt plötsligt bara finns en fråga här i Stockholm som är viktig. Den fråga som var uppe före valet om att det byggs för lite bostäder verkar vara helt ointressant nu. Här har vi utredningar som visar att för få byggda bostäder i Stockholm minskar tillväxten med tiotals miljarder kronor. Det verkar vara helt ointressant. Det faktum att vi har utbildade människor som inte kommer i arbete på grund av att de inte får rätt utbildning är helt ointressant nu för tiden.

Det finns en fråga som är viktig – ja – men det finns också andra frågor som är betydligt viktigare för vår tillväxt i Stockholm.

(Applåder)

Anf. 59 GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! I går var statsministern och jag på Nobelprisutdelning. Både statsministern och jag applåderade professor Jean Tirole som fick Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne. Pristagaren belönades för sin forskning om reglering av marknader.

Jean Tirole dömer, utifrån sin forskning, ut den politik som regeringen står för efter överenskommelse med Vänsterpartiet när det handlar om bemanningskrav och vinsttak. I stället förordar pristagaren att politiken och myndigheterna ska bli bättre på tillsyn och bättre på kontroll. Det är sådant som ger kvalitet i välfärdssektorn.

Min fråga till statsministern är: Kommer regeringen fortsättningsvis att ta utgångspunkt i Vänsterpartiets kongressbeslut, eller kommer man att ta fasta på de forskningsresultat som i går belönades och som vi tillsammans applåderade?

(Applåder)

Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag har den största respekt för vetenskapsmän. Men det är inte så att vi alltid brukar titta på vilka som har vunnit Nobelpriset och vad de tycker och att vi sedan översätter det till svensk politik. Det är möjligt att det går till så i Kristdemokraterna. Jag vet inte. Då får man följa det.

Hos oss är det inte så. Vi tar till oss det som vetenskapsmän säger. Nu kan det vara så att olika vetenskapsmän säger lite olika saker. Sedan kan det faktiskt vara så, Göran Hägglund, att man har en egen politisk uppfattning.

För oss är det oerhört viktigt att komma bort från en ordning, som den förra regeringen tyvärr skapade, där vi egentligen har fritt vinstuttag i välfärdssektorn. Det går inte. För mig är det helt fel att ha en förskola som heter Hälsans Förskola och som ger barnen knäckebröd och vatten för att göra en vinst som man sedan ska kunna investera. Det är fel ordning. Då tror jag inte att det hjälper med något som helst Nobelpris och Nobelpristagares uppfattning. Detta är vårt ansvar. Det är ett politiskt ansvar.

Fortsätt gärna att lyssna på Nobelpristagare. Men vi måste ta vårt eget politiska ansvar.

(Applåder)

Anf. 61 GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Statsministern sade tidigare här att han anklagas för att bryta överenskommelser till höger och vänster. Det är fel, herr talman. Han bryter överenskommelser till höger.

Sjöstedt och Vänsterpartiet har all anledning att vara mycket nöjda med det sätt på vilket Socialdemokraterna och Miljöpartiet har hanterat just dessa frågor som rör välfärdsområdet.

Vi ska komma ihåg att det som pristagaren belönades för var inte sina egna personliga uppfattningar utan sina forskningsresultat. I detta fall var det: Hur åstadkommer vi bästa möjliga kvalitet när det handlar om skola, när det handlar om omsorg och när det handlar om sjukvård?

Frågan kvarstår: Varför ska man bygga sina ställningstaganden på Vänsterpartiets kongressbeslut i stället för att vila på fakta som berättar vad som faktiskt fungerar bäst? Man ska ha politiska raster – ja. Men man måste väl ändå vara överens om att det som är forskningsbaserat är en ganska bra grund för politiken?
(Applåder)

Anf. 62 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det kan passa alldeles utmärkt att använda olika vetenskapsmän vid olika tillfällen efter eget syfte. Det är fullt tillåtet att göra det. Jag säger återigen att vi har ett politiskt och moraliskt ansvar för att se till att våra skattepengar, skattebetalarnas pengar, används till välfärden. Det tänker vi se till.

Vi ser att det finns stora möjligheter att ha en blandning av offentliga och privata initiativ. Men vi tänker inte medverka till en ordning där skattebetalarnas pengar används på ett direkt felaktigt sätt.

Herr talman! Jag är dock glad att Hägglund nu säger till höger, för det är precis där ni är. Det är den samlade högern nu. Det får vi acceptera. Men det var den samlade högern, Göran Hägglund, som också röstade nej till den sänkning av pensionärsskatten som vi ville ha. Du talade hela tiden i valrörelsen om behovet av förbättrade möjligheter för Sveriges pensionärer. Nu måste KD, precis som andra partier, berätta för Sveriges pensionärer att ni röstade bort detta. Det är högerpolitik – ja.
(Applåder)

Jämlikhet och välstånd

Anf. 63 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Ojämligheten har ökat kraftigt i Sverige, faktiskt mer än i alla jämförbara länder. Från högerhåll har det varit populärt, välkommet och ofta motiverat med att det ska leda till ökad ekonomisk tillväxt.

Men nu visar den ekonomiska samarbetsorganisationen OECD i en ny rapport att klyftor i själva verket minskar det samlade välståndet. I Sverige innebär det enligt OECD att tillväxten har blivit nästan en femtedel mindre än vad den skulle ha blivit utan de senaste årens utveckling. Vi hade alltså tillsammans varit ett väsentligt rikare och bättre land om ojämlikheten hade varit mindre.

Om statsministern delar denna syn, och det tror jag faktiskt att han gör, vill jag fråga hur han vill utveckla politiken för att öka jämlikheten och skapa ett växande välstånd.

Anf. 64 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Ja, det OECD påpekar är alldeles riktigt – och det är det vi bygger vår politik på – att jämlikhet i sig är en drivkraft för tillväxt. Att se till att fler människor får väl och minska skillnaderna i samhället stärker Sverige som land, och det är det vi bygger vår politik på.

När vi jämför budgetalternativen kan vi se att där vi satsade på mer till kvinnor, som oftast tjänar sämre, gör de fyra borgerliga precis tvärtom och ger mer till män. Där vi satsade mer på dem som tjänar mindre, alltså de lågavlönade, och mindre på dem som tjänar mer gör de

fyra borgerliga precis tvärtom – de satsar mer på dem som tjänar mycket. Där vi ville ge lite mer till glesbygdskommunerna, som ofta har det svårt, gör de fyra borgerliga och Sverigedemokraterna precis tvärtom.

Det finns en stor vattendelare i politiken, mellan en ökad jämlikhet och en inte ökad jämlikhet. Vi står fast vid det, och vi kommer att driva det enligt den politik vi lagt fram i budgeten – fast självklart med andra tal, för nu är budgeten nedröstad.
(Applåder)

Sveriges internationella klimatarbete

Anf. 65 MARIA FERM (MP):

Herr talman och herr statsminister! Vid givarkonferensen i Berlin lovade regeringen genom biståndsministern 580 miljoner dollar till Gröna klimatfonden. Det gör Sverige till den största bidragsgivaren i världen per capita. Hur agerar regeringen för att använda detta som hävstång under klimattoppmötet i Lima, som nu pågår? Vilka förutsättningar skapar detta för att få till stånd ett globalt klimatavtal i Paris 2015?

Jag undrar också vilka risker statsministern ser kan uppstå i det globala klimatarbetet av att Alliansens budget, som inte innehåller en enda krona i additionella klimatsatsningar, nu har gått igenom.

Anf. 66 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi har en övergripande uppgift, vi alla, och det är att se till att jorden inte värms upp med mer än två grader. Då hamnar vi nämligen i ett mycket osäkert läge som vi helt enkelt får svårt att hantera.

Utifrån det har regeringen agerat för att se till att göra inte bara det vi kan göra här hemma i Sverige utan också det vi kan göra där ute. Gröna klimatfonden är oerhört viktig för det, för då kan utvecklade länder ge utvecklingsländer mer möjlighet att arbeta med miljöfrågor. Därför är Sverige den största bidragsgivaren per capita till den fonden, och för detta får vi stor respekt runt om i världen. Jag var själv i FN för några veckor sedan, och vi röner uppmärksamhet för det här initiativet.

Hävstången i det blir självfallet att andra länder som har råd gör samma sak. Vi kunde precis häromdagen konstatera att Australien nu lägger dit pengar som gör att vi nu är uppe i de 10 miljarder dollar som behövdes. Vi kan alltså göra skillnad, och vi ska göra skillnad. Trots att den borgerliga budgeten nu röstades igenom kommer vi att se till att pengarna finns där, för det är så avgörande för miljön.
(Applåder)

Regeringens syn på infrastruktursatsningar

Anf. 67 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! De flesta håller med om att syftet med infrastruktursatsningar är att förbättra trafikflödena och skapa tillväxt. Miljöpartiet har dock inställningen att infrastruktursatsningar ska gå ut på att minska bil-, lastbils- och flygtrafik. Miljöpartiet är mot Bromma

flygplats, mot byggandet av Förbifart Stockholm och mot behovet av en ny landförbindelse mellan Helsingborg och Helsingör.

Eftersom S och MP kommer att gå till val med en gemensam plattform undrar jag hur den gemensamma hållningen i infrastrukturfrågor kommer att vara.

(Applåder)

Anf. 68 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Till att börja med kommer vi att gå till val som partier. Det finns ingen medborgare som kan rösta på en lapp där det står ”regeringen”; man kan bara rösta på lappar där det står olika partier. Vi går alltså till val som det.

Vi sitter i regeringen tillsammans och är stolta över att vi ska se till att vi har bra infrastruktur och de bästa transportmöjligheterna i landet – samtidigt som vi har ett ansvar att värna miljön. Världen är inne i en mycket farlig utveckling där vi kan hamna i en uppvärmning på över två grader. Har man träffat de länder som lever på öar som riskerar att försvinna förstår man allvaret i detta. Vi har vårt åtagande.

Vi ska ha bra infrastruktursatsningar, och det kommer att innebära att det körs bilar och lastbilar här. Vi vill dock gärna flytta över mer på järnväg, därför att det är bra av miljöskäl. Det kommer också att finnas bra flygförbindelser, så det är ingen som är emot det. Det handlar bara om att se till att driva det i en mer miljövänlig riktning, och det tycker jag är helt rätt.

(Applåder)

Uttalandet om Sverigedemokraternas ideologi

Anf. 69 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Det har varit en turbulent vecka, och statsministern har sagt en hel del märkligheter den senaste tiden. Bland annat har han sagt att han går till val på att byta regering, att fascismen är en demokratisk ideologi samt att det är oppositionens fel att regeringen inte hade stöd för sitt budgetförslag.

Det är förståeligt att det blir fel ibland, men när det framstår som medvetna misstag och felaktigheter är det oroväckande. Just uttalandet om demokrati och fascism kom efter en diskussion som började med att man från Socialdemokraternas och statsministerns sida anklagade Sverigedemokraterna för att vara fascister. Sedan dess har ett antal experter uttalat sig på området – *Forskning & Framsteg* listade ett dussintal experter, statsvetare och historiker som slog bort uttalandet som helt enkelt felaktigt.

Mig veterligen har statsministern endast lutat sig mot en författare och självutnämnd expert vid namn Henrik Arnstad, och jag undrar helt enkelt: Bör man inte ta ansvar för så grova anklagelser? Vilken forskning lutar sig statsministern mot?

Anf. 70 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det heter att man ska ta ansvar, och det är det jag gör. Jag tänker tydliggöra, och det var det jag gjorde. Jag tydliggör *en* gång

att det är så här ser jag på det och att det är det här det är fråga om. Ingen ska nämligen kunna säga att vi ingenting vet och ingenting visste.

Sverigedemokraterna är ett parti som har rötterna i Vitt Ariskt Motstånd, Bevara Sverige Svenskt och Nordiska rikspartiet. Där är rötterna. Det går inte att komma ifrån; det bara är så. När jag hör partisekreteraren tala om "mitt folk" härifrån talarstolen, i en debatt mot en person som kommer från ett annat land, och när jag hör om nationernas och kulturens överlevnad eller risk för icke-överlevnad – då ringer varningsklockor åtminstone hos mig. Det gör de också när jag ser maktspråket, när jag ser ett parti som säger: Om resten av riksdagen inte gör som vi kommer vi att fälla varenda regering.

Det är illavarslande signaler.

(Applåder)

Blocköverskridande samtal om energipolitiken

Anf. 71 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! I regeringsförklaringen framgick att regeringen har för avsikt att bjuda in till blocköverskridande samtal om energipolitiken. Det är glädjande att regeringen verkar ha startat samtalen med företrädare för bransch och näringsliv. Dock ser jag till min förvåning att Alliansen inte är inbjuden att medverka. Även om Energikommissionen inte formellt har konstituerat sig bör regeringens syfte med dessa inledande samtal vara att skapa förståelse för näringslivets och Sveriges behov samt för vilket innehåll den framtida energipolitiken ska ha.

Mina frågor till statsministern blir: Hur rimmar talet om blocköverskridande samtal med att regeringen nu utesluter Alliansen från viktiga inledande samtal om energipolitiken? Är det inte viktigt att regeringen och Alliansen har samma bild av vilka utmaningar kommissionen bör lösa? Anser statsministern att detta är det bästa utgångsläget för de kommande förhandlingarna?

(Applåder)

Anf. 72 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag utgår från att regeringen ändå har tillåtelse – och inte bara tillåtelse, utan skyldighet – att bereda frågor på ett riktigt sätt.

Det ska till blocköverskridande samtal – ja. Jag tror att en väldigt bra inledning på de samtalen är att också höra sig för med olika intressenter i samhället om hur de ser på denna fråga. Det innebär inte att man låser fast sig i sakfrågor, men det innebär att man vidgar perspektiven för sin egen del när man för samtalen. Det finns absolut ingenting som hindrar att man fortsätter att ha den typen av övningar också i en energikommission, så att alla får höra samma sak.

För mig är det dock mycket bra att energiministern ägnar så mycket tid åt att prata med så många aktörer som möjligt, så att vi har en sådan bild när vi går in i samtalen. Det tycker jag är att förbereda sig väl. Denna fråga är mycket komplex, och då är det bra att man förbereder sig väl. Det är bra jobbat av energiministern, och bra samtal kommer att inledas utifrån de bilderna vi får.

(Applåder)

Anf. 73 JONAS GUNNARSSON (S):

Herr talman! Enligt olika mätningar tappar medborgarna förtroendet för politiker. De senaste veckorna har ju varit smärtsamt turbulent, och det som de flesta av oss har tagit för givet var det som gällde i svensk politik visade sig kunna pulvraseras av en liten minoritet här i kammaren.

Mot bakgrund av den situation som Sverige nu befinner sig i och det nya läge som sedan i onsdags råder på vår demokratiska arena vill jag fråga statsministern hur han ser på förtroendet för politiken och hur det ska kunna återupprättas.

Anf. 74 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är precis det där avgörandet som vi berörde också i en tidigare fråga här, om vi är beredda att ändra regler. Ja, regler kan vi alltid ändra på, men det kommer aldrig att kunna överta det ansvar som vi faktiskt har. Det var därför som jag sade under hela valrörelsen, och möttes ibland av lite oförstående, att vi bara kan gå till val som partier. Sedan ger väljarna sitt resultat. Det har vi att ta hand om. Man kan tycka olika om resultatet, men det är precis det som är vårt ansvar. Med de förutsättningarna gick vi in i valrörelsen och med de förutsättningarna gick vi ut ur valrörelsen.

Jag tilläts att bilda en regering med kravet att jag kunde visa upp att jag kunde ta fram en budget med mp och v. Regeringen skulle sätta ihop en budget, och sedan skulle vi få med v på den. Det gjorde vi.

Sedan förändrades förutsättningarna totalt, och det är det som är problemet. Jag tror att många människor sitter och funderar där ute över vad det egentligen är som händer. Och vi kan efter det extra valet komma att ha en liknande situation. Då skulle det förvåna mig storligen om inte alla parter är beredda att sätta sig ned och visa: Vi kan ta hand om vilket valresultat som helst, för det är vi skyldiga att göra.

(Applåder)

Stoppet av Förbifart Stockholm

Anf. 75 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Före valet lovade statsministern Löfven vid flera tillfällen, när han fick frågan om Förbifart Stockholm, dyrt och heligt att bygget av detta viktiga infrastrukturprojekt skulle ske. Efter valet den 23 oktober valde statsministern att stoppa bygget av det här projektet som lägger en grund för jobb, tillväxt och tillgänglighet i hela Mälardalsregionen. Det är ett svek mot jobben, men det är också ett svek sett till de löften som ställdes ut före valet.

Vi kan också konstatera att stoppet av det här viktiga infrastrukturprojektet innebär att det kostar medborgarna 4 miljoner kronor per dag helt i onödan. Eller om man så vill: Räknar man från den 23 oktober, när statsministern fattade det här beslutet, är vi uppe i ungefär 100 miljoner kronor.

Därför, herr talman, vill jag fråga statsministern hur han förklarar och försvarar att det beslut han fattade förslösar 4 miljoner kronor av skattebetalarnas pengar helt i onödan varje dag.

(Applåder)

Anf. 76 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag kan gärna upprepa vad jag tidigare sagt.

Efter valet blev det en ny majoritet i Stockholms stad. Vi visste inte hur majoriteten skulle se ut i Stockholms läns landsting. Men vi tyckte att det fanns fog för att låta de nya ledningarna i respektive organ diskutera huruvida trängselskatten skulle användas på ett annat sätt. Jag tycker fortfarande att det inte är helt ologiskt. Det är högst rimligt.

Frågan är hur man tar detta vidare när man kommer till beslutsfattande, för det måste de båda organen göra. Vi ska se till, som jag sade tidigare, att det de tre ingående parterna fattar beslut, eller det kanske inte blir något beslut i någon riktning. Då gäller den överenskommelse som tidigare har funnits. Det innebär att regeringen då kommer att hantera detta så pragmatiskt och så skyndsamt som möjligt. Men det är inte svårt att komma fram till beslut i vare sig Stockholms stad eller Stockholms läns landsting.

(Applåder)

Regeringens inställning till genmodifierade grödor och material

Anf. 77 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Regeringen är i full färd med att förändra Sveriges position vad gäller bioteknik och marknadsintroduktion av grödor, material och annat som är framställt genom genetisk modifiering.

Till att börja med: Tidigare har såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar följt de vetenskapliga rekommendationer som kommit från Europeiska unionens organ för livsmedelssäkerhet, EFSA. I höstas skedde ett trendbrott när Sverige röstade emot dessa rekommendationer, detta till följd av, sannolikt, Miljöpartiets dogmatiska motstånd mot nya material och grödor som är framställda genom GMO-tekniken.

Min fråga till statsministern är: Kommer statsministern att föra Sverige tillbaka till rätt köl i denna fråga och värna vetenskap, utveckling och forskning eller falla till föga för detta dogmatiska motstånd mot nya grödor och material?

Anf. 78 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi kommer att vilja ha en säker hantering också av livsmedel. Då är det upp till oss att fatta beslut som gör att vi kan säkra att vi har säkra livsmedel på svensk marknad.

Jag tror inte att det har undgått någon att vi i dag ser alldeles för mycket av livsmedel som är tveksamma och som gör att konsumenterna undrar: Äter vi mat som är hälsosam? Ger vi våra barn mat som är hälsosam? Det ger oss anledning att fundera en gång till på vad som är riktigt bra.

Självfallet ska vi i huvudsak följa de rekommendationer som finns. Men här är det, precis som i andra frågor, inte bara att lyssna på *en* åsikt. Det kan faktiskt vara så att man får göra andra avvägningar.

Jag är besjälad av att vi ska se till att våra barn får mat som är så hälsosam som den någonsin kan bli.
(Applåder)

Anf. 79 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är statsministerns frågestund avslutad. Vi tackar statsministern för hans deltagande.

§ 7 (forts. från § 5) Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (forts. CU1)

Anf. 80 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Både regeringen och de borgerliga partierna har satt upp ambitiösa mål för bostadsbyggandet till 2020. För att nå dessa måste det finnas beredskap att från statens sida vidta en mängd åtgärder som underlättar för den som vill bygga bostäder. En av de viktigaste signaler som vi kan ge från politiskt håll är att de spelregler som beslutas här i Sveriges riksdag gäller även på lång sikt.

Vår regering har inte rivit upp något av det som den gamla, borgerliga regeringen genomförde på bostadsområdet. Vi tycker också att det är viktigt att de kommande reformerna utformas så att de står kvar oavsett utgången av inte bara det extraval som kommer att genomföras i vår utan över flera mandatperioder. Jag välkomnar därför de ledamöter som tar i beaktande att detta område lämpar sig särskilt illa för ideologiska skygglappar. Mot den bakgrunden vill jag utveckla min syn på några av de förslag som är aktuella i den här debatten men också på hur vi kan bygga ett bra samarbetsklimat här i riksdagen.

Herr talman! Den förra bostadsministern tillsatte en rad utredningar vars resultat nu hamnat på mitt bord och kommer så att göra framöver. Många berör frågor som det är viktigt att ta ställning till. I princip kommer vi att låta de utredningar som inte är klara att fullfölja sina uppdrag.

Det finns också utredningsförslag som kommit längre och där beredningen pågår inom Regeringskansliet. Det rör bland annat de kompletterande reglerna kring trafikbuller i samband med bostadsbyggande. I debatten här låter det ibland som att buller är någonting som uppkommer av sig självt och är någonting som människor bara får acceptera. Samtidigt vet vi att varje regering och varje bostadsminister har att ta i beaktande och faktiskt se till att det buller som finns i vår omgivning inte skadar människor och framför allt de kommande generationerna, våra barn.

Instansordningen är det andra område där utredningsförslag finns. Det handlar om hur många instanser ett planärende ska kunna överklagas till. Det är ett område där vår regering förbereder en proposition. Jag gläds över de positiva tongångar som har funnits i debatten om att hantera den frågan på ett konstruktivt sätt.

Vi räknar också med att presentera ett antal mindre förändringar i plan- och bygglagen för riksdagen under våren.

På alla dessa områden ser jag fram emot att regeringens politik kommer att leda till en enklare tillvaro för den som vill bygga bostäder och att riksdagens partier i relativt stor utsträckning kan enas om fördelarna med detta.

Herr talman! Jag har suttit i denna kammare under två mandatperioder mellan åren 2006 och 2014, de senaste fyra åren som gruppledare. Som sådan har jag sett vikten av att hitta konstruktiva lösningar. Jag har svarat för ett antal frågor och försökt få till stånd breda överenskommelser. Den typen av samarbete vet vi att riksdagens partier är kapabla att förhålla sig till, och sådana breda överenskommelser är av särskild vikt inom det här området. Byggbranschen, de boende och ägarna ska kunna veta vad det är som gäller även efter innevarande mandatperiod.

Inom utgiftsområde 18, som vi debatterar i dag, är det anslagen till energieffektivisering av vissa bostäder respektive upprustning av skollokaler som försvinner helt med anledning av förra veckans hantering. Dessutom noterar vi att Lantmäteriets anslag minskas med 1 miljon kronor. Det här är naturligtvis konkret politik. Det förra blir inte av alls. Det andra är pengar som myndigheten hade behövt, enligt vårt sätt att se på saken, men som nu inte tillkommer. Det hade funnits en möjlighet att göra upprustningen av miljonprogrammets flerbostadshus lite klimatsmartare och prioritera barnens arbetsmiljö i skolan.

Jag har hört i debatten att det skulle vara alldeles för lite pengar. Men samtidigt finns det funderingar i oppositionspartierna om att vi inte alls ska ha med den här typen av pengar. Å ena sidan tycker man att det är för lite pengar för att få någon effekt, å andra sidan vill man inte alls ha pengarna.

För oss som regering är det oerhört viktigt att ha ett brett anslag och försöka staka ut en riktning. Vi kan ha väldigt olika syn på vad det är för typ av mål och medel som behövs, men så länge målen och medlen inte har stöd av en majoritet i riksdagen spelar det i grunden ingen roll.

Med detta, herr talman, vill jag tacka så mycket för möjligheten att debattera det här området. Jag välkomnar de replikskiften som nu följer.
(Applåder)

Anf. 81 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Herr talman! Jag får börja med att tacka och berömma ministern för att han är på plats under den här debatten. Jag tänkte ta upp två ämnen i min replik.

Det ena handlar om det vi inte är överens om: de 300 miljonerna. Ministern säger att vi å ena sidan kanske hånar beloppen lite – och det gör vi – men å andra sidan pratar om att detta är viktigt – och det är det.

Jag vet i dag många kommunala och andra bostadsbolag som redan håller på eller till och med är klara med att renovera sitt miljonprogramsbestånd. De gör det med energismarta lösningar därför att de ser att det är lönsamt. Utifrån det tycker jag att det känns ledsamt att backa in i framtiden genom att ta bort incitamenten för att göra det här på ett effektivt sätt. Sedan lägger man till 200 miljoner kronor. Vi lägger mer på energieffektiviseringar – i min kommun. Det känns lite märkligt.

Det andra är något positivt. Jag tycker att anslaget om breda överenskommelser och hållbara regelverk är A och O för den här branschen. Branschen har inte fått stå på egna ben under speciellt många år. Under en väldigt lång tid stod staten för allt risktagande. I dag ligger det på dem som bygger och på dem som bor. Därför tar vi gärna emot den utsträckta handen. Det här är viktigt. Jag hoppas att hela Alliansen kan ha en bra dialog med regeringen om det här.

Anf. 82 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Ewa Thalén Finné för repliken.

I grunden tror jag att vi måste ha ett långsiktigt anslag. Jag har gått igenom min företrädares anföranden, tal och repliker i de olika debatter han deltog i. Hela tiden fanns det en ansats att försöka nå en bredare överenskommelse i stället för att få igenom någonting med bara en enda rösts marginal. Detta har giltighet även i dag, i synnerhet då riksdagen uppfattas som splittrad och vår bedömning som regering blivit att vi ska gå till ett extra val.

När det gäller det här området tog framför allt Johan Löfstrand men också Emma Hult och Nooshi Dadgostar upp att någonting bör komma av en ambition som handlar om att vi inte tror att marknaden löser alla problem. Vi tror att marknaden – med den osynliga handen, med tillgång och efterfrågan – kan hantera en del av de frågor som finns, inte minst i de kommuner som löper störst risk att vara proppar på arbetsmarknaden och för den fria rörligheten inom landet och inom EU. Men när det gäller hur vi ska få till de innovativa spetslösningarna tror vi att lite pengar är bättre än inga pengar alls. Det är inte att belöna dem som har varit lata eller overksamma som fastighetsägare och förvaltare att rikta in sig på det som de ändå inte skulle göra. Vi uppmuntrar de innovativa framsynta aktörer som behöver en liten push i rätt riktning. Det må vara för lite pengar, men det är bättre med lite pengar än inga alls.

Anf. 83 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja säga att många att de här innovativa spetsidéerna redan är genomförda. Ofta är det de företag som är på tå och är duktiga som gör det här. Det är de som väljer att inte göra något som blir kvar, och det är de som får pengarna. Det gynnar inte nytänkande. Det gynnar inte framtiden.

Innan jag återkommer till de långsiktiga spelreglerna, som jag tror är A och O, skulle jag vilja ta upp en annan fråga med ministern. Vi är överens, egentligen alla här inne, om att vi behöver ha mycket nyproduktion i det här landet. De prognoser vi ser är glädjande. Men samtidigt kan vi i många kommuner se att Miljöpartiet ofta stoppar detaljplaner när det gäller både förtätning och att man bygger på så att säga ännu ej brukad mark. Naturligtvis ska man alltid vara försiktig både vid förtätning och när man bygger på ännu ej använd mark. Men samtidigt är det ett problem när ett parti som styr på väldigt många håll regelmässigt säger nej till nyproduktioner.

Tillbaka till det där vi är överens! Jag skulle tycka att det vore väldigt trevligt att få höra från ministern att han är beredd att sitta ned med oss i Alliansen för att hitta breda lösningar gällande till exempel instansordningen och andra viktiga regelverk.

Anf. 84 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Ewa Thalén Finné. När det gäller frågan om hur lokalpolitiker agerar i respektive kommun är det precis som Ewa Thalén Finné säger. Miljöpartiet är med och styr i många olika konstellationer.

Vi styr tillsammans med Moderaterna i många kommuner. Det kan inte ha undgått Ewa Thalén Finné att vi kan vara väldigt konstruktiva i de styrena. Vi gör det tillsammans med Moderaterna, och vi gör det tillsammans med Socialdemokraterna i många kommuner. Faktum är att vi sitter med i olika styren i över 120 kommuner.

Förra mandatperioden var det runt 100 kommuner. I två av Sveriges största kommuner har vi suttit i majoriteten, nämligen i Göteborg och Malmö. Från och med valet i september sitter vi i en majoritet tillsammans med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Fi här i Stockholm och har väldigt konstruktiva planer på hur och var det ska byggas.

Den typen av konstruktivitet tycker jag det är lite synd att man baktalar. Det handlar i grunden om att vi vill bygga med kvalitet där det går att bygga med kvalitet. Att ta all mark i anspråk bara för att det ska byggas är en ymbymentalitet, yes in my backyard, där man ska bygga överallt på höjden och bredden och på ett sådant sätt att man inte tar i beaktande att det finns värden som är värda att beakta.

Jag är väldigt glad att vi sitter i majoriteter runt om i landet, i vissa fall tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och KD och i andra fall med andra partier. Det kommer vi fortsätta att göra. Det innebär inte bara att vi blir mer konstruktiva på riksplaneln utan också att vi har en långsiktighet i vårt tänk kring bostadspolitik.

Anf. 85 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Vi är troligen överens om att det inte duger med nivån 42 500 bostäder per år som vi ligger på nu, såvida det inte är en nivå som ökar och är långsiktigt hållbar. För mig som talar med byggindustrin och de personer som bygger husen som behövs är just långsiktigt hållbara spelregler viktiga.

I den rödgröna budgeten föreslogs det att kostnaderna för att anställa unga ska öka med 40 000 kronor per anställd. För byggindustrin som helhet innebär det en kostnadschock med 2,4 miljarder kronor årligen. Vägen in på arbetsmarknaden för unga från gymnasieskolans yrkesprogram, bland annat byggprogrammet, går via praktik och anställning i just dessa byggföretag som har att bygga Sveriges bostäder.

Det försvåras när arbetsgivaravgifterna föreslås öka och man i stället föreslår någon form av traineeplatser som lösning på att bygga Sveriges bostäder och för att unga människor ska kunna få jobb inom ett område som de har utbildat sig för. På vilket sätt tror ministern att de konstgjorda jobben, traineejobben, kommer att bidra till nödvändig kompetensförsörjning inom byggindustrin?

Det ska kanske också ställas i relation till de årliga kostnadsökningarna på 2,4 miljarder kronor årligen. Hur verkningsfullt blir då ett stöd på 200 miljoner kronor under 2015 och 500 miljoner kronor de kommande åren till energieffektivisering när det netto blir ett rejält minus för byggindustrin?

Anf. 86 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag har under många år här i riksdagen sett otaliga försök att tänja på gränserna för vad man kan diskutera under ett utgiftsområde. Detta är ett av de mer konstruktiva. Det gratulerar jag Ola Johansson till.

Vi kan titta på vad det är vi egentligen säger i våra olika budgetalternativ, varav det ena har vunnit riksdagens gehör där Centerpartiet tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna har röstat igenom en budget.

Den skillnad som finns mellan alternativen är att borgarna tillsammans med SD har satt upp ett mål på 300 000 nya bostäder till 2020. De beskriver skillnaden mot regeringens förslag som att de kommer att gå längre med olika typer av regelförändringar som sammantaget leder till ytterligare 50 000 bostäder.

Det är vad det handlar om, om man nu ska hålla sig inom utgiftsområdet. Annars kan vi absolut diskutera socialpolitik, utbildningspolitik, skattepolitik och säkert rättspolitik. Men om vi håller oss innanför området för utgiftsområde 18 är det vad det handlar om.

När man gör bedömningen att regeringens mål 250 000 bostäder går att nå utan ytterligare sådana åtgärder är frågan: Kan man med denna bedömning i ryggen från er, som är i opposition, peka på att er egen prioritering av vissa upprustningsbehov går att hantera för att få till det ökade bostadsbyggandet eller inte?

Vi menar att 250 000 bostäder som vi har satt som mål att uppnå fram till 2020 är ett effektivt mål som går att nå med dessa regelförenklingar. Jag hörde Ola Johansson slå sig för bröstet för dem, och det ska du absolut göra.

Det handlar i grunden om att ha breda överenskommelser som leder till att vi underlättar för dem som bygger att kunna göra det de är bäst på, nämligen att bygga.

Anf. 87 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Tack, ministern! Jag tycker att det är viktigt när man diskuterar en stödform som bygger på ökade skatteintäkter någonstans ifrån att de ställs i relation till varandra. Därför lyfte jag in frågan om arbetskraftskostnaderna. Det är en oerhört viktig fråga.

Det har utlovats 250 000 nya bostäder utan att man har utlovat ett investeringsstöd. Det går endast till upprustning och energieffektivisering. Det är enbart samling och samtal som uppenbarligen baseras på den politik som tidigare har förts som är ministrernas förslag på väg framåt.

Vi väntar på besked om kommunernas möjligheter att själva bestämma om antagandet av detaljplan och möjligheter att förändra i en redan antagen detaljplan vars genomförandetid har gått igång. Det handlar om instansordningarna och bullerförordningen som har aviserats men som aldrig kommer.

Strandskyddsfrågan är en väldigt viktig faktor för att få igång bostadsbyggandet i hela landet. Det är för övrigt en mycket viktig fråga för Centerpartiet. De bygglovsbefriade åtgärderna som ni var motståndare till har ni uppenbarligen tänkt att ha kvar. Det är trevligt.

Förutom Bromma flygplats – som nämndes tidigare, men som jag inte ska gå in på djupet om – väntar jag fortfarande på de konkreta förslagen. Vad är det förutom det som alliansregeringen tidigare har aviserat att man tänker genomföra, och som uppenbarligen Mehmet Kaplan också har tänkt att fullfölja, som är er politik?

När du säger att långsiktigt hållbara spelregler är viktigt, ingår då stöd och subventioner, stora eller små, i dessa långsiktigt hållbara spelregler? Det är inte riktigt så byggindustrin och fastighetsägarna uttrycker saken.

Anf. 88 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Ola Johansson, för att vi nu återigen diskuterar utgiftsområde 18 och ingenting utöver det.

Det har beskrivits som att en av grundorsakerna till att vi har den situation vi har är att priserna under lång tid har ökat väldigt mycket i Sverige och mycket mer än i något annat jämförbart land. Vi har en differens med KPI som är enorm.

Det är någonting som den förra borgerliga regeringen, innan dess socialdemokratiska regeringar och innan dess ända till krisen i början av 90-talet Bildtregeringen har brottats med. Där finns inga snabblösningar, är jag ledsen att behöva meddela.

Däremot finns det en bransch som efterfrågar långsiktighet. Jag träffade företrädare för denna senast i morse. Det finns en efterfrågan i miljonprogramsområdena där det bor hundratusentals människor som undrar vad det har blivit av deras upprustningsunderskott.

De har betalat hyra år efter år, månad efter månad, för att hela tiden mötas av kalla handen när de undrar varför deras kök inte rustas upp medan man bara några hundra meter därifrån i radhus- och villaområdet har en situation där man får subventioner.

När jag hör Centerpartiet tala om den subventionslösa staten låter det som att ni är emot alla typer av subventioner – det som skulle kunna uppfattas som subventioner även om det kanske inte heter så. Jag talar om ROT-avdraget, till exempel.

För den typ av incitament som får en hel bransch att komma igång och skapa nya jobb har ni inga förslag. När det däremot handlar om små spjutspetsingångar för innovativa företag som kanske bara behöver den extra lilla pushen är ni starka motståndare.

Jag hoppas att konstruktiviteten kan fortleva på alla områden.
(Applåder)

Anf. 89 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Det är intressant att få höra en av de positiva tongångarna om att utredningarna ska få fullfölja uppdraget. Men att fullfölja uppdraget – om det ska bli något konkret – innebär de facto i min värld att det också landar någonting på riksdagens bord.

Statsrådet har räknat upp några frågor som är viktiga. Det gäller åtgärder för buller, instansordning och PBL. Det finns andra utredningar som jag också gärna skulle vilja ha en kommentar om. Det gäller Riksintresseutredningen, som hämmar byggandet. Det handlar om frågan om ägarlägenheter i befintlig stock. Det handlar om den regionala planeringen och även om andra åtgärder som har en nog så stark koppling till de utmaningar som finns.

Det är intressant att debatten har fått en inriktning på att diskutera regelkrångel. När man läste budgetpropositionen från regeringen såg man att det saknades förslag för just det som vi diskuterar nu. Det tongivande var de två bidragsformerna för bland annat energieffektivitet.

Det vi gör här, likväl som i kommunerna, är att skapa förutsättningar. Men om man lyssnar på branschen och aktörerna och dem som faktiskt bygger hör man att de ofta framhåller att det inte handlar om att vilja ha subventioner, utan det handlar just om långsiktighet.

Jag skulle vilja ha en kommentar till *när* förslagen kommer. Nu verkar vi vara överens om att det egentligen är detta som är problemet. Men när kommer vi att kunna ta ställning till förslagen? Som statsrådet säger är ju förslagen redan beredda i mångt och mycket. Det är väl det som skapar långsiktighet.

Det andra är: På vilket sätt väger statsrådet och regeringen in den syn som ofta kommer till uttryck från aktörerna i branschen, nämligen att långsiktighet de facto inte innebär kortsiktiga subventioner?

Anf. 90 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Nina Lundström för frågorna. För det första vill jag göra klart att utredningarna i princip ska ligga kvar. Det var jag tydlig med att säga. Det innebär i grunden att vi har en tilltro till utredningsväsendet och till dem som har tillsatt utredningen. Dessutom är en del av dessa parlamentariska utredningar.

För det andra hoppas jag inte att Nina Lundström tror att det är möjligt att jag skulle föregå utredningen innan den ens är halvklar. Jag väntar naturligtvis till dess att utredningarna är klara. Men de som är klara ligger nu i beredning i Regeringskansliet. Ni som har suttit i regeringen för bara lite drygt tre månader sedan vet att det är en viss ordning som det hela måste hanteras på med gemensamma beredningar och delningar. Jag hoppas att detta är klart så snart som möjligt; jag är lika angelägen som någon av er som tar upp detta om att det här ska komma fram. Jag tycker att det är lite märkligt att försöka skapa en konfliktyta där det inte finns någon.

Å andra sidan förstår jag det. Om man tittar på det som Nina Lundström tar upp om att det i de olika förslagen inte finns några frågor som handlar om regelförenklingar och att det skulle vara en konflikt där ser man att det kanske inte finns någon konflikt just där.

Jag tror att konflikten ligger mycket i vad branschen, de boende och ägarna uppfattar som olikheter. Under åtta år har jag uppfattat att det har saknats en idé om huruvida det går att göra det minsta lilla för att skapa incitament. Det var det vi försökte med. Det röstades ned, så vi får ta om det och se vad väljarna tycker om drygt tre månader. Det är vår idé om vad regelförenklingar skulle kunna innebära. Där är vi relativt överens.

Anf. 91 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Det skapar ändå oro med den här typen av diskussioner om de kortsiktiga bidragen. Det är alltid en fråga om vad de egentligen innebär. Det gick inte att uttyda vad detta riktigt handlar om i det underlag som regeringen skickade till riksdagen. Vi tycker att det är viktigt för aktörerna att vi för den här diskussionen och definierar det hela.

Jag blev bekymrad av att höra Vänsterpartiet i debatten när de dessutom kopplade ihop bidrag med ett hyressättningssystem, som vi har en form för ute i samhället där aktörerna förhandlar fram hyressättningen.

Jag har följdfrågor om de villkor som statsrådet kan tänkas se förknippade med den här typen av kortsiktiga bidrag, för det är viktigt för aktörerna på marknaden att få höra detta.

Ser statsrådet kopplingen mellan den typ av bidrag som finns beskrivna i budgetpropositionen och att riksdagen ska ta ställning till hyresnivåerna i beståndet? Det är det första.

Det andra är att när vi behandlade föregående budgetbetänkande, när statsrådet satt i opposition, ställde Miljöpartiet ett krav för att ge bidrag till energieffektiviseringar: Det skulle vara absolut tvunget med insatser för att anordna hiss. Bidraget var villkorat med olika typer av krav och regler som man måste uppfylla för att få tillstånd. Kvarstår kopplingarna, anser statsrådet?

Det tredje är: När kan vi förväntas behandla de åtgärder som minskar regelkrånglet? Vi i Alliansen står beredda att efter juluppehållet fatta mängder av beslut som ska minska regelkrångel och utmaningar som branschen har. Men då vill jag också höra från statsrådet: När är regeringen beredd att återkomma?

Anf. 92 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill säga två saker. För det första: När det gäller hyresnivåer och hur Nooshi Dadgostar tog upp frågan uppfattade jag det inte på det sätt som Nina Lundström uppfattade det. Det var ett konstruktivt sätt att se på hur vi diskuterar och debatterar frågorna om bland annat detta.

Jag vet att det i Nina Lundströms borgerliga allians också finns olika syn på till exempel marknadshyror, som bland andra Centerpartiet är relativt tyst om när vi diskuterar och debatterar dessa frågor. Vi har nått vägs ände när det gäller att lita på att marknaden skulle kunna hantera frågan.

För det andra: Jag kan lova här att jag inte kommer att skynda på utredningarna så att de kommer till mig före det datum som det är aviserat att de ska komma. Däremot kommer säkert en och annan att begära längre tid, och det kommer jag att bevilja. Det handlar i grunden om förtroendet för det svenska utredningsväsendet. Här skulle jag egentligen kunna återge vad min företrädare Stefan Attefall har sagt: Det måste få ta tid att utreda, analysera och lagstifta om de här grundläggande frågorna. Detta är någonting som varje statsråd med någon form av långsiktigt tänkande måste ta i beaktande.

När jag satt i riksdagen hade jag kanske lika bråttom som Nina Lundström har, men det måste ändå till ett ansvarstagande och en bred lösning. Jag förväntar mig att utredningarna kommer under nästkommande år. Det är tre eller fyra som kommer att landa. Två av dem har redan kommit, och vi har sagt att så snart beredningen inom Regeringskansliet är klar kommer de. Det kommer säkert att glädja bland andra Nina Lundström.

Anf. 93 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Det har ställts många frågor i debatten. Jag måste ändå säga att trots initiativet med utsträckta händer och att det sägs att det är ett samarbete kommer vi inte riktigt framåt. Det har getts väldigt få svar. Om man ska tala om utsträckta händer kanske man också måste ha någonting att tala om och ta ställning till. Som jag uttryckte det i mitt anförande känner jag att det kanske finns en lite för stor eftertänksamhet. Det må vara bra att man är eftertänksam, men man måste också komma framåt i processen.

Jag tänkte vara konkret i min fråga. 50 000 svenska hushåll väntar på besked från sina kommuner om nya tomträttsavgälder.

Det här infördes ursprungligen av de som kände att de ville bo någonstans, som ville uppföra ett boende men som inte ville köpa marken. Tomträttsavgälderna behandlas med ett mellanrum på tio år. Det finns många berättelser om att det leder till chockhöjda hyror, till att människor måste flytta från hus där de har sett sina barn växa upp eller till att äldre måste lämna sina bostäder.

Alliansregeringen såg problematiken. Vi tillsatte en utredning, och den föreslog en årlig omreglering för ett förenklat förfarande så att man ska kunna känna att man har en långsiktighet på marknaden. Men nu är det tid för de här hushållen att få svar. Jag vill därför höra med statsrådet, väldigt konkret, hur han ämnar gå vidare med det underlag som han besitter i dag. Har statsrådet för avsikt att använda de slutsatser som fanns i utredningen för att trygga de 50 000 hushåll som undrar om de kommer att tvingas flytta?

Anf. 94 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Caroline Szyber som är ordförande i utskottet. Och jag välkomnar henne till debatten i replikskiftena.

Av de två frågor som jag uppfattar att Caroline Szyber ställer handlar den ena om en enklare planprocess. Den praktiska skillnaden mellan den föreslagna ordningen och gällande rätt är, vad jag har kunnat se, begränsad. Men om det finns en bred uppfattning om att denna ändring skulle innebära en betydande förbättring, och om denna förbättring kan uppnås utan att några parter utesluts från beslutsprocessen även i mindre kommuner, är jag beredd att överväga det förslaget. Det är en del av den utsträckta handen, och jag uppfattar att det finns partiföreträdare som menar allvar med den.

När det gäller tomträttsavgälder har jag inte uppfattat att det finns en enad borgerlighet bakom det. Jag kanske har missförstått det, men jag tror att det finns lite skillnader i hur de borgerliga ser på tomträttsavgälderna. Det är möjligt att Caroline Szyber kan förklara det.

I fråga om detaljplanerna och förenklad hantering av dem aviserade den förra, borgerliga regeringen redan i propositionen att förslaget krävde följdändringar i annan lagstiftning och att det skulle utredas. Den utredningen, i form av promemorian från departementet, har varit på remiss. Den bedömning som vi gör av remissvaren visar att konsekvenserna är sådana att förslaget inte kan genomföras utan ytterligare lagförändringar. Då behövs det plötsligt en kammare här som kan gå i en sådan riktning. Och min slutsats är att det förslag som avslogs i somras inte var tillräckligt berett för att kunna beslutas om.

Anf. 95 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Det är intressant att man helt plötsligt tar eventuell hänsyn till om det finns olika syn på tomträttsavgälder inom Alliansen. Det tror jag att vi löser ganska bra själva.

Jag beklagar att statsrådet inte förmår ge besked i den här viktiga frågan. Det är ändå 50 000 hushåll – väldigt många människor – som oroar sig för om de har möjlighet att bo kvar i sina hem.

Under den föregående mandatperioden gick vi kristdemokrater in för att vända på varenda sten och verkligen försöka skapa förutsättningar för att flytta de stenar som legat länge i bostadspolitiken. Jag känner nu en oro för att massa kommer att börja växa på de stenarna. Reformtakten måste hållas levande. Bostadspolitiken i dag går tyvärr parallellt med ett föråldrat och ganska byråkratiskt regelsystem. Det är vi som någonstans sitter på möjligheten att och förmår ändra de lagarna och reglerna.

Jag vill återigen säga, och det sa jag redan innan den situation som har uppkommit de senaste veckorna, att det här parlamentariska läget kanske till och med kan vara till fördel för bostadspolitiken. Då måste man verkligen bjuda in, sätta sig ned och ha utsträckta händer men också konkret våga prata om allt. Det är ganska farligt att säga att man känner att marknaden har nått vägs ände, vilket sades här tidigare. Det är inte den synen vi politiker ska ha. I så fall ska vi sätta oss ned och våga diskutera allting förutsättningslöst och jobba för att få fram fler bostäder och fler levande och bra stadskärnor. Vi ska tänka på vilket samhälle vi vill leva i och vilket samhälle vi vill bygga för våra barn och barnbarn. Takten på det byggandet måste vi ta ansvar för och börja nu.

Anf. 96 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka utskottsordförande Caroline Szyber.

Ska vi tala om oenighet eller inte? Jag satt i den här riksdagen i åtta år, och ett av de borgerliga statsrådets paradämnen som vi fick höra i all oändlighet var hur oenig oppositionen var och att vi aldrig skulle kunna bilda något regeringsunderlag. Det är intressant att när det gäller tomträttsavgälder är det ett faktum att det inte lades fram något förslag under förra mandatperioden, på grund av oenighet. Det är därför märkligt att stå här och säga att det är något som vi nu ska hitta bra underlag för med någon snabblösning. I och för sig satt varken jag eller Caroline Szyber i civilutskottet eller i berörda utskott – mig veterligen satt Caroline Szyber i justitieutskottet, och jag satt i arbetsmarknadsutskottet – men den information som jag har är att det fanns en oenighet inom regeringen. Det var därför man inte lade fram något förslag i frågan.

När det gäller marknaden och om den har nått vägs ände är det möjligt att jag uttrycker mig på ett lite för diffust sätt. Jag menar att marknaden har löst och kommer att lösa många olika problem. Men en utmaning som den går bet på är den utmaning som vi har i förorterna, med miljonprogram som behöver upprustas på ett klimatsmart sätt och så att hyreshöjningar inte kommer som ett brev på posten till dem som bor där. De har nämligen en socioekonomiskt utsatt situation, och de ska inte bära kostnaden alldeles själva. Vår insats var möjligtvis för liten. Men att påstå att den inte behövdes alls är att gå över ån efter vatten.

(Applåder)

Anf. 97 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Det har talats mycket om bostäder och byggande. Det tänker inte jag göra. Jag kommer i stället att tala lite kort om konsumentpolitik. Konsumentpolitikens påverkan på budgeten är kanske högst begränsad, men jag tycker att ämnet är nog så viktigt ändå.

Sverigedemokraternas konsumentpolitik utgår till stor del från den lilla människans perspektiv. Vi värnar om att skapa ett välfungerande samhälle där lagar och regler ska vara logiska och så enkla som möjligt att förstå. Just enkla regler visar sig ofta påverka tillväxten positivt, medan onödigt tillkrånglade regler får omvänd effekt.

Tyvärr finns det alltid oseriösa företag eller personer som försöker utnyttja andra. Det är också vanligare i vissa branscher. Två exempel på branscher där vi gärna vill se åtgärder är telefonförsäljning och sms-lån. Jag tror att få människor blir uppriktigt glada när telefonen ringer och det visar sig vara en telefonförsäljare. Jag blir det i alla fall inte. Samtidigt vill jag ibland att den lokale försäljaren, som jag själv har kontaktat tidigare, ska ringa mig och ge mig ett bra erbjudande på den där tv:n eller den där bilen som jag har tittat på tidigare.

Det är viktigt att man som konsument kan känna trygghet och har möjlighet att få den information man behöver för att fatta bra och korrekta beslut i varje situation. Det är samtidigt viktigt att näringslivet har bra villkor och att det finns väl fungerande konkurrens. Men det måste finnas regler som stoppar oseriösa företag på ett effektivt sätt.

Konsumenten ska ha möjlighet att göra aktiva val, och onödiga regler eller avtalstider som har till syfte eller får till följd att konsumenten blir bunden och därmed förhindrad att göra aktiva val ska om möjligt tas bort.

Avslutningsvis vill jag säga att vi har lämnat ett särskilt yttrande och kommer därmed inte att delta när det gäller utgiftsramarna. Jag vill också yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer 1, 6 och 7.

I detta anförande instämde Roger Hedlund (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 8 Internationell samverkan

Utrikesutskottets betänkande 2014/15:UU1
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 98 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt och nationalistiskt parti. Detta genomsyrar vår utrikespolitik. Vi närmar oss alltid

olika områden med utgångspunkten att se till hela frågans komplexitet. Förändringar ska ske långsamt och vara väl avvägda.

Vi har i budgetområde 5 genomlyst varje enskild budgetpost fördelat på vad vi anser vara viktigt. Vad avser budgetområde 5 anser vi, i likhet med resterande delar av riksdagen, att till exempel samarbetet i Östersjön, för att förhindra ytterligare försurning och utsläpp som negativt påverkar miljön i Östersjön, är av största vikt att stödja.

För ett socialkonservativt parti är förvaltarstanken en vital del som spelar en avgörande roll i våra ställningstaganden. Vi ansvarar för att överlämna ett samhälle till våra barn och barnbarn och till kommande generationer svenskar som är lika blomstrande som i dag – detta sett ur flera aspekter, inte minst miljöaspekten.

Naturen är en vital del av den svenska folksjälén, och det är ett faktum att svenskarna är ett naturälskande folk.

Vi ska värna vår natur, såväl skogar, insjöar som älvar och sjöfallet även Östersjön. Vi har förpliktelser att ta ansvar för naturen och miljön i vårt närområde. Förhoppningen är att fler länder i resterande del av världen tar efter detta och förvaltar det arv vi givits och överlämnar ett hållbart samhälle även till kommande generationer.

Ett område som är extra prioriterat för oss och som genomsyrar vår utrikespolitiska hållning är fördjupandet av det nordiska samarbetet. Vad avser internationell samverkan i en större helhet är detta väldigt viktigt. Vi har lagt fram flera skarpa förslag för att fördjupa det nordiska samarbetet, vilket inte minst vår motion om att materialisera en försvarsallians med Finland visar – en politisk inriktning som vårt östra broderfolk verkar dela. Dels finns det en folklig majoritet i Finland för en sådan allians, dels har försvarsministern i Finland i en intervju nyligen öppnat upp för ett sådant förbund.

Med hänsyn till vår Nordenvänliga hållning önskar vi även se en förstärkning av anslaget vad avser nordiskt samarbete i utgiftsområde 5. Till skillnad från de rödgröna och borgarna vill vi att detta anslag ska uppgå till 23 miljoner kronor i stället för det föreslagna som ligger på ca 13 miljoner kronor. Det är en ökning av anslaget med ungefär 76 procent. Vi vill stärka det nordiska samarbetet inom sådana områden som kultur, djurskydd och det säkerhetspolitiska området.

Herr talman! Jag vill med detta sagt yrka bifall till reservation 1 i betänkandet.

Anf. 99 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Jag, som alla som följer svensk politik, är vid här laget mycket medveten om att riksdagen just nu hanterar en speciell och annorlunda situation när det gäller budgetbesluten. Ett förslag som egentligen inte skulle ha haft majoritet har fått majoritet genom att ett parti som säger sig värna traditioner har agerat på ett otraditionellt sätt. Det får naturligtvis de ta sitt ansvar för.

Inom just det här utgiftsområdet om internationell samverkan kan jag konstatera att skillnaden mellan de två huvudalternativen är att i regeringens budget – som har lagts fram av Socialdemokraterna och Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet – anslås 20 miljoner kronor mindre än vad de fyra borgerliga partierna, Moderaterna, Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna, har föreslagit. Men totalt sett på hela

statsbudgeten är det stora skillnader mellan de två stora politiska blocken i svensk politik, även om det på det här området råder en relativt stor enighet.

Som jag sade är det en speciell situation. Vi socialdemokrater har valt att konsekvent i olika utskott avge särskilda yttranden till förmån för det budgetinnehåll inom respektive ram i vårt budgetförslag som regeringen har lagt fram för riksdagen.

Jag kan konstatera att Sverigedemokraterna agerar olika i olika utskott. I vissa utskott reserverar de sig, i andra utskott avger de särskilda yttranden. De är alltså inte konsekventa i sitt stöd till den budget som de har valt att stödja rambeslutet kring här i riksdagen.

Detta är en liten förklaring till vad som händer just nu och vad det får för praktisk påverkan på olika politikområden när man nu – som i det här fallet – ska hantera innehållet i ett utgiftsområde. Men vi socialdemokrater har valt att agera så konsekvent som möjligt och därför har vi inte reserverat oss i det här betänkandet. Vi har enbart ett särskilt yttrande, men vi står naturligtvis bakom vår politik som vi har format tillsammans med Miljöpartiet i regeringen och som vi har stöd för av Vänsterpartiet i våra budgetförhandlingar.

Anf. 100 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Världen omkring oss förändras i snabb takt. Globalisering, urbanisering och digitalisering skapar nya möjligheter, men också enorma utmaningar. Det är en oroligare värld vi ser där antalet konflikter har ökat på kort tid. Allvarliga kriser och konflikter pågår i Irak, Syrien, i Nordafrika, i Mali, i Centralafrika och på många fler ställen runt om i världen. Dessa kriser är akuta humanitära kriser.

I vårt närområde har Rysslands aggressivitet tilltagit. Rysslands agerande i Ukraina visar att landet inte drar sig för att med militära medel ändra ett annat lands gränser. Rysslands annektering av Krim och militära angrepp på Ukraina utmanar hela den freds- och säkerhetsordning som vi har försökt att bygga upp efter det kalla krigets slut och Sovjetunionens upplösning.

Herr talman! Globaliseringens effekter påverkar Sverige och oroligheter i omvärlden påverkar Sverige, och det ställer krav på svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Det är mot denna bakgrund vi i dag ska debattera utgiftsområdet om internationell samverkan.

Herr talman! Det är bara genom starkare samarbete som Sverige kan möta de utmaningar som vi står inför. Nya moderaterna och Alliansen förespråkar ett starkare samarbete inom EU, ett starkare samarbete med våra nordiska och baltiska grannländer. När allvarliga situationer och kriser uppstår måste vi i Sverige vara beredda att bidra till den internationella säkerheten. Därför måste vi vara redo att under ledning av FN, EU eller Nato delta med militära förmågor i fredsfrämjande insatser runt om i världen.

Vi vill se ett EU som är en stark kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och hållbar utveckling i världen. Trots att EU sammantaget har många utrikespolitiska och säkerhetspolitiska instrument till sitt förfogande är samarbetet inte tillräckligt starkt, samstämmigt och effektivt för att kunna spela sin fulla roll på den internationella arenan. Vi vill se en förstärkt utrikespolitik som tar sin

utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset. En sådan stärkt gemensam politik kräver kompetens, kunnande och ett starkt förtroende för EU:s institutioner.

Vi vill att Sverige fortsätter att driva på i arbetet med det östliga partnerskapet och att EU ska vara öppet för alla de europeiska länder som vill och förmår leva upp till de krav som ställs för medlemskap. Ambitionen är att Europeiska rådet under nästa år ska anta en strategi för unionens globala agerande, och det välkomnar vi.

Herr talman! Sverige bör fortsätta att stärka samarbetet. Det gäller samarbetet inom Norden och mellan världens länder i FN. Där ska Sverige vara en aktiv kraft.

Förmågan i FN-systemet att hantera freds- och statsbyggande måste stärkas, men Sverige måste också fortsatt driva på för en effektivare användning av FN:s resurser i fråga om resultatstyrning, ansvarsutkrävande, öppenhet och granskning. Hela utskottet ser positivt på att arbetet för att främja Sveriges kandidatur till FN:s säkerhetsråd 2017–2018 nu intensifieras.

Herr talman! I regeringsförklaringen den 3 oktober i år fick vi en del utrikespolitiska och säkerhetspolitiska överraskningar. I regeringsförklaringen sa statsministern att Sverige skulle erkänna Palestina, och det har regeringen nu gjort. Han gjorde också en ny tolkning av Sveriges säkerhetspolitiska linje och uttalade, vilket är ovanligt i regeringsförklaringar, sådant som man inte ska göra, i det här fallet att Sverige inte ska söka medlemskap i Nato.

Trots att statsministern i regeringsförklaringen sa att regeringen tillträtt i en mycket orolig tid valde han att stänga dörren till att titta på en utveckling av vår säkerhetspolitik. Samma sak upprepades i budgetpropositionen för 2015. Det är olyckligt i form, eftersom vi brukar försöka skapa breda lösningar när det gäller säkerhetspolitik, och det är olyckligt i sak.

Herr talman! Det oroliga läget i vårt närområde gör att vi måste fortsätta att utveckla vår utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik. En viktig del i det arbetet är att se hur vårt partnerskap med Nato kan utvecklas. Sverige slöt i september i år ett samförståndsavtal med Nato om världsstöd. Ett svenskt deltagande i Natoledd övningsverksamhet och utbyte av erfarenheter rustar Sverige inför eventuella framtida insatser. För oss i Alliansen är det fullt logiskt att utveckla partnerskapet med Nato i tider som dessa.

Tomas Bertelmans utredning om Sveriges försvarspolitiska samarbeten, som efterfrågades av Försvarsberedningen, redovisades nyligen. Utredningen sätter fokus på den centrala frågan om Sveriges säkerhetspolitiska vägval. Enligt Bertelman bör frågan om ett svenskt Natomedlemskap prövas intressebaserat, helst tillsammans med Finland. En sådan utredning skulle kunna ge hållbara säkerhetspolitiska svar för framtiden. Vi moderater tycker därför att regeringen borde tillsätta en sådan utredning inom kort. De fyra allianspartierna har också ett särskilt yttrande om det.

Inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, som vi debatterar i dag, har vi en skillnad på 20 miljoner som handlar om stöd till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Det är en liten del av det samlade stödet, men det vore förstås olyckligt om det skulle få gå igenom. I en orolig om-

värld behöver vi mer samarbete, och inte minst behöver vi stödja internationella organisationer som sysslar med och driver freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Vi fick inte riktigt svar på vad som skulle drabbas av neddragningarna.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag, eftersom tiden är knapp, yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 101 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! År 2008 överföll Ryssland Georgien. Nu har de intervenerat i Ukraina. Karin Enström satt som försvarsminister i den borgerliga regeringen, framför allt under den sista mandatperioden.

Under de åtta år som borgerligheten styrde har vi sett en försvarsmakt som gått från dålig till urusel. Genom en oansvarig försvarspolitik har ni, Karin Enström, bidragit till något som skulle kunna liknas vid en systemkollaps. Vi kan i dag inte försvara Sverige mer än på ett ställe i eventuellt en vecka, om IO 14 är uppfyllt, vilket den inte är i dag.

Avskaffandet av värnpliktssystemet var den sista dolkstöten för att ta död på Försvarsmaktens förmåga. Ni har inte tagit hänsyn till de varningar som Ryssland flaggat med. De har varnat Sverige och Finland för att närma sig Nato, att söka medlemskap i Nato. Ukraina och Georgien flaggade 2008 för att vilja gå med i Nato, och Ryssland kan mycket väl ha haft det som ett avgörande skäl för att intervensera i länderna. I och med att vi inte har ett försvar så att vi kan värja oss mot ett ryskt angrepp är det ganska oansvarigt att närma sig Nato på det sätt som ni vill göra, genom en utredning och tydlig Natolobbning.

Min fråga blir således: Varför lobbar ni för ett Natomedlemskap när vi inte har en försvarsförmåga som gör att vi kan värja oss mot ett ryskt angrepp?

Anf. 102 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det verkar som om Sverigedemokraterna inte riktigt vet vilket ben de ska stå på. Ett argument mot ett eventuellt framtida svenskt Natomedlemskap är att det inte vore bra, för då skulle vi kunna reta Ryssland. Sverige ska vara väldigt tydligt i denna fråga, och regeringen, också den rödgröna regeringen, har varit mycket tydlig med att det är Sverige som bestämmer över sin utrikes- och säkerhetspolitik. Det tycker jag är bra, och så ska det självklart vara.

Jeff Ahl vill ha en försvarsdebatt här. Den ska föras när vi har försvarsdebatten. Jag tycker att det är ett hån mot dem som tjänstgör i den svenska Försvarsmakten att beteckna dem som urusla. Det skulle jag inte ha gjort om jag hade varit Jeff Ahl.

Det fanns många goda argument för att göra den genomgripande reform som beslutades i den här kammaren år 2009. Det skedde efter ett gediget utredningsarbete. Vi hade en annan säkerhetspolitisk situation jämfört med vad vi hade haft tidigare. Det var dags att reformera försvaret. Ett av syftena var självfallet att stärka försvarsförmågan. Under det senaste året har vi fått ett annat läge. Sedan i våras har vi ett helt annat säkerhetspolitiskt läge i Europa, och det måste vi givetvis dra slutsatser av. En av slutsatserna är att vi fortsatt måste stärka vår försvarsförmåga. En annan slutsats är att vi behöver se över våra internationella och våra försvarspolitiska samarbeten.

Sverigedemokraterna har en helt orimlig syn på vilka pengar som skulle kunna användas till att förstärka försvarsbudgeten. Det finns inget annat parti i riksdagen som har de pengarna. Det är Sverigedemokraternas låtsaspengar som ska tjänas in på minskad invandring, för det är det som hela er politik går ut på, Jeff Ahl. Det andra är att ni vill isolera oss och gå tillbaka till en svunnen tid där nationalstaten var det enda som gällde.

Anf. 103 JEFF AHL (SD) replik:

Herr talman! Jag har själv varit en del av den försvarsmakt som ni, Karin Enström, har förstört. Jag har inte anklagat dem som är aktiva i Försvarsmakten för att vara dåliga. De jag anklagar är Karin Enström och Moderaterna, och den övriga borgerligheten, för den oansvariga politik de genomförde. Avskaffandet av värnplikten har inte inneburit den kvalitetsförbättring som ni påstod. IO 14 är fortfarande inte uppfyllt, och om IO 14 vore uppfyllt skulle vi kunna försvara oss på en plats i en veckas tid. Det är inte ansvarig säkerhetspolitik.

Det var du själv som drog upp Natofrågorna när du stod i talarstolen, och då är det också fullt rimligt att jag ifrågasätter er ambition med Nato.

Återigen, det försvar vi har i dag är inte kapabelt att möta en eventuell rysk aggression. Ryssland har varnat Sverige och Finland. Ryssland har ingripit i Ukraina. Ryssland har angripit Georgien. Båda dessa senare länder flaggade för ett Natomedlemskap. Ett land angriper inte ett annat av enbart ett skäl, men att man flaggar för ett medlemskap i Nato kan mycket väl vara ett tungt vägande skäl för Ryssland med dess imperialistiska politik.

Det Karin Enström och Moderaterna under en längre tid misslyckats med är att göra en rimlig bedömning av Ryssland och det ryska hotet. Först nu när det blir alldeles uppenbart, när det inte längre går att mörka, tar man det på allvar. Georgien 2008 borde ha varit en ögonöppnare. Det var det inte. Det är oansvarigt att över huvud taget tala om ett närmande till Nato när det är så uppenbart att Ryssland har en imperialistisk doktrin som de följer, och det kan mycket väl ha varit en avgörande punkt för att intervensera i både Ukraina och Georgien.

Anf. 104 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag har inte fått något svar på Sverigedemokraternas logiska kullerbytta, att det bästa skälet för att inte samarbeta med andra länder och inte se över våra säkerhetspolitiska vägval är att vi inte ska reta Ryssland. Det tillvägagångssättet ställer varken jag eller, som jag tror, övriga partier i Sveriges riksdag upp på. Vi ska fatta våra egna beslut. Vi ska stärka vår försvarsförmåga.

Vi ska också se över våra internationella samarbeten, för det är endast i samverkan med andra som vi kan bygga säkerhet. När vi gör det ska vi ha breda överenskommelser. Vi byter inte vare sig säkerhetspolitik eller försvarspolitik över en natt, utan vi gör det genom att arbeta traditionellt i Försvarsberedningens utredningar.

Sverigedemokraternas syn på det här är någon konstig blandning mellan rysskräck och en nostalgisk syn på hur bra värnplikten var.

Det vi kan konstatera är att ett av skälen – det här blir nu en värnpliktsdebatt, herr talman – var att få högre kompetens och större tillgänglighet för att kunna vara beredd att möta de hot och de konflikter som kan uppstå i vårt närområde. Att Sverige vid något tillfälle i modern tid skulle klara sig ensamt mot en militär supermakt har det aldrig varit fråga om.

Nej, Jeff Ahl får helt enkelt gå hem och läsa på och fundera över sina argument för eller emot säkerhetspolitiskt samarbete.

Anf. 105 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Jag personligen debatterar gärna Nato och huruvida Sverige ska vara medlem i Nato eller inte. Dock tycker jag kanske egentligen inte att debatten om det här budgetområdet är rätt plats för den typen av debatt.

Men jag måste erkänna att jag förstår och inser varför man inom de borgerliga partierna känner sig manade att lyfta frågan. I budgeten finns ett ställningstagande om att den nuvarande regeringen inte avser att söka medlemskap i Nato. Det går inte att förneka att här man spelat upp det måste man också vara beredd att ta debatten även i detta sammanhang.

Visst vore det, Karin Enström, mer på sin plats att debattera och föreslå, som ni gör, en utredning om Natomedlemskap i samband med andra betänkanden som vi kan förutse att vi har framför oss längre fram i vårt arbete i utrikesutskottet, när vi kommer till frågan om Sveriges säkerhetspolitik.

Det som är grundläggande för oss socialdemokrater och för regeringen är att det inte är aktuellt att söka medlemskap i Nato. Vi bedömer att det finns ett parlamentariskt stöd med ganska bred marginal för att inte söka medlemskap.

Vår bedömning är att Centern och Kristdemokraterna är delade i frågan, men i sin delning har de ändå enats om att en utredning skulle kunna vara en väg. Folkpartiet brukar traditionellt vara mycket starka förespråkare för ett svenskt Natomedlemskap, medan ni moderater får sägas driva frågan passivt – hur man nu driver någonting passivt.

Mina frågor till Karin Enström är: Är det rimligt att ta upp utredningskravet i det här sammanhanget? Och om en utredning skulle tillsättas och säga nej, vad skulle ni dra för slutsats av det?

Anf. 106 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Kenneth G Forslund har rätt i sin analys. Det här är ett betänkande som handlar om utgiftsområde 5. Samtidigt handlar det just om internationellt samarbete. När regeringen var så tydlig med att berätta vad man inte skulle göra – det är inte så vanligt i budgetpropositioner, särskilt inte på det säkerhetspolitiska området – var det viktigt att ta upp frågan. Vi inser att den kommer att komma tillbaka, inte minst i den diskussion och det arbete som vi ska ha när den försvarspolitiska inriktningspropositionen kommer och det beslut som bör fattas under detta år ska genomföras.

Vi kommer att få anledning att komma tillbaka till det här. Ja, jag anser att det är rimligt – annars hade jag inte tagit upp det vare sig i betänkandet, i det särskilda yttrandet eller i debatten.

Anf. 107 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Karin Enström ska få en ny chans att svara på min andra fråga. Ponera att det här yrkandet hade bifallits och att det hade bifallits i form av att man ska tillsätta en parlamentarisk utredning, som sannolikt hade kommit fram till att Sverige inte ska gå med i Nato, skulle det innebära att Moderaterna bestämmer sig för att inte driva frågan längre utan att den är avslutad?

Jag tycker att det är ganska intressant att få veta svaret på den frågan.

Sedan kan jag konstatera att argumenten för att inte gå med i Nato handlar om hur Nato är uppbyggt och fungerar. Det finns i Natostadgan en artikel 5 om automatiska solidaritetsklausuler som fungerar dåligt med den svenska traditionen att fatta beslut om hur vi ska hjälpa och stödja andra länder vid olika behov.

Det andra är att Nato bygger sin strategiska planering på vissa medlemsstaters innehav av kärnvapen. Den regering som styr Sverige nu deltar aktivt i det internationella arbetet för att avskaffa kärnvapen i världen. Det vore då ganska inkonsekvent att gå med i en organisation som bygger sin planering på just innehav av kärnvapen hos vissa medlemsstater.

Det är några av argumenten för oss socialdemokrater och regeringen för att tycka att det inte är aktuellt med ett svenskt Natomedlemskap.

Avslutningsvis, herr talman, är frågan till Karin Enström: Om vi hade tillsatt en parlamentarisk utredning som sannolikt hade kommit fram till ett nej, vad hade Moderaterna då dragit för slutsatser av det?

Anf. 108 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det som vi har sagt, inte minst efter de slutsatser som Försvarsberedningen i samsyn kom fram till, är att det behöver göras en utredning av Sveriges försvarspolitiska samarbeten. Utredningen tittade på hur våra säkerhetspolitiska vägval ser ut i dag. Kan man utvärdera solidaritetsförklaringen? Kan man utvärdera vårt partnerskap med Nato? Hur trovärdig är vår försvarsförmåga? Hur trovärdiga är försvarssamarbetena?

Det vi då föreslår är att vi ska diskutera och utreda detta vidare. Det här betänkandet handlar inte om ja eller nej till Nato utan om att faktiskt på allvar våga göra en bredare och djupare prövning, en intressebaserad prövning, av vad ett svenskt Natomedlemskap skulle innebära och att det skulle kunna göras tillsammans med Finland.

Vi har sällan den uppstarten inför utredningar att man bestämmer sig i förväg hur man ska ställa sig: Vad gör jag om utredningen kommer fram till x eller y? Det är just därför som man genomför ett utredningsarbete.

Jag tror att det skulle vara väldigt nyttigt. Jag tror att vi skulle lära oss mycket av det. Vi kommer att få skäl att återkomma till frågan. Hur det än är lever vi i en orolig tid, och vi behöver se om vårt hus. Det innebär att vi måste stärka vår försvarsförmåga och se över våra internationella samarbeten.

(Applåder)

(forts. § 10)

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Punkt 2 (Stöd till upprustning av skollokaler)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

142 för utskottet

46 för res. 1

122 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 2 M, 20 MP, 18 V, 1 FP

För res. 1: 46 SD

Avstod: 1 S, 74 M, 1 MP, 18 C, 14 FP, 14 KD

Frånvarande: 11 S, 8 M, 3 SD, 4 MP, 4 C, 3 V, 4 FP, 2 KD

Arhe Hamednaca (S) och Pernilla Stålhammar (MP) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Ellen Juntti (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Margareta B Kjellin och Tomas Tobé (båda M) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 4 (Stöd för upprustning i miljonprogramsområden)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

141 för utskottet

46 för res. 6

124 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 21 MP, 19 V

För res. 6: 46 SD

Avstod: 77 M, 18 C, 15 FP, 14 KD

Frånvarande: 12 S, 7 M, 3 SD, 4 MP, 4 C, 2 V, 4 FP, 2 KD

Anna-Lena Sörenson (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 5 (Stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

266 för utskottet

46 för res. 7

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 77 M, 21 MP, 18 C, 19 V, 15 FP, 14 KD

För res. 7: 46 SD

Frånvarande: 11 S, 7 M, 3 SD, 4 MP, 4 C, 2 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 6 (Bostadspolitiskt mål)

1. utskottet

2. res. 8 (V)

Votering:

168 för utskottet

19 för res. 8

125 avstod

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 45 SD, 21 MP

För res. 8: 19 V

Avstod: 77 M, 1 SD, 18 C, 15 FP, 14 KD

Frånvarande: 11 S, 7 M, 3 SD, 4 MP, 4 C, 2 V, 4 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Internationell
samverkan*

§ 10 (forts. från § 8) **Internationell samverkan** (forts. UU1)

Anf. 109 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Fru talman! Ärade ledamöter! Åhörare framför tv-apparaterna! Tack för att ni lyssnar!

Sverige behöver vara en stark och tydlig röst i världen. Förre utrikesministern Carl Bildt twittrade högljutt, men i internationella forum var Sverige tyst i många frågor där vi historiskt sett har visat solidaritet och rättvisepatos.

I inrikespolitiken såg det inte bättre ut. Velfärdssystemen monterades ned, allt fler människor tvingades ut i utanförskap, klyftorna i samhället ökade och fler blev utan jobb.

Enligt min mening är det Alliansens politik som spelat Sverigedemokraterna i händerna. Sverigedemokraterna har nu kastat Sverige djupt in i demokratins träskmarker – detta i ett läge då vi mer än någonsin behöver ordning och reda och samarbete för att ta tag i de utmaningar som Sverige och världen står inför.

När Socialdemokraterna och Miljöpartiet bildade regering i september hade svenska folket röstat bort Alliansens politik för att fler svenskar önskade en varmare politik. Vi bildade en regering som vill minska klyftorna och göra barnkonventionen till svensk lag och en regering som ger Sverige en stark röst i världen – en röst som står upp för allas lika rätt och som konsekvent driver arbetet för fred, demokrati och mänskliga rättigheter framåt. Det är en regering som vet att klimatfrågan är viktigare än någonsin och som agerar därefter.

Aldrig tidigare, inte ens under brinnande världskrig, har fler människor befunnit sig på flykt undan förföljelse och död. I mörka tider som dessa hedrar det oss svenskar att en överväldigande majoritet av oss och våra riksdagspartier står upp för en generös flyktingpolitik och hjälper de nödställda som tagit sig till våra gränser för att söka asyl. Och vi gör det av övertygelse, en övertygelse om att det är rätt. Asylrätten är en rättighet som gäller alla, även sverigedemokrater, om olyckan en dag skulle drabba Sverige.

Fru talman! Jag kom ganska nyligen in i politiken efter en nästan 20 år lång utrikespolitisk karriär, bland annat på Sida, UD och internationellt. Jag gick in i politiken för fyra år sedan, efter förra valet, för att jag ville påverka utrikespolitiken i en riktning som jag kan stå för och tror på – att bidra till en samstämmig politik där samtliga politikområden drar åt samma håll. Vi kan inte fortsätta att ge med ena handen och ta tillbaka mångdubbelt med den andra.

Varje år försvinner mer pengar från utvecklingsländerna än de får i bistånd. Man brukar säga att på ungefär en svensk krona går tio svenska kronor ut ifrån utvecklingsländerna. Detta beror på kapital- och skatteflykt som vi kan förhindra om vi bara vill.

Förra utrikesministern Carl Bildt talade ofta och mycket om frihet på internet. Samtidigt sålde helstatliga Rymdbolaget spion- och övervakningsutrustning till kända diktaturer i Mellanöstern. Samtidigt som Carl Bildt talade om folkrätten och de mänskliga rättigheterna sålde Rymdbolaget tekniska lösningar till USA:s drönarkrig, ett drönarkrig som skördat tusentals civila offer: män, kvinnor och barn.

Svenska folket förtjänar en regering som inte säljer ut våra utrikespolitiska ideal bara för att näringslivet vill sälja några vapensystem till diktaturer som Saudiarabien eller Förenade Arabemiraten. Världen lägger varje år ca 12 000 miljarder svenska kronor på militär upprustning. Endast en liten del av detta skulle kunna utrota världsfattigdomen. Ytterligare en liten del till skulle kunna få slut på spridningen av malaria, tbc och hiv/aids.

Vi behöver en regering som menar vad den säger och som faktiskt gör vad den menar.

Fru talman! Det finns sexåringar i Gaza som redan upplevt tre krig. Jag är stolt över att tillhöra ett regeringsparti som har erkänt Palestina som stat och som gett fredsprocessen en ny möjlighet. Det har lett till att Palestina och Israel är lite mindre ojämlika förhandlingsmässigt. Det kan ge den sexåriga flickan som redan upplevt tre krig ett hopp om en säkrare framtid. Vi var först i Europa, men vi ser att det är beslut som gett eko inom EU, precis som vi hade hoppats. Det är ett tydligt tecken på att svensk utrikespolitik kan göra skillnad.

Jag är stolt över att tillhöra en regering som anser att vi inte kan fortsätta att leva som om vi hade tre jordklot utan faktiskt tar klimatfrågan på allvar, inte bara i ord utan också i handling. När Alliansen och Sverigedemokraterna fällde regeringens budget i förra veckan drog de också undan benen för de satsningar på miljö och klimat som regeringen hade planerat för. 3,57 miljarder mindre ligger nu i budgeten. Alliansen och Sverigedemokraterna satte också krokben för Sverige i klimatförhandlingarna i Lima, där ett viktigt och ytterst rättmätigt krav från utvecklingsländerna är att Sverige ska bidra med klimatfinansiering via Gröna fonden. Här vill inte Alliansen tillföra några nya medel.

Jag är stolt över att tillhöra en regering som sätter barnen i första rummet, som står upp för barns rättigheter internationellt och som vill göra barnkonventionen till svensk lag.

Vår värld har förändrats på många sätt under bara några decennier. Nationella gränser spelar mindre roll i vår globala värld.

Vi lever i en värld där vi är mer beroende av varandra än någonsin tidigare. Människor och ekonomier är tätt sammanflätade med varandra. Jag är glad åt att vår rödgröna regering nu återupptar arbetet med globala gemensamma nyttigheter som Alliansen bromsade när man tog över makten 2006. Vi behöver nämligen nya och bättre globala strukturer för beslutsfattande och finansiering för att komma till rätta med problem och utmaningar som klimatförändringar, att öka freden och säkerheten i världen, att stoppa hoten mot vår hälsa och att göra kunskaper och mediciner tillgängliga för alla, inte bara till några få privilegierade i norr.

Jag är stolt över att tillhöra en regering som vet att när vi i år firar 200 år av fred så har vi vår alliansfrihet att tacka för mycket. Med det Natomedlemskap som Alliansen förespråkar har vi inte alliansfriheten kvar.

Jag är stolt över att tillhöra ett regeringsparti som ser att Sverige behöver göra mer för att förebygga krig i världen och också finnas kvar på plats när medieljust slocknat och ett land befinner sig i en postkonfliktsituation. Det svåraste är oftast inte att vinna kriget utan att vinna freden. Och tyvärr är det just då som det ofta saknas såväl pengar som internationell närvaro.

Jag är stolt över att tillhöra en regering som ser värdet av ett starkt och effektivt FN med säkerhetsrådet som nav. Det är den bästa garantin för en världsordning byggd på respekt för folkrätten.

Fru talman! Med 20 års utrikespolitisk yrkeserfarenhet i ryggen är det min fulla övertygelse att det är en rödgrön regering som Sverige och världen behöver för att vi ska ha ett Sverige som med en tydlig röst står upp för allas lika rätt och som konsekvent driver arbetet för fred, demokrati och mänskliga rättigheter framåt.

Jag är stolt över vår rödgröna regering och hoppas att den finns kvar även efter valet i mars. Det är enligt min mening vad Sverige och världen behöver.

Anf. 110 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Pernilla Stålhammar talar mycket om Sverigedemokraterna i sitt anförande. Det föranledde mig att gå upp och replikera.

Sanningen är att vi ett flertal gånger har sträckt ut handen till den regering som Miljöpartiet ingår i för att skapa den stabilitet och den majoritet som krävs för att regera landet på ett fungerande sätt. Majoritet i riksdagen ansvarar regeringen för att skapa, inte Sverigedemokraterna.

Sedan talar Pernilla Stålhammar om att Sverigedemokraterna bidrar till kaos genom sitt agerande. Jag undrar: Hur kaosartat är det inte att erkänna staten Palestina, där Hamas har ett avgörande inflytande? Hamas är ju en terroristorganisation. Min fråga till Pernilla Stålhammar blir följaktligen: Är du stolt över att ha erkänt en stat som är så pass beroende av en terroristorganisation som Hamas? Är det värdigt Sverige att erkänna ett sådant land?

Anf. 111 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik:

Fru talman! Det jag antar att Sverigedemokraterna vill diskutera är att vi ska stänga våra gränser och inte ta emot de barn och familjer som flyr undan krigets Syrien. Det kan vi inte gå med på.

Kaos skapas så till vida att man frångår praxis och fäller en regering som är beredd att regera. Man skapar en situation där det inte blir möjligt att få igenom förslag. Det har lett till att vi var tvungna att utlysa extra val.

När det gäller Palestina är jag oerhört stolt över att vi har tagit det steget. Det är något som jag och Miljöpartiet har velat oerhört länge. Vad vi gör är att stödja de moderata krafterna i Palestina. Hamas är en terrorklassad organisation, men det finns också andra krafter i Palestina att stödja.

Anf. 112 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Pernilla Stålhammar svarar inte riktigt på frågan. Praxis är ingen regel eller lag, utan det är just praxis. Men enligt mitt sätt att se det är det i en demokratisk stat meningen att en majoritet ska styra. Om man inte skaffar en majoritet för sin regering i riksdagen har man inte tagit ansvar. Då är det följaktligen regeringen som får ansvar för det kaos som därefter uppstår, framför allt när ett parti tydligt har sträckt ut handen upprepade gånger för att skapa samarbete och majoritet.

Det är ett litet sidospår, men det är värt att notera. Tyvärr hann jag inte begära replik på Socialdemokraterna, som var uppe och pratade om samma sak.

Nu är det återigen så här. Ni tar inte ert utrikespolitiska ansvar när ni vet att det finns en majoritet i riksdagen som inte delar er utrikespolitiska syn vad gäller just erkännandet av staten Palestina. Sverigedemokraterna är för en tvåstatslösning, men då måste Palestina bevisa att man är beredd att exkludera grupper som Hamas, som är en terroristorganisation som har ett avgörande inflytande och som till exempel kontrollerar

Gazaremsan. Det är direkt oansvarigt av regeringen att godkänna en stat som inte har kontroll över hela sitt territorium och där en sådan organisation har ett så pass avgörande inflytande. Det blir ett väldigt märkligt resonemang från Pernilla Stålhammars sida i den här frågan.

Anf. 113 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik:

Fru talman! Det finns vissa grundvärderingar som vi aldrig kommer att kompromissa med, Jeff Ahl. Därför kan vi inte ta er utsträckt hand. Sverigedemokraterna står för en främlingsfientlig politik, och den kommer vi aldrig att diskutera med er.

När det gäller staten Palestina har man en administrativ regering, och man har ett samförstånd i fråga om att styra landet. Vi tror på de moderata krafterna i landet och vill hjälpa dem att komma framåt och växa i staten Palestina. På den vägen ser vi att vi lättare kan nå en fredsprocess och en lösning på konflikten.

Anf. 114 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Målet för utgiftsområde 5 Internationell samverkan syftar till att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Om det är vi eniga. Det finns anledning att understryka det i dessa dagar.

Jag kan konstatera att vi när det gäller detta utgiftsområde har en redogörelse för 2013 års arbete som är intressant att studera. Det handlar om resultaten för vår internationella krishantering, till exempel. Det handlar om svensk närvaro i 40 civila och militära insatser, om våra insatser i Kongo, där vi är med och gör skillnad, om våra insatser i Liberia, som sedan länge har haft en stark ställning i vårt arbete i Afrika för fred, säkerhet och utveckling.

Jag vill i det här sammanhanget särskilt lyfta upp Folke Bernadotteakademin, som den tidigare regeringen stärkte och som är en viktig aktör i fråga om den svenska närvaron i andra länder för att bygga fred och för att hitta lösningar på konflikter. Man gör ett fantastiskt bra arbete.

Jag vill också i de här sammanhangen lyfta upp Europarådet, som är den bas vi har för Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Det är den gemensamma legala grund som vi står på i Europa och som det är viktigt att vi värnar och hävdar, inte minst i dessa dagar när det finns krafter runt om i vårt Europa som har ambitioner att bryta upp den konventionen.

Jag kan i det här läget beröra ett område som det har varit rätt mycket diskussioner om. Det är Svenska institutet. Vi lyfter sällan upp Svenska institutet, men jag tycker att det finns skäl för oss att göra det och att titta närmare på det arbetet. De gör ett fantastiskt bra arbete för att göra Sverige synligt i många länder och för att skapa förutsättningar för goda relationer i vårt internationella samarbete.

Det är också en viktig aktör för studenter som kommer till Sverige. Det är någonting som är viktigt när det gäller möjligheterna för Sverige att hävda sig i en global konkurrens. De jobbar inte minst med våra stipendier.

Fru talman! Det finns skäl att visa vår vilja när det gäller EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska arbete. Vi har tydliga ambitioner från Centerpartiets sida att stärka EU:s röst. Vi vill att EU ska ha en stark

global röst. Vi vet att det gör skillnad, och vi vet att det efterfrågas av många där ute.

Jag var i Mellanöstern häromsistens. Man diskuterar verkligen: Varför bara pengar? Varför inte den politiska rösten? Det är där vi borde vara. Det är viktigt att vi tar vara på möjligheterna att utveckla detta. Vi vet, de flesta av oss i alla fall, att ensam inte är stark. Vi måste jobba tillsammans. Då kan vi göra skillnad och göra skillnad på många områden. Dock finns det ett område där vi har svårt att göra det, och det är nedrustningsområdet, där det finns stora olikheter inom EU. Men även där måste vi vara ambitiösa och försöka få med så många som möjligt på tåget. Det gäller att i en tid av oro ändå söka möjligheter till icke-spridning av kärnvapen och till nedrustning.

I det sammanhanget, fru talman, vill jag ta upp säkerhetsrådet. Vi är helt eniga i utskottet. Vi är helt eniga om vikten av att söka få en plats i säkerhetsrådet. Den tidigare regeringen startade arbetet. Den nuvarande regeringen fortsätter det. Det är bra.

Men jag är ändå lite förvånad, fru talman. När jag läser budgeten ser jag nämligen att det finns en liten restpost, 20 miljoner, som man från den nuvarande regeringen drar ned på freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Det är mer som en fotnot för att säkerställa finansieringen av regeringens prioriteringar.

Jag tycker att det är synd att man valde den vägen. Jag är glad att vi i det här fallet har återställt möjligheten för Sverige att delta i freds- och säkerhetsfrämjande insatser globalt. Det finns minsann stora behov.

Jag vill också säga att det är bra att vi har en samsyn om nära och fortsatt samarbete med Nato när det gäller beredskap inför en framtida insats. Däremot har vi noterat att regeringen i regeringsförklaringen markerar att man ej ska söka Natomedlemskap. Man anser uppenbarligen att det utretts färdigt. Detta gjorde man, fru talman, innan den utredning som de i Försvarsberedningen var överens om att de ville se, om Sveriges militära samarbeten, hade presenterats. Man valde också att lyfta in det i budgeten på det här sättet.

Kenneth G Forslund hade rätt, fru talman. Det borde kanske inte ha gjorts till en Natofråga i det här betänkandet, men vi valde inte detta. Det valde regeringen. Mot den bakgrunden finns det skäl att markera i det särskilda yttrandet att Bertelmans utredning dragit slutsatser som vi tycker att det finns skäl att jobba vidare med i en utredning som innefattar en djupare analys för att säkerställa just hållbara säkerhetspolitiska svar för framtiden.

Från Centerpartiets sida innebär det inte ett ja och inte ett nej till Nato. Det är inte den diskussionen vi har. Vi vill se en vilja att få ordning i debatten och komma vidare och räta ut en del av de frågetecken som finns. Det tycker vi och hoppas vi att man ska kunna göra. Jag beklagar, som sagt var, att man i den delen inte valde en annan väg från regeringens sida.

Fru talman! Vi har en mycket speciell budgetsituation; det kan vi alla vara överens om. Vi var beredda att lägga fram särskilda yttranden när vi började den här processen, och jag uppskattar att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet också har valt att lägga fram ett särskilt yttrande, precis som vi hade som utgångspunkt. Det tycker jag ändå är en positiv avrundning av utskottets behandling i den här delen.

Med det, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på övriga punkter.

Anf. 115 HANS LINDE (V):

Fru talman! Utgiftsområde 5 Internationell samverkan är sällan det utgiftsområde i Sveriges budget som skapar mest debatt. Men det innebär inte att det är ett mindre viktigt utgiftsområde. Inom utgiftsområdet ryms mycket av det viktiga arbete som Sverige i dag gör för att bidra till fred, säkerhet och konfliktförebyggande.

Det visar sig bland annat genom vårt stöd till en rad viktiga organisationer och institut. Jag skulle särskilt vilja lyfta fram Stockholms Internationella Fredsforskningsinstitut, Sipri, som är ett internationellt erkänt och oberoende freds- och forskningsinstitut som bedriver ett arbete av avgörande vikt.

Genom sin årsbok, sin hemsida, sina konferenser med mera bedriver man ett aktivt arbete runt freds- och nedrustningsfrågor vars vikt inte kan överskattas. Genom detta arbete har dessutom vårt land Sverige fått en trovärdighet när det gäller freds- och nedrustningsfrågor.

Jag var glad när Vänsterpartiet tillsammans med regeringen lade fram en budget där vi fortsatte med ett starkt stöd till Sipri och där vi kunde undvika de neddragningar som vissa krafter velat se. Jag måste också säga att jag är glad att man väljer att ligga kvar på samma nivå för Sipri i den borgerliga budget som har röstats igenom med stöd av Sverigedemokraterna. Det är kanske det bästa med en annars oerhört dyster budget fylld med hårda paket för Sveriges pensionärer, barnfamiljer och välfärd.

Fru talman! Den 14 januari i år uppmärksammades att Sveriges haft fred i 200 år. Det är på många sätt en enastående bedrift. Vi har i vårt land sluppit bombmattor och ockupation. Min farfars far kunde bygga upp ett litet skånskt jordbruk samtidigt som hans jämnåriga på kontinenten dog i skyttegravar. Min mormor behövde aldrig använda den där ryggsäcken hon packat i hallen i väntan på att tysken skulle komma. Och min generation – mina kompisar, min bror och min syster – slapp dö för USA:s lögn i Iraks öken.

När den politiska viljan har funnits i vårt land har det dessutom funnits en möjlighet för regeringar att vara en kraft för fred och demokrati i världen. Vi har under vissa perioder under vissa regeringar stått värdar för fredssamtal, gett stöd till befrielseströrelser och erbjudit en fristad för dem som flytt undan förtryck och krig.

Att vi har kunnat värna freden och säkerheten i vårt land har en lång rad olika förklaringar. Ibland har vi haft tur, om man ska vara helt ärlig. Ibland har vi haft regeringar som har uppvisat utrikespolitisk skicklighet. Ibland har det handlat om kompromisser som vi i dag kanske inte känner en alltför stor stolthet över.

Men vi kan inte blunda för det faktum att vår militära alliansfrihet har spelat en helt avgörande roll för att värna Sveriges säkerhet. Hade vi lyssnat på dem som på 1860-talet förespråkade en militärallians med Danmark, hade vi lyssnat till dem som förespråkade en militärallians med Tyskland i första och andra världskriget, hade vi lyssnat på dem som på 1950-talet ropade efter svenskt medlemskap i Nato, ja, då hade vårt lands historia i grunden sett annorlunda ut.

Fru talman! Vi ser samtidigt att vår militära alliansfrihet i det tysta har urholkats. En svensk ambassad har öppnat i Natohögkvarteret i Bryssel. Tusentals svenska soldater har slagits under Natobefäl i Afghanistan. Militärövningar under Natobefäl genomförs på vårt territorium. Nu har Sverige fattat beslut om att ingå ett värdlandsavtal med militäralliansen Nato.

Valet i mars handlar om välfärden, jämställdheten och jobben – men också om vår svenska säkerhetspolitik. Efter att Sverige i flera år, och om man ska vara helt ärlig, under flera regeringar, steg för steg i det tysta närmat sig Nato höjs nu röster för ett fullvärdigt medlemskap. Vi kunde se i utrikesutskottets expressbehandling av detta utgiftsområde hur de borgerliga partierna på det sista sammanträdet försökte få igenom en utredning av svenskt Natomedlemskap.

Sveriges Natovänner brukar ropa efter debatt när vinden blåser dem i ansiktet. Men när det finns möjlighet har man inga problem med att trumfa igenom steg som tar oss närmare Nato utan någon som helst offentlig och öppen debatt.

Min förhoppning är att vi i valet i mars får en rödgrön regering som inte bara säger nej till ett svenskt Natomedlemskap utan också börjar arbetet med att återupprätta en trovärdig militär alliansfrihet. Vår militära alliansfrihet har tjänat oss väl, och den har också alla möjligheter att tjäna både oss och vår omvärld väl under lång tid framöver.

Om vi tittar runt om i världen i dag är det uppenbart att världen i dag är i akut behov av länder som kan agera som medlare i konflikter och värdar i fredssamtal och som konsekvent kan stå upp för folkrätten, demokratin och de mänskliga rättigheterna, oavsett vem som kränker dem och hur eller med vilka motiv de kränks.

Det saknas inte möjligheter för vårt land att vara just det landet. Men då krävs att vi fortsätter att hålla fast vid en stark och trovärdig militär alliansfrihet.

Anf. 116 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det är ingen hemlighet att Moderaterna och Vänsterpartiet inte alltid har samma uppfattning. Det kan gälla alltifrån synen på hur Sverige ska vara organiserat till vinster i välfärden eller till vår syn på internationella samarbeten.

En hel del är vi överens om och har varit genom åren, till exempel att Sverige ska vara en stark röst i världen och att Sverige ska vara med och kunna bidra till freds- och konfliktforskning. Det Hans Linde nämner om Sipri instämmer jag fullt i. Det är en institution som fått större och större respekt under åren.

Det är som sagt ingen hemlighet att vi ser olika både på militära fredsfrämjande insatser och på Nato. Alliansregeringen har varit tydlig med att vi vill fördjupa vårt partnerskap med Nato. Där har vi haft en bred politisk samsyn, dock inte med Vänsterpartiet.

Nu säger Vänsterpartiet att det har varit på gång någon form av smyganslutning till Nato. När jag hörde att det som vi har skrivit in i betänkandet skulle ha smugits in var jag tvungen att begära replik. Det överensstämmer nämligen inte med sanningen. Vi kom i en situation där vi plötsligt hade en budget som hade gått igenom som inte var regeringens budget. Det vet vi alla bakgrunden till.

I och med att budgeten hade fallit låg det på det sammanträdet ett särskilt yttrande från Alliansen som handlar om att vi uppmanar regeringen att gå vidare med en utredning, i och med det förändrade säkerhetspolitiska läget i den förändrade omvärld vi har runt omkring oss, för att återigen titta på Sveriges internationella försvarspolitiska samarbeten.

Vad är det som är så farligt med att våga titta på en fråga igen, Hans Linde?

Anf. 117 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Vi ska komma ihåg att vi just nu befinner oss i ett oerhört allvarligt politiskt läge i Sverige. Vi befinner oss i en närmast kaotisk situation med en budgethantering som behöver genomföras i expressfart och där vi i stället för att behandla en genomarbetad och tjock budgetproposition nu ska hantera en kortfattad budgetmotion från de fyra allianspartierna som har fått Sverigedemokraternas stöd.

I detta läge, när vi under några korta dagar och några enskilda sammanträden ska hantera utgiftsområde 5, som berör vårt stöd till Svenska institutet, till Sipri och andra organisationer, väljer Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna att på det allra sista sammanträdet plötsligt lägga in en helt ny mening om att Sverige ska ha en utredning om Natomedlemskap, en fråga som egentligen inte berörs av det här utgiftsområdet.

Jag tycker att man kan vara hederlig och lägga fram en motion och låta oss rösta om den efter en gedigen beredning i utskottet. Men här försökte man, och jag står för den beteckningen, kupa igenom en utredning om Natomedlemskap på det sista sittande mötet. Jag tycker inte att det är ett ansvarsfullt sätt att hantera svensk säkerhetspolitik och de stora vägvalen vi har framför oss.

Varför är det allvarligt? Jo, därför att svensk säkerhetspolitik ska hanteras med mycket större omsorg. För mig är vår militära alliansfrihet kanske vår största utrikespolitiska tillgång. Det är en militär alliansfrihet som har ett brett folkligt stöd – och också stöd i denna kammare. Vi vet också att ett beslut om Natomedlemskap kan fattas snabbt, men det är i framtiden oerhört svårt att backa bandet. Har man väl gått med blir det i det närmaste omöjligt att gå ur.

Jag ser inte några behov av en utredning. Fakta finns på bordet. Vi vet vad den militära alliansfriheten ger vårt land. Vi vet vad ett Natomedlemskap skulle ge oss. Det är inte en fråga om utredning. Det finns inga frågetecken. Det är ett politiskt vägval, och det är vad Moderaterna tillsammans med de övriga allianspartierna försöker trumfa igenom utrikesutskottet.

Anf. 118 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Hans Linde ger en annorlunda beskrivning av verkligheten. Allianspartierna har varit tydliga. Vi hade ett förslag till särskilt yttrande i betänkandet när det stod klart att det var Alliansens budgetförslag som vann gillande i kammaren. Då var det en hel del text som blev annorlunda eftersom det var ett annat förslag som vann gillande i kammaren.

Det är en speciell budgetdebatt, men det var regeringen själv som valde att, till skillnad från alla andra tillfällen, dels beskriva den säkerhetspolitiska linjen annorlunda i regeringsförklaringen, dels slå fast i regeringsförklaringen något som inte skulle göras. Bara det är ovanligt. Det gäller också budgetpropositionen.

Att då inte ta ställning till det som står i budgetpropositionen för utgiftsområdet är inte hederligt. Det är inte bra. Det är klart att vi måste ta ställning, men det handlar inte om att vi på ett sittande utskottssammanträde ska ta ställning för ja eller nej till Natomedlemskap. Men Hans Linde känner sig upphetsad av situationen.

Det är viktigt att fortsätta att diskutera och titta på alternativ eftersom Sverige befinner sig i ett annat säkerhetspolitiskt läge i dag. Å ena sidan ska vi komma ihåg att det aldrig är bra att fatta stora beslut och genomföra stora förändringar under press. Å andra sidan ska vi fortsätta att fördjupa oss och titta på våra säkerhetspolitiska vägval. Det vore nyttigt för oss alla.

Anf. 119 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag ska erkänna att jag inte är speciellt upphetsad över denna fråga. Däremot är det viktigt att påtala att det finns en dubbelmoral. Jag har hört många Natoanhängare i Sverige under de senaste åren ropa efter en öppen debatt. Låt oss diskutera Nato i riksdagen och ute på gatorna! Låt oss ha den stora och omfattande folkbildande Natodebatten!

Men när det finns en chans att ta ett steg närmare Natomedlemskap är det plötsligt inte så intressant med debatten. Vi såg det i hur man hanterade frågan i utskottet. Vi såg det också under valrörelsen när de borgerliga partierna i den dåvarande borgerliga regeringen mitt under brinnande valrörelse, när hela riksdagen var ute på gator och torg och mötte svenska folket, då också trumfades igenom ett värdlandsavtal med Nato. Var skedde debatten om den frågan? Där var man inte lika intresserad av den breda folkliga debatten. Det är märkligt.

Jag är inte den som räds en debatt om Nato. Jag har argumenterat för varför jag tror att en militär alliansfrihet är bäst för Sverige i talarstolen. Jag tar gärna den debatten igen med Karin Enström och andra Natoanhängare i kammaren.

Skriv en motion under allmänna motionstiden, låt oss behandla den på ett gediget och hederligt sätt i utrikesutskottet och låt oss sedan återkomma till debatten i kammaren. Det är jag inte det minsta rädd för att göra.

Anf. 120 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag hade tänkt att starta i en annan ände, men efter att ha lyssnat på den senaste debatten blir det en digital diskussion igen.

Jag, och många med mig, fru talman, har läst budgetpropositionen där regeringen – innan man hade fått den utredning som gällde militära samarbeten – har slagit fast vad som gäller. Vi hade att behandla ett betänkande i utskottet där det dåvarande regeringsunderlaget, inklusive Vänsterpartiet, skrev om ett icke-Natomedlemskap.

Vi har försökt peka på att sedan regeringen lade fram sin budget har det kommit en utredning. Den utredningen pekar på att det finns en del

frågetecken som behöver rätas ut. Låt oss göra det. Var inte rädda för en sådan fördjupad diskussion.

Om Hans Linde inte är rädd vore det spännande om han kunde förena sig med andra och säga att frågan ska utredas och ta debatten på ett uppdaterat underlag. Det är precis vad Finland har gjort. Det handlar inte om ja eller nej, utan det handlar om fördjupad kunskap.

Fru talman! Jag gladdes åt Hans Lindes inledning när han lyfte fram Sipris betydelse och att han var glad för den budget som nu föreligger. Omkring åren 2009–2010 gjorde Hans Linde under många debatter stor sak av att Sipri skulle förstöras på grund av regeringens politik. Man ville öka anslagen. Jag är glad att Hans Linde nu inser att Sipri har en bra budget.

Anf. 121 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag brukar försöka vara en hederlig debattör, och jag brukar berömma mina motståndare om de förtjänar beröm och ge dem kritik när de förtjänar kritik. Det är bra. Jag har varit tydlig med att det finns en stor ljusglimt i den borgerliga budget som har röstats igenom med Sverigedemokraternas hjälp, nämligen att det höga stödet till Sipri behålls. Jag måste erkänna att jag gärna hade sett ett ännu högre stöd, men jag är glad att vi har kunnat förhindra neddragningar på Sipri.

Jag noterar att när det gäller Nato säger Kerstin Lundgren att det inte är fråga om ja eller nej. Det är väl den gamla klassiska nja-linjen som kommer fram från Centerpartiets sida. Nu måste vi reda ut den gemensamma budget som Vänsterpartiet och regeringen lade fram. Alla regeringar – åtminstone vad jag känner till i modern tid – har i sina budgetar beskrivit också sin säkerhetspolitiska inriktning. Det sker under utgiftsområde 5, som handlar om internationell samverkan, och under utgiftsområde 6, där man pratar om försvarspolitik.

Vår säkerhetspolitik kan inte särskiljas från till exempel vårt agerande i internationella sammanhang eller vår försvarspolitik. De hänger ihop. Det är inget konstigt i sig att vi har en regering som tillsammans med Vänsterpartiet beskriver vilken syn man har på säkerhetspolitiken i en gemensam budget. Det som däremot är uppseendeväckande är att man under det sista mötet för utgiftsområde 5, som behandlar Sveriges stöd till en rad internationella organisationer, när det är dags för justering, plötsligt kommer in med en ny text från de borgerliga partierna där det står att Natomedlemskap ska utredas.

Varför är det farligt med en utredning? De borgerliga partierna vill inte ha en förutsättningslös Natoutredning. Man efterfrågar en utredning med ett tydligt syfte, nämligen att den ska vara trampolinen in mot ett svenskt Natomedlemskap.

Anf. 122 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag hör att Hans Linde hade önskat mer pengar. Men nog låter det som att han målar upp ett spöke. Vem hade velat dra ned på resurserna? Inte den förra regeringen. Vi visade under flera år att vi inte valde den vägen. Det är därför som Hans Linde under flera debatter, till skillnad från Miljöpartiet, inte har yrkat bifall till förslag som äskar mer medel. Så har det sett ut de senaste åren. Nu målar Hans Linde upp ett

litet spöke som han försöker säga att han har skrämt i väg. Det kan väl måhända vara kul, men jag undrar vad det har för saklig grund.

Jag återkommer till frågan om Nato. Hans Linde verkar uppfatta det som att regeringen inte har några som helst möjligheter att påverka hur en sådan utredning får sina direktiv. En samarbetsregering kan bjuda in till samtal för att diskutera en sådan sak, men det finns inte på Hans Lindes karta. I stället är det frågan om budgeten. Vi brukar normalt sett ha diskussionen i samband med att den utrikespolitiska deklarationen avlämnas vid utrikesdebatten. Stora förändringar har ofta föregåtts av samtal över olika politiska gränser, men inte så den här gången. Nu valde samarbetsregeringen att samarbeta internt, även med Vänsterpartiet, och landade i en helt egen story.

Då hamnade frågan, fru talman, i utgiftsområde 5. Det var inte på grund av att Centerpartiet ville det utan på grund av att Hans Linde ville det och gjorde det till en text, som faktiskt finns med i betänkandet för den som orkar läsa.

Anf. 123 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag tänker mig att Kerstin Lundgren inte kan vara helt nöjd med den position hon befinner sig i. Centerpartiet har traditionellt varit ett parti som tillsammans med Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet stått upp för den militära alliansfriheten. Vi har många gånger sett och argumenterat för värdet av militär alliansfrihet.

Trots att man nu är i opposition fortsätter Centerpartiet att vara bakbundet. Uppenbarligen har man förlorat de interna diskussionerna i Alliansen om ett eventuellt Natomedlemskap. När blev det centerpartistisk politik att vi ska ha en utredning om Nato? Varför denna vurm från Centerpartiet?

Jag är uppvuxen i en gammal centerfamilj. Jag kröp på golvet när mamma var på CKF:s halmslöjdsstudiecirkel i Svedala kommun. Det var mina första politiska möten. Jag har svårt att känna igen det centerparti som står i talarstolen i dag och talar sig varmt för Natonärmanden och Natoutredning.

Anf. 124 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Hans Linde är tydlig motståndare till Natolobbyn, och där är vi två. Det är inte ofta Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet håller med varandra, men denna gång är det tydligt.

Jag håller med Hans Linde i analysen att det är märkligt att man vill utreda ett Natomedlemskap. Ska man utreda något är det bra att utreda förutsättningslöst, och det innebär att utreda vilken typ av försvarsallians man skulle vilja se.

Det finns ett förslag som debatteras i bland annat Finland, och det är en militär allians mellan Sverige och Finland som är ganska defensiv till sin karaktär.

Sverigedemokraterna har lagt fram ett skarpt förslag om detta. Det är som sagt en tydligt defensiv försvarsallians där USA och andra västmakter inte är delaktiga.

Vänsterpartiet talar ofta om solidaritet. Vilken typ av solidaritet bör man visa sina grannländer, framför allt våra nordiska bröder och systrar?

Finland ligger direkt öster om oss och är nära granne till Ryssland. Finland har en uttalat defensiv intention.

Vad anser Hans Linde förhindrar Sverige att ingå en försvarsallians med Finland, med hänsyn till att vi båda har en uttalat defensiv intention?

Anf. 125 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag är ledsen att göra Jeff Ahl besviken, men vi håller inte alls med varandra. Vi har i grunden helt olika utgångspunkter för vår säkerhetspolitik. Vänsterpartiet står upp för solidaritet, och vi ser att den militära alliansfriheten också ger oss möjlighet att vara en global aktör för fred och säkerhet. Det har jag inte uppfattat vara en central vision för Sverigedemokraterna, om jag ska vara diplomatisk.

Vänsterpartiet ser gärna ett ökat militärt samarbete med våra nordiska grannländer, inklusive Finland. Vi tror dock inte på att gå in i en förpliktande militär allians med Finland. Vi ser inte värdet av det. Däremot ser vi att man skulle ta ytterligare steg mot mer militär allians runt Östersjön. Det skulle bli mer militär upptrappning i ett läge när vi behöver det precis motsatta runt Östersjön. Vi behöver avspänning runt Östersjön. Vi behöver bli fler som samarbetar om mer, och vi behöver återkomma till ett klimat där alla Östersjöns länder kan samarbeta inom en rad olika områden.

Här skiljer vi oss åt. Jag tror att det bästa sättet för Sverige att visa solidaritet med de länder som står under hårt tryck från Ryssland – de baltiska staterna och Ukraina – är att vara en tydlig röst för ett fortsatt öppet Europa där vi har samarbete mellan öst och väst. Det gäller i synnerhet i en tid när vi ser att starka krafter vill hissa ned en ny järnridå över vår kontinent.

Jag blir inte klok på Sverigedemokraternas linje när det gäller Ryssland. Jeff Ahl har hållit ett brandtal mot Putins styre, och samtidigt minns jag hur Sverigedemokraternas ungdomsförbund utropade när Obama var i Stockholm att de hellre välkomnade Vladimir Putin än Obama till Stockholm.

På vilket sätt är det att visa solidaritet med Ukrainas befolkning?

Anf. 126 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Hans Linde försöker med klassisk vänsterpartistisk smutskastning. Sverigedemokraterna som parti och rörelse står tydligt upp för Ukrainas rätt till självständighet. Allt annat är försök till smutskastning, och det hör inte hemma här.

Jag noterar att Vänsterpartiet inte har några ambitioner att inleda ett försvarspolitiskt samarbete på högre nivå. Men om Sverige ska vara ett alliansfritt land bör vi ha en försvarsmakt som kan värja landet från angrepp, och vi bör ha en lång uthållighet för att kunna uppbåda internationellt stöd i ett sådant läge.

Vänsterpartiet är inte känt för att vilja lägga pengar på Försvarsmakten. Det blir en logisk vurpa om ni talar om militär alliansfrihet i dagens värld samtidigt som ni inte vill skjuta till tillräckligt med resurser till Försvarsmakten för att upprätthålla en försvarsförmåga som verkar avskräckande. Dessutom är det direkt osolidariskt mot våra grannar då det uppstår ett säkerhetspolitiskt tomrum.

Anf. 127 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag noterar att om jag i talarstolen citerar rakt av vad ordföranden för Sverigedemokraternas ungdomsförbund har skrivit på Twitter – en person som dessutom precis har blivit omvald för jag vet inte vilken tur i ordningen – är det smutskastning av Sverigedemokraterna. Om det innebär att Sverigedemokraterna inte håller med sitt ungdomsförbund om att man hellre ser Vladimir Putin i Stockholm än Barack Obama är det ett bra tydliggörande från Jeff Ahl.

Vänsterpartiet menar att om vi ska vara militärt alliansfria krävs det såklart att vi har militär trovärdighet i det och att vi har försvarsförmåga att upprätthålla en trovärdig militär alliansfrihet. Det är därför Vänsterpartiets kanske viktigaste försvarspolitiska fråga är att införa en könsneutral värnplikt i Sverige. Vi var ett av få partier som motsatte sig den borgerliga regeringens avveckling av värnplikten.

Vi ser gärna att man återupprättar en värnplikt som omfattar både män och kvinnor och att vi bygger ett folkförsvar som har möjlighet att hantera de kriser och säkerhetshot som drabbar Sverige. Det kan ske i många olika former, och jag vill vara tydlig på den punkten.

Det blir en märklig debatt när vi utmålar Ryssland som det enda säkerhetspolitiska hotet mot Sverige efter ett år med översvämmningar i Halland och Malmö och kanske den största skogsbranden i Sveriges historia i Västmanland. Här kan vi se de verkligt stora säkerhetspolitiska hoten mot Sverige. Därför tycker Vänsterpartiet att vi behöver ett värnpliktsförsvar och ett hemvärn som kan hantera många av de kriser som drabbar vårt land.

En ytterligare punkt där Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna skiljer sig åt är att Sverigedemokraterna tror att det bara är genom kanoner och morska män som vi kan garantera Sveriges säkerhet. Jag beskrev i mitt anförande hur Sverige har kunnat värna sin säkerhet genom en skicklig utrikespolitik och genom hur vi har agerat internationellt. Det är inte bara genom en stark försvarsmakt som vi kan garantera Sveriges säkerhet. Det kan vi också göra genom en stark svensk röst för fred och nedrustning i världen.

Anf. 128 MARIA WEIMER (FP):

Fru talman! Dagens debatt gäller utgiftsområde 5, som rör internationell samverkan. I det området ryms mycket av det som är kärnan i vår utrikespolitik. Det gäller nämligen Sveriges förhållande till andra stater och internationella organisationer.

Som de flesta partier i Sverige har insett är ensam inte stark. Vi behöver slå oss ihop med andra för att göra vår röst hörd. EU:s gemensamma utrikespolitik utgör här vårt främsta forum, men även FN, OSSE och Nato är viktiga arenor för vår utrikes- och säkerhetspolitik.

Målet för det här utgiftsområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelser med andra länder. Det gör det möjligt för oss att förebygga, hantera och lösa konflikter och bidra till fredsbyggande. Det är ett oerhört viktigt instrument för den svenska och den europeiska utrikespolitiken.

Jag välkomnar att regeringen vill fortsätta att ha en hög ambition i EU:s säkerhetspolitik. Sverige har hittills bidragit till alla EU:s civila och militära krishanteringsinsatser, och det måste vi fortsätta att göra. EU:s första så kallade utrikesminister, Javier Solana, brukade säga att EU:s krishanteringsinsatser var unionens fotavtryck ute i världen.

Det gäller fortfarande. Genom att bygga upp rättsstaten i Kosovo, säkerställa valprocessen i Kongo och övervaka fredsavtal i Indonesien gör EU:s utrikespolitik konkreta avtryck.

Fru talman! Ett annat viktigt område som nämns i utskottets betänkande är Sveriges engagemang i det östliga partnerskapet.

Under alliansregeringen tog Sverige tillsammans med Polen initiativ till det östliga partnerskapet, för att fördjupa EU:s samarbete med länder öster om unionen. Det vilar ett tungt ansvar på den nuvarande regeringen att ta det samarbetet vidare. Det är en central del i varje utrikespolitik där man tror på närmare band till våra grannar och reformer för demokrati och marknadsekonomi.

Fru talman! Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde har allvarligt försämrats det senaste året.

Det pågår ett krig i Europa, några hundra mil härifrån i östra Ukraina. Vår stora granne i öster rör sig alltmer i auktoritär riktning, rustar upp militären och lämnar internationella kärnvapenavtal. Sveriges territorium har den senaste tiden kränkts till den grad att inte ens de pacifistiska partierna i Sveriges riksdag har undgått att lägga märke till det.

De oroväckande tecknen fortsätter tyvärr. Häromdagen flög ryska kärnvapenbärande stridsplan över Östersjön. Litauen höjde häromdagen sin militära beredskap. Putin håller oroväckande tal om Rysslands storhet, och Tysklands kansler Angela Merkel varnar skarpare än någonsin för Rysslands inblandning i dess grannländer.

Endast den som totalt förnekar sin omvärld kan påstå att Sveriges säkerhetspolitiska situation är oförändrad.

I det skedet presenteras en utredning av ambassadör Bertelman om Sveriges framtida säkerhetspolitiska vägval. Vad gör då regeringen?

Fru talman! Svaret på den frågan är: Ingenting. Ingenting alls görs. Nästan ingenting sägs. Man stoppar huvudet i sanden. Försvarsministern väljer att lägga utredningen i byrålådan.

Alliansen har med anledning av det författat det särskilda yttrande som redan har diskuterats i många vändor här i kammaren. Där understryker vi att vi kräver en parlamentarisk utredning om ett möjligt svenskt Natomedlemskap.

Vi har redan haft en lång diskussion om alla de fördelar som finns med en ordentlig säkerhetspolitisk debatt i Sverige och även i Sveriges riksdag om de fördelar och nackdelar som kan finnas med ett svenskt Natomedlemskap.

Fru talman! Alliansens förslag skiljer sig från regeringens förslag vad gäller anslaget för fredsfrämjande insatser. Regeringen förslår en sänkning på 20 miljoner kronor på det anslaget. Sverige skulle då gå miste om ett antal viktiga insatser för att främja fred och säkerhet, som projekt för medling och dialog i Sudan och sekundering av svenska rådgivare till Afrikas horn. Det är projekt som man arbetar med under just det här anslaget.

Men, fru talman, de 20 miljoner som Alliansen satsar mer på det här anslaget kan också användas till att stödja kurdernas kamp mot Isis i Irak. Islamiska staten är en av de mest brutala rörelser som finns i världen – det tror jag att vi är överens om. Vi måste göra allt som står i vår makt för att bidra till att stoppa Isis framfart och skydda civilbefolkningen.

Det är inte heller någon hemlighet att Folkpartiet anser att Sverige bör ge militärt stöd till de kurdiska gruppernas kamp mot Isis. Vi har gång på gång upprepat att det inte nödvändigtvis måste ske med hjälp av vapenleveranser. Det skulle till exempel kunna göras i form av militära rådgivare som sänds till regionen. Just den typen av militära rådgivare skulle kunna finansieras genom det aktuella anslaget, där vi med Alliansens budget har 20 miljoner kronor mer.

Här har regeringen lösningen på sin beröringsångest för militärt stöd till kampen mot Isis. Det är 20 miljoner kronor som är redo att användas. Det skulle vara en fredsfrämjande insats med direkt effekt på marken, och det skulle göra stor skillnad för svensk utrikespolitik, tror jag.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 129 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Jag ska hålla mig kort, eftersom vi redan har debatterat Nato tillräckligt.

Men jag vill fråga Maria Weimer, eftersom hon ingår i den borgerliga Alliansen: Varför vill ni inte göra en förutsättningslös utredning angående försvarsalliansen? Varför är utredningen så tydligt riktad mot Nato? Det gör ju att det luktar Natolobby lång väg.

Folkpartiet är historiskt sett mycket Natovänligt. Därför känns det relevant att ställa den här frågan till Folkpartiet.

Anf. 130 MARIA WEIMER (FP) replik:

Fru talman! Utredningen är mycket tydlig om vilka säkerhetspolitiska alternativ som finns för Sverige. Den går igenom det nordiska samarbetet, att det bara kan vara komplementärt. Den går igenom OSSE-samarbetet, som inte alls har försvarspolitisk inriktning. Den går igenom EU-samarbetet, där det finns en solidaritetsklausul, men den har inte alls de garantier som Natos artikel 5 har.

Det är för mig rätt logiskt. Om man tittar på vilka typer av militära och säkerhetspolitiska allianser som finns i världen ser man att det enda som är intressant för vår försvarsförmåga och det enda som skulle ge oss några som helst garantier på säkerhetsområdet är Nato. Därför ligger det naturligt i korten.

Men självklart ska vi också titta på om vi kan fördjupa andra samarbeten. Det svensk-finska samarbetet pågår just nu. Men det är intressant bara om vi skulle ingå någon typ av statsfördrag som gäller också i krigstid och inte bara i fredstid. Bara då kan det innebära garantier, och bara då skulle Sverige och Finland vara knutna till varandra, och det skulle inte alls ge oss samma typ av säkerhet som ett Natomedlemskap skulle innebära.

Inriktningen på just Nato är logisk, eftersom det är det enda seriösa militära samarbete som finns som också skulle ge oss direkta effekter i vår egen försvarsförmåga.

Anf. 131 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Nato är en tydlig part i det uppseglande kanske inte kalla krig men labila situation som vi ser.

Om vi närmar oss Nato, vilket Ryssland tydligt har markerat att de inte ser med blida ögon, bidrar vi inte till avspänning utan bidrar till upptrappning.

Dessutom finns det en myt om att små länder inte kan värja sig mot stora länder i händelse av ofred. Men det är inte sant. Finland visade under andra världskriget tydligt att det visst går att göra och dessutom att det går att göra helt själv.

Om Sverige och Finland ingår en försvarsallians – parallellt med en upprustning som krävs och som borde ha satts igång för flera år sedan – finns den möjligheten.

Du tog upp i anförandet upp att det under det senaste året har varit tydligt vartåt det pekar i Ryssland. Det har varit tydligt under hela 2000-talet – för den som inte har blundat. Det är oansvarigt att stå här och säga att det bara är under det senaste året. Under hela er regeringstid var det mycket tydligt vartåt det pekade.

Återigen – jag har tjtat om det flera gånger och tar upp det igen: Georgien 2008 borde ha varit en ögonöppnare. Det var ett överfall på en stat som inte hade gjort något som helst fel ur ett folkrättsligt perspektiv.

Därav är Sverige–Finland-spåret en möjlighet, om man gör en seriös utredning. Men det är återigen mycket tydligt att Folkpartiet och den övriga borgerliga Alliansen vill utreda ensidigt mot Nato därför att man har påverkats av Natolobbyn och driver den linjen. Det tycker jag är mycket märkligt, och det känns inte särskilt seriöst.

Anf. 132 MARIA WEIMER (FP) replik:

Fru talman! Om du har följt Folkpartiets försvarspolitiska diskussioner under den senaste tiden vet du också att vi under en längre tid har lyft upp frågan om Ryssland. Redan i förra valet var vi mycket tydliga med att vi ser det hot som möjligtvis kan komma från det hållet. Vi har också talat om höjda försvarsanslag under lång tid.

Om du är orolig för Rysslands agerande skulle jag vilja återknyta till en diskussion som var här bara för några minuter sedan och som gäller ditt partis agerande i just Rysslandsfrågan.

Något som jag har varit orolig för är hur ni har röstat i EU-parlamentet, där ditt parti, såvitt jag vet, gång på gång har röstat för att urvattna de Rysslandskritiska resolutioner som har lagts fram från andra partier.

Vi går snarare in på den linje som vi har hört från Hans Linde tidigare, att ni har en lite tudelad syn på hur ni ser på Putin och det auktoritära styre som nu byggs upp i Ryssland.

När det gäller er syn på Nato har jag lite svårt att se hur ni kan landa i den frågan. Ni tycker att försvaret är viktigt och vill satsa mer resurser på försvaret. Men även med de resurser som ni vill satsa kommer vi inte upp i ett försvar som är helt självförsörjande, så att säga, och som verkligen kan försvara Sverige effektivt under en längre tid. Där är Natomedlemskapet, som Folkpartiet ser det, det enda lösningen framåt. Det borde vara logiskt också med er syn på försvarspolitik.

Anf. 133 SOFIA DAMM (KD):

Fru talman! I dag debatterar vi utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Det är ett utgiftsområde som omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Målet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder.

För oss kristdemokrater är det centralt att utrikespolitiken är värdebaserad och står upp för och försvarar universella värden, såsom mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, för att bidra till att förebygga, hantera och lösa kriser och konflikter. Det handlar för oss kristdemokrater alltså inte om vad som är bäst för Sverige utan om vad vi tror är det bästa för att skapa fred, trygghet, demokrati och utveckling i världen.

Detta är möjligt bara via samarbeten med andra, tillsammans inom EU, med FN, med OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, och i samverkan med andra stater. Bara tillsammans kan vi bidra till att främja freden och säkerheten i världen.

Därför ligger det i vårt intresse att fortsätta att bidra till insatser tillsammans med internationella organisationer. Därför föreslås också nästan tre fjärdedelar av anslagen i detta utgiftsområde gå till just detta ändamål.

Fru talman! EU är det centrala forumet för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. EU:s stora styrka ligger i en utrikespolitik baserad på normer och värderingar. Som världens största ekonomi, världens största handelspart och världens största biståndsgivare har EU möjlighet att påverka utvecklingen i världen genom flera olika redskap.

För ett par veckor sedan såg vi ett tydligt resultat av EU:s östliga partnerskap när vi i den här kammaren röstade ja till EU:s associeringsavtal med Ukraina, Georgien och Moldavien. I debatten betonades vikten av att utöka och fördjupa samarbetet med länderna i EU:s grannskap. Frihandelsavtal och demokratistöd är positivt för länders framtida välstånd och självständighet.

För Ryssland däremot ses en öppnare ekonomi och frihandel med EU som ett hot mot den egna makten snarare än en möjlighet för regionens utveckling mot välstånd och stabilitet.

Fru talman! Vi ser att det pågår en dragkamp, en dragkamp som så tydligt utspelar sig i Kiev där de människor som vill se ett Europasamarbete är de som också har fått utstå brutalt våld. Vi ser det i det alldeles nyligen avgjorda valet i Moldavien, som i hög grad var ett geopolitiskt val. Men i både Ukraina och Moldavien tyckte en majoritet av befolkningen att Europa är någonting för dem. Här gäller det att vi tillsammans i EU tydligt visar att vi står upp för mänskliga fri- och rättigheter och står upp för att länder inte ska behöva hamna bakom den nya ridån av rysk maktutövning utan i stället erbjuda en alternativ väg genom att stötta dem som valt öppenhet och demokrati. Det är detta som är EU-tankens, och det är detta som är EU:s styrka och det som visar på vikten av att Sverige fortsätter att vara drivande när det gäller EU:s gemensamma utrikespolitik.

Fru talman! Samarbetet med FN är och ska förbli en hörnsten i svensk utrikespolitik. Men låt oss tillstå att FN:s säkerhetsråd gjort oss allt annat än stolta när det gäller konflikten i Syrien. Att Ryssland och

Kina gång efter gång lagt in sitt veto mot förslag till resolutioner som kräver stopp på mordandet har lett till handlingsförlamning.

Det är på många sätt positivt att Sverige kandiderar till säkerhetsrådet 2017–2018. Men Kristdemokraterna vill här vara tydliga och uppmana regeringen att verka för en sund kandidatur, alltså att målet – medlemskap i säkerhetsrådet – inte på något sätt får hämma Sveriges aktiva och tydliga hållning i frågor om mänskliga rättigheter och demokrati.

Jag välkomnar att det genom Alliansens förslag nu tillförs 20 miljoner för att bland annat stärka genomförandet av sanktioner och humanitär verksamhet. Sverige kommer härmed också att kunna ställa ytterligare personal till förfogande för fredsfrämjande och konfliktförebyggande insatser. Här skulle Sverige på ett alldeles särskilt sätt bland annat kunna agera för att stärka FN:s arbete med resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet.

Fru talman! Detta är ingen debatt om en Natoutredning. Men jag tycker inte att det är så konstigt att allianspartierna i sitt särskilda yttrande poängterar att vi vill se en parlamentarisk utredning. Att man i en tid av säkerhetspolitisk oro i en regeringsförklaring och i en budget så kraftfullt smäller igen dörren för att analysera och närmare diskutera vad ett framtida Natomedlemskap skulle innebära för Sverige är beklagligt.

Fru talman! I en instabil värld krävs mer av internationell samverkan. Globala skeenden, utmaningar och hot är gränsöverskridande och kan bemötas bara med hjälp av globala lösningar som är gemensamt utarbetade av världens länder. Med vår närvaro kan vi bidra med resurser och med kompetens. Därför är Sveriges internationella samverkan viktig för fred och säkerhet.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 134 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Fru talman! Som tidigare talare har anfört är målet för detta område, som handlar om internationell samverkan, att säkerställa svenska intressen i förbindelse med andra länder och därmed också bidra till att säkerställa nationens säkerhet och skapa förutsättningar för att agera globalt just för att förebygga, hantera och lösa kriser och bidra till fredsfrämjande verksamhet.

Kerstin Lundgren gav oss förtjänstfullt en genomgång av goda och framgångsrika insatser som vi gör.

Det är också tillfredsställande att kunna konstatera att vi är överens om mycket inom detta område. Karin Enström gjorde också en bra genomgång av vad den svenska utrikespolitiken går ut på och det viktiga samverkansarbete som vi gör.

Jag är glad över att konstatera att vi är överens om att Sveriges arbete i FN är mycket viktigt. Vi är alla överens om att arbeta för att stärka Sveriges kandidatur till säkerhetsrådet 2017–2018 och därmed också kunna arbeta med att göra världen till en bättre plats att leva på och också naturligtvis att vi i FN kan bidra till det nödvändiga reformarbetet för att stärka FN:s förtroende och FN:s roll.

Jag hade förmånen att ingå i den delegation som besökte FN i november. Vi i delegationen fick många exempel på att Sverige har ett

mycket gott anseende i FN. Många gånger fick vi höra att man välkomnade det nyvaknade intresset och engagemanget för Sverige.

Vi är också överens om att Sveriges engagemang i EU är viktigt och att det är en hörnsten i svensk utrikes- och säkerhetspolitik.

Vi socialdemokrater står bakom arbetet med att utveckla och reformera EU som en global aktör som har varit framgångsrik när det gäller fredsarbetet, inte minst med utvidgningen österut. Vi socialdemokrater vill också se Sverige som pådrivande i utvidgningsarbetet och att utveckla det östliga partnerskapet.

Men vi menar att vårt starka förtroende i dessa frågor när det gäller internationellt samarbete också handlar mycket om vår alliansfrihet och att den skapar trovärdighet i detta arbete. Det är därför viktigt för oss att vara klara och tydliga med att det är alliansfrihet som gäller och att vi inte tänker söka medlemskap i Nato. Statsministern gav klara besked i regeringsförklaringen, och det står också i budgeten.

För oss handlar det om att utomlands skapa förtroende för en stabil utrikespolitik. Om vi börjar en väg mot ansökan om ett medlemskap, vilket vi tycker att krav på utredning är, sänder vi starka signaler utomlands om en avvikelse från en svensk huvudlinje som är av mycket stark karaktär. Den är större än när vi på 90-talet ansökte om medlemskap i EU. Som någon klok debattör har sagt är det en avvikelse som kan liknas vid när vi deltog i fälttåg mot Napoleon 1813–1814.

Man kan också säga att detta är en dåligt vald tidpunkt för att begära en utredning, och det skulle sända starka signaler om en ansökan om medlemskap. För övrigt är det ofta så att de som starkast begär en utredning är de som redan har visat korten när det gäller vad de vill i denna fråga. De vill ha ett medlemskap fullt ut.

Den dåliga tidpunkten handlar naturligtvis om det inrikespolitiska läge som vi har. Det är ett osäkert läge, vilket vi alla känner till. Men den handlar även om det säkerhetspolitiska läget i Europa som är osäkert. Även den mest ivriga förespråkaren för ett medlemskap i försvarsalliansen måste ändå tycka att det är en dålig utgångspunkt att gå in med ansökan om medlemskap när vi inför hela världen har haft en öppen debatt om att Sverige inte klarar att försvara sig. Vi har problem med försvaret och står inför stora utmaningar. Om vi då skulle ansöka om medlemskap skulle vi kanske betraktas som kusinen från landet och inte ha särskilt stora förutsättningar för att få ett bra inflytande.

Fru talman! Dessutom löser inte detta försvarets utmaningar. Det har utredaren Bertelman också kommit fram till när det gäller personalrekrytering, underfinansiering och avsaknad av viktig materiel.

Man kan också fundera över den stora avvikelse det skulle vara att anträda vägen till ett medlemskap i försvarsalliansen. Man har ju svårt att tänka sig att det skulle ske utan en folkomröstning, och vad skulle det innebära? Det vore en folkomröstning vi förmodligen skulle behöva göra tillsammans med Finland, eller åtminstone samtidigt som Finland. Vi skulle få se en splittring bland medborgarna, vilket skulle vara en klar belastning och även en stark signal till andra länder. Det skulle försvaga våra möjligheter att vara en global aktör.

I stället vill vi se ett fortsatt samarbete med Nato inom PFP, alltså Partnership for Peace. Vi vill se ett närmare samarbete med Finland och därmed också bidra till mer avspänning i Europa.

I övrigt, fru talman, hänvisar jag till vårt särskilda yttrande.
(Applåder)

Anf. 135 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag begärde replik framför allt för att understryka att vi från Centerpartiets sida inte har för avsikt att skicka in en medlemskapsansökan. Det är inte vår hållning. Vår hållning handlar helt enkelt om att vi vill få en lite mer uppdaterad diskussion och en djupare analys av för- och nackdelar med detta. Det är det som är vårt resonemang.

Det finns naturligtvis skäl till ha uppdaterad kunskap. Det tycker jag är klokt. Finland har valt sådana lösningar, och vi borde inte heller vara rädda att söka kunskap. Kunskap är aldrig en belastning utan alltid en tillgång. Det är det som är vår utgångspunkt. Jag vill bara förtydliga det, fru talman.

Anf. 136 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik:

Fru talman! Jag känner till den utgångspunkten från Centern; jag har hört den många gånger. Jag har dock sällan hört centerpartister argumentera i själva frågan.

Vi socialdemokrater är säkra på vår inställning till ett medlemskap. Vi känner att det är klart att kunskap är bra men att vi redan vet vår inställning, nämligen att vi inte vill ha ett medlemskap i försvarsalliansen. Vi menar att alliansfriheten har tjänat oss väl och att vi har en stark trovärdighet när det gäller globalt fredsarbete. Vi vill hellre se att Sverige använder just det förtroende vi har för att kunna arbeta förebyggande när det gäller konflikthantering, inte att Sverige skickar starka signaler om att vi ska vara medlem i försvarsalliansen.

Dessutom, fru talman, har vi ett medlemskap i Europaunionen som vi borde vårda bättre. Vi borde se till att EU återtar sin roll som global aktör och kan använda sin mjuka makt för att skapa fred och frihet samt undvika konflikter. Vi behöver också ha en handlingsfrihet när det gäller vår säkerhetspolitik som vi har använt av hävd. Ett bra exempel tycker jag är att man kan stå utanför sådana konflikter som till exempel invasionen av Irak.

Vi har också en trovärdighet när det gäller nedrustningspolitiken som vi och vår nya regering vill utveckla. Jag tycker att den gamla regeringen nonchalerar det, och där har vi också en trovärdighetsfråga att bevaka.

Anf. 137 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag känner ofta när jag lyssnar på diskussionen att man har bestämt sig från början om man vill eller inte vill. Den typen av digitala diskussioner är väldigt svåra att ta sig vidare ur. Risken är bara att man är fastlåst i en gammal verklighetsbild.

Vi kan titta oss omkring. Finland, som har utrett flera gånger, har inte skickat in någon ansökan. De har kunnat utreda utan att skicka in någon ansökan. Det är alltså fullt möjligt. Titta på Norge, som är medlem – de gör och har gjort stora insatser internationellt för fred, konfliktlösning och även nedrustning. De har tagit många initiativ på det området. Det är fullt möjligt.

Låt oss alltså föra en mer uppdaterad debatt, fru talman. Det är bara det vi önskar, och det är det vi vill se i en fördjupad utredning. Det handlar alltså inte om något digitalt – ett ja eller nej – och det handlar inte om att sända en medlemskapsansökan. Den bilden vill vi vara tydliga med.

Anf. 138 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik:

Fru talman! Jag tror att vi politiker ofta när våta drömmar om att vi kan utreda oss fram till något slags objektiva sanningar. Om det vore så, fru talman, skulle vi ju vara överflödiga. Vår kompetens ligger i värderingsfrågorna.

För oss är det här en politisk fråga. Det är ingen teknisk juridisk fråga där man kan utreda sig fram till ja eller nej, utan för oss är det klara värderingar som gäller. Vi tror på en alliansfrihet, och vi tror att det är fel signaler att sända ut i världen att vi ansluter oss till en militärallians. Vi värnar vår handlingsfrihet och vill ha den kvar. Vi vill själva bestämma storleken på vårt försvar och göra våra egna säkerhetspolitiska bedömningar.

Det är vår inställning, och vi tror på den. Som sagt: En utredning förefaller oss överflödig.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 12 december.)

§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2014/15:22 Några ändringar i lagen om disciplinansvar inom totalförsvaret

2014/15:29 Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

Skrivelse

2014/15:16 Riksrevisionens rapport om granskning av livsmedelskontrollen

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelse skulle förlängas till och med *onsdagen den 21 januari 2015*.

§ 12 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 10 december

2014/15:181 Utrikesministerns vägran att erkänna pågående folkmord

av *Magnus Oscarsson* (KD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 december

2014/15:124 Betaltjänster för alla i hela landet

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2014/15:125 Momsplikt för ideell sektor

av *Patrik Lundqvist* (S)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 10 december

2014/15:112 Utveckling av biodrivmedlets konkurrenskraft

av *Mikael Dahlgvist* (S)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:114 Drogen spice

av *Robert Hannah* (FP)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:113 Bygdeavgiftens framtid

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:116 Kvinnors ställning i det iranska rättssystemet

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:118 Väg 225 i Stockholms län

av *Nina Lundström* (FP)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:117 Gatukostnader

av *Caroline Szyber* (KD)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 17.26.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.53,

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.57 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 2 Anmälan om återkallelse av proposition	2
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Ärenden för bordläggning	2
§ 5 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3
Civilutskottets betänkande 2014/15:CU1	3
Anf. 1 CAROLINE SZYBER (KD)	3
Anf. 2 JOHAN LÖFSTRAND (S)	4
Anf. 3 CAROLINE SZYBER (KD) replik	6
Anf. 4 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	7
Anf. 5 CAROLINE SZYBER (KD) replik	7
Anf. 6 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	8
Anf. 7 EWA THALÉN FINNÉ (M)	8
Anf. 8 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	10
Anf. 9 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik	10
Anf. 10 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	11
Anf. 11 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik	11
Anf. 12 ROGER HEDLUND (SD)	12
Anf. 13 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	13
Anf. 14 ROGER HEDLUND (SD) replik	13
Anf. 15 TREDJE VICE TALMANNEN	14
Anf. 16 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	14
Anf. 17 ROGER HEDLUND (SD) replik	14
Anf. 18 EMMA HULT (MP)	14
Anf. 19 CAROLINE SZYBER (KD) replik	16
Anf. 20 EMMA HULT (MP) replik	16
Anf. 21 CAROLINE SZYBER (KD) replik	17
Anf. 22 EMMA HULT (MP) replik	17
Anf. 23 OLA JOHANSSON (C)	18
Anf. 24 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	20
Anf. 25 OLA JOHANSSON (C) replik	21
Anf. 26 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik	21
Anf. 27 OLA JOHANSSON (C) replik	22
Anf. 28 NOOSHI DADGOSTAR (V)	22
Anf. 29 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik	24
Anf. 30 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	25
Anf. 31 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik	25
Anf. 32 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	26
Anf. 33 OLA JOHANSSON (C) replik	26
Anf. 34 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	27
Anf. 35 OLA JOHANSSON (C) replik	27
Anf. 36 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	28
Anf. 37 NINA LUNDSTRÖM (FP)	28
(forts. § 7)	30
Ajournering	30
Återupptagna förhandlingar	30

§ 6 Statsministerns frågestund.....	30
Anf. 38 FÖRSTE VICE TALMANNEN	30
<i>Samverkan mellan regering och opposition</i>	<i>30</i>
Anf. 39 ANNA KINBERG BATRA (M).....	30
Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31
Anf. 41 ANNA KINBERG BATRA (M).....	31
Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31
<i>Regeringens budget och Migrationsverkets kostnadsprognos.....</i>	<i>32</i>
Anf. 43 MATTIAS KARLSSON (SD)	32
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	32
Anf. 45 MATTIAS KARLSSON (SD)	33
Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	33
<i>Förutsättningarna för ett bra samarbetsklimat</i>	<i>33</i>
Anf. 47 ANNIE LÖÖF (C).....	33
Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	34
Anf. 49 ANNIE LÖÖF (C).....	34
Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	34
<i>Attacker mot aborträtten.....</i>	<i>35</i>
Anf. 51 HANS LINDE (V)	35
Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	35
Anf. 53 HANS LINDE (V)	36
Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	36
<i>Förbifart Stockholm.....</i>	<i>36</i>
Anf. 55 JAN BJÖRKLUND (FP).....	36
Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	37
Anf. 57 JAN BJÖRKLUND (FP).....	37
Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	37
<i>Ekonomisk vetenskap och regeringens politik.....</i>	<i>38</i>
Anf. 59 GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	38
Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	38
Anf. 61 GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	38
Anf. 62 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	39
<i>Jämlikhet och välbefinnande.....</i>	<i>39</i>
Anf. 63 FREDRIK OLOVSSON (S).....	39
Anf. 64 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	39
<i>Sveriges internationella klimatarbete.....</i>	<i>40</i>
Anf. 65 MARIA FERM (MP)	40
Anf. 66 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	40
<i>Regeringens syn på infrastruktursatsningar.....</i>	<i>40</i>
Anf. 67 BORIANA ÅBERG (M).....	40
Anf. 68 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	41
<i>Uttalandet om Sverigedemokraternas ideologi</i>	<i>41</i>
Anf. 69 PAULA BIELER (SD).....	41
Anf. 70 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	41
<i>Blocköverskridande samtal om energipolitiken.....</i>	<i>42</i>
Anf. 71 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	42
Anf. 72 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	42
<i>Förtroendet för politiker.....</i>	<i>43</i>
Anf. 73 JONAS GUNNARSSON (S).....	43
Anf. 74 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	43

<i>Stoppet av Förbifart Stockholm</i>	43
Anf. 75 LARS HJÄLMERED (M)	43
Anf. 76 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	44
<i>Regeringens inställning till genmodifierade grödor och material</i>	44
Anf. 77 FREDRIK MALM (FP)	44
Anf. 78 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	44
Anf. 79 FÖRSTE VICE TALMANNEN	45
§ 7 (forts. från § 5) Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (forts. CU1)	45
Anf. 80 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	45
Anf. 81 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik	46
Anf. 82 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	47
Anf. 83 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik	47
Anf. 84 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	48
Anf. 85 OLA JOHANSSON (C) replik	48
Anf. 86 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	49
Anf. 87 OLA JOHANSSON (C) replik	49
Anf. 88 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	50
Anf. 89 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik	50
Anf. 90 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	51
Anf. 91 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik	51
Anf. 92 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	52
Anf. 93 CAROLINE SZYBER (KD) replik	52
Anf. 94 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	53
Anf. 95 CAROLINE SZYBER (KD) replik	53
Anf. 96 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP) replik	54
Anf. 97 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	55
(Beslut fattades under § 9.)	55
§ 8 Internationell samverkan	55
Utrikesutskottets betänkande 2014/15:UU1	55
Anf. 98 JEFF AHL (SD)	55
Anf. 99 KENNETH G FORSLUND (S)	56
Anf. 100 KARIN ENSTRÖM (M)	57
Anf. 101 JEFF AHL (SD) replik	59
Anf. 102 KARIN ENSTRÖM (M) replik	59
Anf. 103 JEFF AHL (SD) replik	60
Anf. 104 KARIN ENSTRÖM (M) replik	60
Anf. 105 KENNETH G FORSLUND (S) replik	61
Anf. 106 KARIN ENSTRÖM (M) replik	61
Anf. 107 KENNETH G FORSLUND (S) replik	62
Anf. 108 KARIN ENSTRÖM (M) replik	62
(forts. § 10)	62
Ajournering	63
Återupptagna förhandlingar	63
§ 9 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	63
CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	63
§ 10 (forts. från § 8) Internationell samverkan (forts. UU1)	64
Anf. 109 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP)	64

Anf. 110	JEFF AHL (SD) replik	67
Anf. 111	PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik	67
Anf. 112	JEFF AHL (SD) replik	67
Anf. 113	PERNILLA STÅLHAMMAR (MP) replik	68
Anf. 114	KERSTIN LUNDGREN (C)	68
Anf. 115	HANS LINDE (V)	69
Anf. 116	KARIN ENSTRÖM (M) replik	71
Anf. 117	HANS LINDE (V) replik	72
Anf. 118	KARIN ENSTRÖM (M) replik	72
Anf. 119	HANS LINDE (V) replik	73
Anf. 120	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	73
Anf. 121	HANS LINDE (V) replik	74
Anf. 122	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	74
Anf. 123	HANS LINDE (V) replik	75
Anf. 124	JEFF AHL (SD) replik	75
Anf. 125	HANS LINDE (V) replik	75
Anf. 126	JEFF AHL (SD) replik	76
Anf. 127	HANS LINDE (V) replik	76
Anf. 128	MARIA WEIMER (FP)	77
Anf. 129	JEFF AHL (SD) replik	79
Anf. 130	MARIA WEIMER (FP) replik	79
Anf. 131	JEFF AHL (SD) replik	79
Anf. 132	MARIA WEIMER (FP) replik	80
Anf. 133	SOFIA DAMM (KD)	80
Anf. 134	ANNA-LENA SÖRENSON (S)	82
Anf. 135	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	83
Anf. 136	ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik	83
Anf. 137	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	84
Anf. 138	ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik	84
	(Beslut skulle fattas den 12 december.)	84
§ 11	Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	85
§ 12	Anmälan om interpellation	85
§ 13	Anmälan om frågor för skriftliga svar	85
§ 14	Anmälan om skriftliga svar på frågor	86
§ 15	Kammaren åtskildes kl. 17.26	86